This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

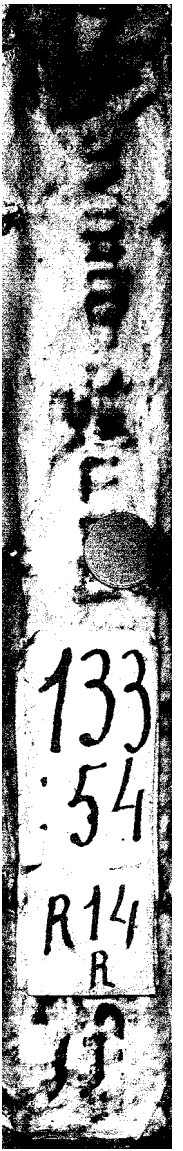
133
54
R14
R

R. 14

CODICILLVS

SEV VADE MECVM RAYMVNDI LVLLI PHILOSOPHI DOCTISSIMI, IN QVO FONTES Alchimicæ artis ac philosophiæ reconditioris vberrimè traduntur.

BIBLIOTECA DEL COLEGIO DE S. CARLOS

de la libreria del Col.º de la Cong.ª de Madrid

Secunda editio in qua innumerabiles loci multorum exemplarium collatione restituuntur, & multa prius omissa supplentur.

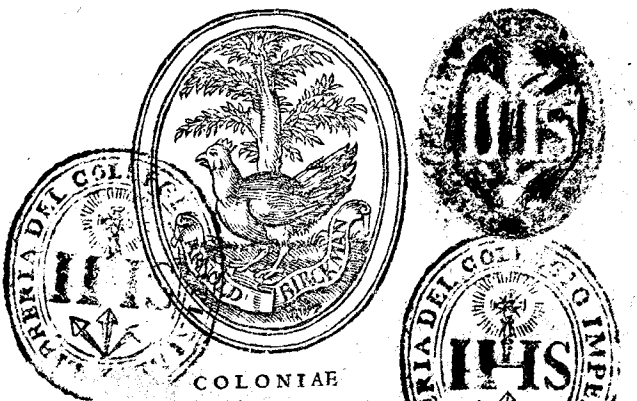

COLONIAE
Apud Hæredes Arnoldi Birckmanni.
Anno M. D. LXXII.
Cum Priuilegio Cæs. Maiest. ad decen.

CODICIL-

LVS SIVE VADE MECVM, AVT CANTILENA

Raymundi Lulli.

DEVS in virtute Vnitatis, qua vnitas diuinitatis tuæ non lędi tur nec confunditur in aliquo, incipimus præsens Compendium, quod aliter vade mecum de numero philosophorũ, siue clausulam testamenti per modum Codicilli iubemus nominari, ad nostros hæredes successiuos Anglorũ Reges inclytos voluntate perpetua iam concessum. In quo quidem Compendio siue arte, determinauimus perfecta declaratione effectum totius practicæ huius artis, & operandi modum, per certa & efficacia instrumenta, quæ sunt trium

generũ principalia principia in hac arte. Nã cùm artifex, qui per * extrema & improbata principia quę nullo modo dependẽt, cũ multum remota sint ab arte, de intrinsecus naturę * effectib. satagat iudicare, nequit de talibus habere probabilem notitiã, maximè cũ * illa præcedere debeat per æstimationem certam propinquam veritati, quãtum possibile est humanæ rationi, penetrare ad secreta naturæ. Illud autem quod æstimationem artificis regulat vt appropinquat se veritati, est regula artis venerabilis doctrinæ intellectualis. Et quia semper in talibus * æstimatur regulatur per artem ideo artificialiter censetur, quòd demonstrauerunt patentissimè vires huius.

aliàs extrinseca.

aliàs exactius.

aliàs illa præcedere debent.

aliàs exterminatio.

De processu artis & probabilitate illius ex parte materiæ.

Cap. I.

Ars

ARs igitur semper procedit * de his quæ circa suam * naturam certiora sunt, quoniã incerta probari nequeunt, nisi ex his quæ saltem aliquo modo, vel vt plurimũ certitudinem habent. Nec ars potest esse nisi incipiatur à suis * dictis principijs, quorum aliqua materialia quæ secundum magis & minus depurata existunt, & secundũ hoc operi propinquiora vel remotiora, vt te charissime ignorare nõ credimus. Ideo instãte inclyto Rege Eduardo, in cuius custodia ac protectione diuina præposita, ne tanta philosophiæ memoria vel cognitio * ipsius largiatur, hoc opus operum stricto ligamine commẽdamus in conuersionẽ paganorum in conseruatione salutis fidei, qua salus fidelium dependet, cui præesse dinoscitur, non solum quidem vt corpori sed vt menti & animæ redundet in commodum sempiternum. Et quia omnia mẽtis opera siue in agendo, siue in apprehenden-

aliàs ex.
aliàs materiam.
aliàs certis.
aliàs materialium.
aliàs impijs.

hendendo vel iudicando clarius& perfectius, virtutibus, facultate, comparatis annexa, secundum cursum & debitum naturale ad totius Christianæ religionis augmentum & animarum salutem, nequeant generaliter integrari, sicut probauimus in quæstionario 26. distinctione huius artis: idcirco hac cõsiderationem non modicum altitudo coronæ regiæ sublimatur, cùm per hoc cunctorum matri fidelium in procreando palam prouideatur ampla seges: ad quod summum bonum procreandum ipse quidem Rex quãtum ei possibile fuerit obligatus est nobis non fictè, non coactè vt asseruit, sed proprio spiritu voluntatis.

De reuelatione nostræ intentionis. Cap. II.

NOs igitur intẽdimus in præsenti breui colloquio ad honorem cœlestis filij fœliciſſimæ & be-

beatæ virginis Mariæ matris eius cuius ſolum beneuolos ac corde aſtantes in qualibet vtili plenitudi ne veritatis attingere vidimus. eo intuitu humilitatis, pro communi vtilitate philoſophantium, nec mi nus quoq; de preſenti philoſophia cupientium perfici, compilare & tractare artem practicādi, per quā ſupremæ medicinæ medicinarum compoſitio, eiusq; compoſitio ad oculum cunctis intelligètibus de-monſtraretur.

De forma eius tripartita. Cap. III.

FAcimus autem formam noſtri compendij tripartitam, de tribus generibus principiorum, cum omnibus regulis huiusartis: quibus velut effectiuis inſtrumentis proprijs, non ſolum tam dictæ quinimo etiā cuiuſcūq; traditę cō poſitionis medicinarū artis veritas illuceſcat, & quam propinquius directo tramite habeatur. Scribun tur enī omnia certa principia non

ſolùm conſiderationis, ſed ad oculum demonſtrationis huius per modum textus theorematum principiorum demõſtrabilium, ex quibus doctrinæ filij intellectus, omnimodam conſequi poterit facilitèr veritatem, maximè cum ſecundaria & cætera principia ſequentia ex prioribus velut ex primordijs dependentibus ex huius artis principijs demonſtrentur.

De expoſitione theorematum & diſtinctione partium.
Cap. IIII.

CONſequenter autem in myſticõ ſermone ſubiungemus expoſitionem & applicationẽ vniuſcuiuſq; principiorum theorematũ declarando ad propoſitũ modum & ordinem practicalem, quãtum imbecillitas noſtræ rationis permiſerit, quicquid circa materiã principiorum theorematum, anteriores noſtri ſenſiſſe videntur, cõmunia

nia omnia verò principia, theoremata tribus distinguẽtur partibus, priusquam applicationibus misceantur : vt circa modos & titulos per sequẽtes rubricas indicabitur.

De primi generis principijs materialibus & de his quæ labuntur ex illis.
Cap. V.

PRincipia ergo materialia vsualiter, materiam illius naturæ sequuntur amoris fœdere quã ipsamet vel eadẽ natura suis actionib⁹ proprijs naturalibus amorosis cõuertit in metallicã formam transmutauit vel mediã ad ipsam. Et sũt in ordine primo materialis principij quatuor practicalia principia quorum duo sunt naturalia, & reliqua duo contra naturam. Naturalia sunt sulfur & argentũ viuum & ex his duobus amor metallicus gignitur, per quam fit generatio rei petitę, cum propria eorum in-

diuidua ad inuicem naturali fœde re colligantur: hoc eſt, quando vir tus eorum iuuatur ſuper contrariam virtutem illius qui eſt corruptibilis, vt ſtatim manifeſtabimus. Contra naturam verò ſunt natura vitrioli & natura ſalis communis, ex quibus amor alterius generis oritur, generationis tamen propinquæ: & * ſub ipſis fit corruptio rei petitæ, ſcilicet in quantum deterior eorum natura iuuatur ſuper meliorem naturam ſulphuris & argẽti viui quod frequenter accidit virtute ſuperfluæ *luteæ mixtionis vincentis materiam ſulphuris & argẽti viui: vel fit ex defectu preparationis ſeu ignorãtia artificis. Quamobrem ne Regia maieſtas in ipſa præparatione prætendere valeat aliquam cauſam ignorantiæ, aut in poſterum nos aliquomodo increpare, eam tanquam fœcundiſſimam ſicuti promiſimus debitis ſolutis largiemur. Intelligendum itaque primo eſt, quomodo ex

iam

*cum ſibi ipſis.

*lineæ.

iam dictis principijs, formẽtur plu ra principia alia, q̃ ad vnguẽ per literas reuelabimus ſecundum q̃ ab eorũ natura, dicta materialia principia labũtur ſucceſsiuè, & gradualiter alterãtur notis & certis operationib. per practicalia principia directa & gubernata, mediãte doctrina intellectuali, q̃ per demonſtratiua principia regulantur. Vlterius eſt diligenter notandũ quod ſupra dictorũ duorũ principiorũ naturalium vnum verius eſt naturale in tota & per totam ſui ſubſtantiam, tam intra quam extra & illud eſt ſulphur purum, calidum & ſiccum inducens formã ſuam, ſcilicet ſecundũ quòd forma metalli ſequitur & purũ effectũ. Reliquum verò eſt innaturale, id eſt, intus naturale & extra contra naturã. Naturale verò intrinſecũ eſt ſibi propriũ, & etiã * generale naturale factum, qa per propriã naturã adue nit. Sed extrinſecũ ei additur per accidẽs, et ab iſto eſt naturaliter, poſt

* *al. connaturale.*

eius

eius corruptionem non habet ſeparandum. Propter quod conſtat argentum viuum tale, non eſſe in tota ſui ſubſtãtia naturale, * in prima ſui receptione: nec erit ad plenum depuratum, niſi per artis depuretur ingenium. Ex his poteſt intelligi an argentum viuum nunc in tota ſua ſit ſubſtantia, cum lutoſam ſuam amiſerit, & in prima ſua natura * iam integrè ſit alterata per digeſtionem, & in aliam naturam cõuerſam vlterius, ſcilicet ſulphuriam * congelatiuam per digeſtionẽ aliam ſibi * ſuperueniẽtem, hoc eſt autem argentum viuum noſtrum, in ſe recipiens formã ſulphuris vel metalli ſecundum quòd illorum virtus vnius, virtutẽ vincit alterius * per temperamentũ ad inuicem, vt * in eis metallorum natura oſtendit, cum ſic in nobiliori formę intuenti cuilibet deducuntur Nec etiam ſimiliter intelligas ſulphur prędictum eſſe in tota ſui ſubſtantiã tale creatũ, nec adhuc com-

par

* *alias ſicut erat in ſui prima creatione. Theor. cap. 57.*

* *alias integra cum iam alterata ſit p digeſtionem.*

* *alias gelata.*

* *alias ſubuenientem.*

* *alias vel tẽperantur ad inuicem al. Regis.*

par eius arg. viuum à quo fuit creatus ipſe rex metallorum, ſed ex parte illius naturæ maioris retentionis & firmæ coagulationis generatum ex noſtri argenti viui ſubſtantia artificialiter, natura inſtante.

Hoc autē intelligas non ſolùm de principijs materialib. ſucceſsiuis, ex quibus immediatè componitur elixir vel medicina : ſed etiam de prioribus corrumpendis alterādis & ad duritatem prioris materiæ ſulphuris & argēti viui deducēdis. *Principia naturalia ſucceſsiua.*

De principijs demonſtratiuis, & de his quæ labuntur ex illis, quæ ſecundi ſunt generis.
Cap. VI.

DEmonſtratiua principia generalia quibus artifex ſignis præcognitis inſignitus, veritatem poſtulantē, artificialiter informat, ſunt illa ſigna quæ magis habitu *infixa materialibus principijs ſucceſsiuè in decoctionibus emittuntur *al. infixo à materialibus*

tur, vt ſunt quatuor principales co-
lores, ſcilicet nigredo, albedo * ci-
trinatio & rubedo: & ex illis ema-
nant tot colores mixti per accidẽs,
quot in tota natura excogitari po-
terũt, ſed non remanent in effectu,
niſi tantũmodo quatuor ſupradicti
colores eſſentiales veluti * radices
totius magiſterij. Quorum primus
color ſcilicet nigredo terminatur
in album: deinde album in * citri-
num terminatur, & citrinũ in ru-
beum, quod eſt vltimum principi-
um demonſtratiuum, & finis per-
fectionis totius magiſterij. Ideo
fuerunt iſta principia data cũ qui-
buſdam alijs particularib. quæ hic
dicuntur, & in practica: vt per illo
rum notitiã adminiſtrare ſciat cau
tus artiſta, id de quo à natura per
ſigna demonſtrabilia cognoſcet in
practica, vt ſecundum regulam ar-
tis traditam, ſuam ſciat gubernare
materiam, præelectam iuxta for-
mam naturæ debitè informandæ
per practicalia principia quæ ſe-
quuntur.

al. incineratio.

al. rectrices

al. cineritium.

De principijs tertij generis practicabilibus & his quæ labuntur ex illis. Caput. VII.

TErtij generis principia operatiua in hac arte principalia, ſunt quatuor virtutes conuertentes: videlicet ſoluere, abluere, reducere, & figere: quia ex quolibet eorum dependent plura alia principia particularia practicalia, actus ignium reſpicientia & illorum informationes: vt puta naturalis, innaturalis, & contra naturã & artificialis vt per ſucceſsiuas operationes oſtendetur breuiter. Declarando igitur quodlibet iſtorum, nullo modo recedendo à practica, breuiori & faciliori modo quo poſsibile fuerit, exponemus cum de duobus principalibus naturæ motibus ſcilicet corruptionis & generationis, vt promptius & facilius modum effectiuum capere valeat artis filius per inſtrumeta prædicta. Intellectis igitur

igitur illis principijs, & practica quæ ſequitur ex ipſis, ac modo operãdi: ad naturam mediorum naturalium, & innaturalium, ac contra naturam recurrat artifex: vt gubernare ſciat ſecundũ vires mediorum naturæ conuertẽtis, vt exercitare ſciat ſuum negotium, circa confortationem vel debilitationem naturæ eorum.

De corruptione & generatione. Cap. VIII.

HVius autem magiſterij integritas, duos principiorum reſpicit motus, quibus corruptio & generatio præſignantur: ſcilicet naturalem & innaturalem. Innaturalis motus dependet ex totius materiæ motu, & quamplurimorum per euacuationem corporis à ſpiritib⁹ ſpiritum videlicet innaturalis caloris excitatione. Naturalis motus eſt ex egritatione caloris ĩ corpore. Et ideo cùm homo itinerat

in

in estate sumpto cibo post prandiũ incenditur calor naturalis in corpore, & motus digestionis perfectę non solum retardatur, sed potius confunditur in corporis corruptionem: quia spiritus resoluuntur, calor naturalis minuitur propter quòd homines qui multũ itinerant, macres cõmuniter sunt velut cholerici & melancholici. Quia iste motus formatur ex primo principio practicali scilcetin solatione tamen cũ igne innaturali, per alia principia benè informata, ita vt excedat in quantitate virtutem caloris naturalis, nisi secundũ quid ad corruptionem naturalem Neque à tali actione sit diminutus quia quanta est proportio talis potentiæ ad sic corrumpendum: tanto est calor naturalis virilior ad generandum seu renouandũ eius indiuidua, cum modica corruptione, ab eorum temperamento sint lapsa. Quia non expedit naturalẽ calorem prę nimia fortitudine cor-

rumpẽtium in omni ſui parte, vincere vel ſuffocare excellentia igniũ: quia tunc nõ eſſet in actu reformationis. Quia natura reformatiua ſcilicet calor theſaurizans per calorem corrumpentem ſibi contrariã extinctus, tanquam malleo mortis percuſſus, ad intima ſui cordis repercutitur totaliter, vnde totius vitæ influentia euacuatur. Alius motus eſt cum calor naturalis non intenditur alieno calore, ſed per ſe, motu proprio, & per accidẽs motu informationis perfectæ caloris extrinſeci, vt cum homo dormit poſt cibum ſumptum, ab aliena frigiditate per calorem extrinſecũ conſeruatus, efficaciter illum dirigit & ad ſe conuertit. Et hoc ideo fit. Quia tũc natura limites ſui corporis non tranſgreditur, in quo ipſa vniuerſaliter eſt diſperſa: ſed ibi tanquam in proprio thalamo corporis ſe ipsã ſollicitat, ad ſuas pficiendas actiones. Et tunc non debilitatur corp⁹ per euacuationẽ ſpiri-

tuum

tuum in quib. calor naturalis quieſcit: ſed potius confortatur per repletionem, attractionem, & tranſmutationem ipſorum, & conſeruationem humidi radicalis in quo afluetia caloris naturalis cõſeruatur naturaliter, velut in ſubiecto ſuo pprio naturaliter caleſcendo. Et iſte motus dupliciter confortatur, vno modo per informationem tertij principij practicalis ſcilicet per reductionẽ cum omnibus ſuis inſtrumentis: vt quando lapis creatur, & calor naturalis contra ſuum cõtrarium augmentatur confortando, ad ſecundarias eius actiones celebrandas. Secundo confortatur per informationem, quarti & vltimi principij factam per fixionem cum iuuamine omnium ſignatorum vt cũ lapis poſt eius creationem figitur, & per ſuum calorem confortatũ omnia in theſaurum tranſmutat. Et quanquam adhuc mod⁹ iſte ſit duplex habẽdo reſpectum ad actiones quas medicina

vel Elixir per ſe perficit, attamen hoc non tangit propoſitum operis artificis, niſi ſolum in applicatione illius ad humana corpora ſuffi ciẽtibus modicis relinquatur. primo ſciendum eſt quòd innaturalis motus eſt in parte contra naturam quæ in terream ſubſtantiam mortuam reducuntur: & in parte eſt in conſeruatione naturæ ſcilicet inquantum perficit, vt res remanens, & indiuidua corrupta per ficiens, poſt eorum ablutionem in naturam fermenti & metalli educens, actione aeris & ignis quæ ſunt vnguenta & olea philoſopho rum ac anima auri. Hoc enim eſt oleum naturas incærans, & coniungens, eò dicta indiuidua in medicinam inducens ad corpora tingenda. Et hoc oleum ſpiritus calo ris retinet ſemper vſque ad ſui inſpiſſationem: & tunc induit citrinitatem aut formam metallicam Cauſa verò ſuæ inſpiſſationis eſt lapis factus ex indiuiduis reformatis

per

per artem, cuius reformationis finis est ipsum oleum, & medium coniungendi. Talis processus est vltra imitationem naturæ suppletus, ex quo relucet tota substantia libri Geberi de perfecto magisterio: in quo reuelando secretū materiale inquit. Quod perfectio magisterij consistit in consideratione rerum s. tam materialium, q̃ operantiū quibus ad medicinā artifex peruenit. Quia ex cōsideratiōe illius dirigitur intellectus, & artifex perducitur ad operis complementum: id est ad medicinam veram & substantiam lapidis, quæ ex argento viuo sumit originem: & substantia aeris & ignis colores manifestat consideratio rerum iuuātium sine quibus rarò peruenitur ad formam lapidis supradicti, est vt quis consideret naturam illarum rerum quas corporibus adhærere videmus sine artificio, & imitationem facere quæ media dicuntur inter illa & illa quæ corpora mundifi-

cant ſine adhærentia, vt aqua lapidis: ex quibus gratia elicitur quæ pijs in DOMINO relinquitur amatoribus, cum veri ignis vitri adhæret & natura communis recedit per diſsolutionem, quando non ingreditur ratione ſulphuritatis & ſalſedinis, ſubſtantiam argenti viui in amaritudinem conſtringentis & reducentis. Et hæc eſt illa ſubſtantia quæ per indurationem argenti viui noſtri conuertitur in Elixir perfectum. Et in parte in conſeruatione naturæ: quia ex toto naturalis motus non confunditur, quemadmodum nec expedit, vt dictum eſt in motu innaturali: quia ſic non eſſet motus innaturalis, ſed contra naturam: qui motus ratione ſuæ extremitatis excellentis vincit, & ad profundiora rei ingrediens corruptibilis, calorem obtundit naturalem, & mortificat id de quo intẽdebatur educi ſpiritus motu regenerationis.

Fac

Fac ergo vt naturalis motus debilis non confundatur per acritudinem ſui inimici: ſed ſemper ei reſiſtendo et fabricando virili actione mallei, creet in ſuis partibus corruptis vice poſt vicem, nõ in groſſum ſed in ſimplum, & per minima *medicinam, ita vt natura ſua corruptionem non ſentiat, nec violetur: ſed reparando indiuidua antiqua ſecundum quid corrupta, reducat in noua. Hoc autem eſt quod diximus videlicet quòd innaturalis motus eſt intus naturalis ſub conſeruatione ſpeciei, vt patet per fabricationem motus naturalis mox corruptioni ſucceſsiuam, in eius compoſitio, remiſſa eius contrarij actione *relicta eſt etiam vis naturalis, non vt abſolutè ſit contra naturam, quia tunc eſſet totaliter in deſtructionem illius ſine conſeruatione primæ formæ. Sed eſt quodammodo contra naturam ſcilcet in parte, vel ſub terminata forma

nõ eſt in alio

al. eſt etiam extra nõ naturalis.

corruptionis limitata, quamuis improprie: vtique dicat cum potius sit adiuuans naturam quam ei nocens: vt patet per sutiliationem cum conseruatione speciei indiuiduorum. Et ideo dicimus ipsum esse innaturale, quia de se non naturatur, nec tollit aliquid naturę naturatę, imo potius eam adiuuãs mediante exercitatione moderata secundum quòd natura in suis requirit reformationibus, vt dictum est. Et ex hoc passu reuelatur, qualiter omnia sub glebo Lunari com posita, quodammodo fiunt in quo dam motu, & in motu corrumpuntur. Quia omnia naturalia con trarietatẽ habẽt qua excedunt qui dem non in virtute sed secundum quid, ad resolutionem indiuiduo rum, nõ vsq; ad materiam primam sed ad illam materiam generi metal lico proximã, in qua est maior simi litudo agẽtis naturalis quàm in alia prima. Propter quod si materiam transiret proximã perderetur maio-

Theoricecap. 55.

maioritas ex ſimilitudine ſua, & per conſequens, ęqualitas & minoritas. Et ſic in curſu naturalis magiſterij eſſet vacuũ ſecundũ quid, quod eſt impoſſibile [Et ſic impoſſibile cum tali elõgatione peruenire advtilitatem meſſium] Sunt etiam quædam in toto contraria & tamen excellunt in virtute * vt illa quæ ſunt contra naturam, quæ continue agunt in corpora & patiuntur. Si hæc intelligis cognoſcere poteris cauſam abbreuiationis vitæ illarum, eò quòd continuè tendunt ad corruptionem & regenerationẽ. Igitur addiſcas reſolutionem illam exquiſitam vſq; ad * illam materiam in qua ſimilitudines ignis ſunt multiplicatæ [et] aliorum elementorũ ac agentium naturalium & patientium ſecundum quod curſus exigit naturalis. Quia ſi generationem & corruptionẽ quas iam reuelauimus in communi theorica benè intellexeris, ad eandem illam ſolutionem

deerat.

**al.cuius ratione inuicẽ cõtinue agũt & continue patiuntur.*

**al.primã.*

**deerat.*

de facili peruenire poteris.

Quomodo discurrendo per principia, artifex se debet dirigere in practica, & quomodo intelligitur modus tractationis eorundem.

Caput VIIII.

DICIMVS tibi fili charissime quòd vltra sensũ præstare te oportet oculos mentis pro canone *directiuo seu regula, ad omnia intelligibilia principia supradicta, & hoc secundum ordinem sequentia doctrinæ intellectuales, & memoria recolenti, voluntate diligenti & intellectu inuigilare oportet, si completum huius operis finem voleris adipisci, quatenus tamen respectum habueris ad signa, & naturas mediorum & extremorum. Quia media in extremis conuertuntur, * & media in extremis gradatim resoluuntur: quod fieri poterit si extrema per ingenium et

al. duplicati uo

al. & extrema ex medijs

& naturam nõ traherẽtur à mediis de potentia in actum, cùm non ſit tranſitus de extremo ad extremum niſi per media. Et hoc etiam naturaliter proprium eſt omnium imperfectorum metallorum, quæ in ſpecie videntur incompleta: propter quod omnia illa imperfecta metalla in quolibet ſunt couertibilia: quia omne medium in ſe habet naturam informem: formata tamen & diſtincta retinentur per ſua propria extrema, quę latius declarauimus in ſcientia de ſenſibilibus, vbi oſtenditur qualiter extrema ſunt in medijs ſecundum formas confuſas. Igitur extrèma de medijs poſſunt educi, ſecundum quòd virtus, naturæ vnius extremi in illis medijs ſuper virtutem alterius iuuatur. In omni naturali ſcientia plura *exeunt media, [& illorum notitia in omnib. tranſmutationibus eſt neceſſaria, & hoc] per exquiſitam potentiam naturæ illorum, ſiue materialia, ſiue o-

Medium.

**al. exiſtent.*

**al. illorum quidem naturæ habebis cognitiõis certitudinẽ per propinquiora extrema. hoc eſt.*

siue operatiua fuerint, siue signa demonstrabilia, respiciendo ad naturam generis à quo quodlibet eorum immediate vel absolutè dependet secũdum suum actum * extremum. Sulphur & argentum viuum extrema sunt omnium metallorum: ergo metalla inter ea erunt media. Sed metalla [differũt ab argento viuo in compositione, illo modo quo ipsum argẽtum viuum per puritatem & impuritatem differt à sulphure immundo terreo sibi extraneo.] Propter quòd depurata magis alijs, reperiuntur duo, scilicet Aurum & Argentum: sine quibus ars ista non poterit integrari, cùm in illis sit purissima sulphuris substantia, ingenio naturæ perfectè depurata, ad cuius depurationem debilior est ars q̃ natura: nec eam consequi valet licet multum in ea laboret. In arte igitur dicitur. Pater eius est Sol, Mater eius est Luna: quia ex illis duobus corporibus cum suo sulphure vel arseni-

co præ-

*al. exemphiriy.

*al. differũt ob argentum viuum vti eorum cõpositione, secundum quod ip sum differt p mixtionẽ sulphuris puri vel immundi terrei sibi extranei.

eo præparatis, noſtra elici medicina poterit, & ſine illis haberi nequit. Vocantur aũt media, quia ex primis puris extremis ſunt cõpoſita naturaliter, ſcilicet ex ſulphure & argento viuo: nec ſunt ſulphur, nec argentum viuũ, ſed media inter illa, cum argentum viuum ſua proprietate & vapore ſui depurati ſulphuris in metallum congeletur perfectum: Et ſecundum quod dicta metalla magis tenẽt de natura argenti viui, maioris ſunt perfectionis vt aurum & argentum: & ſecundum quod minus tenent de natura argenti viui, & magis de natura ſulphuris, maioris ſunt corruptionis: vt cætera metalla imperfecta: & maxime marcaſita, magneſia, & tulhia: & vltra hæc maioris corruptionis ſunt ſales, alumina, atramenta, & cætera quæ media dicuntur inter lapidem & metallum. Dicimus autem quòd cum extrema ſecundum quòd ſunt de medijs ſuis * propinquis, educun-

* *al. propinquiſſimis.*

tur

tur aſsiduè ex virtutibus illorum proprijs efficaciter, & ſecundum rationem naturæ ſequentis retineri cenſentur, ad eorũ actum * propinquum. Præterea aſſumere debes fili ſucceſsiuè, principia * alterata & miſcibilia * alteranda magis apta ratione propinquitatis naturæ affinis quæ eſt in eis propinquior & perfectior. Verbi gratia, [H] eſt principium. de G. ad aſſequendum M. mediante G. & G. eſt principium de M. ad aſſeqeundum. R. per M. Et M. eſt principiũ de R. vt per ipſum attingere poterit Y. gradatim, & in ſuam naturam conuerti. Et ſic patet, qualiter natura extremorũ eſt cognoſcibilis per naturam ſuorum mediorum. Et econuerſo quia G. naturam tenet medij couiunctionis de B. & de M. & M. retinet medium coniunctionis naturæ, per quam G. vertitur in R. et R. natura affinis medij, per quod natura de M. conuertitur in naturam de Y. Et per B. intelligere debes

al. proprium.
al. alterabilia.
al. ad alterã
aliàs B.

bes principia materialia ſcilicet aurũ & argentũ, ac naturã vitri & Salis cũ Mercurio. Per G. intelligere debes principia materialia ſecunda ſcilicet elementa, teram, aquam, aerem & ignem, quæ ſucceſsiuis & gradatis operationibus fluxa ſunt & elicita ex iam dictis principijs materialibus primis tempore. Et per M. intelligere debes principia materialia tertia, quæ ſunt ſulphur & argentum viuum purum, & fermenta philoſophorum, ſucceſsiue creata & elicita per magiſterium, ex iam dictis principijs ſecũdis immediate. Per R. intelligas medicinam vel Elixir completum, aut argentum viuum fluens, penetrans, tingens & permanẽs, à terra ſublimatũ *ſecundum gradum, & cõpoſitum ex M. et immediate, materia præiacẽti, puta ex tertijs prĩcipijs ſupradictis. Per Y. debes intelligere multiplicatiões q[tertij grad⁹ ſublimationis] ſunt, ex ſucceſsiuis operationib. ex medicina iã dicta.

*al. quod quidem & eſt compoſitum *non adeorat in alio.

Vlte-

Vlterius & exquisitè & puidè cog noscẽdum est genus mediorum & xtremorum, quæ sunt inter supra adicta principia, quemadmodum euidentissimè ex literis alphabeticis percipi potest, quibus operationes succinctè & gradualiter decurrunt & labũtur ad principales gradus sublimationum quæ sunt C. D.E.F. quæ descendũt de B, vt portare ipsum poterunt ad Gnaturam. Secunda media vel extrema de G. descendentia sunt H.I.K.L. quæ portant ipsum [G] in naturam M. Tertia verò media seu extrema sũt illa quæ succesiuè & ĩmediate descendũt de M. & deducunt M. in R. videlicet N. O. P. q. Quarta media sunt S.T.V.X. Et ista immediatè per successionem legitimam descendunt de R. vt ipsum eorum beneficijs sublimare possint & deportare in Y. & ad vltimam perfectionem deducere. Et hæc rota alphabetica circulariter est cõpleta. Veruntamẽ sunt adhuc aliqua media

media, circa illa intelligibilia ad ſenſum, vt in practica gradatim percipere potes per operationes. Et per talem ſcalam poteſt intellectus humanus gradualiter aſcendere & deſcendere, ad omnes alias ſcientias ſenſibiles & intellectuales, mediante imaginatiua, vt Dei & creaturarum eius noticiã habeat per inſtrumẽta prędicta, preſertim cùm naturales vires diſcernere poterit euidenter per philoſophicas rationes ſcilicet quomodo B. ſit remotius alijs à perfectiõe vltima, quãuis cæterorum exiſtat principale principiũ vt clare patet. Et vt Chriſtus Ieſus de ſtirpe Dauidica pro liberatione & diſſolutione generis humani peccato captiuat ex tranſgreſſione Adæ, naturam aſſumpſit humanã: Sic etiã in arte noſtra quod per vnum nequiter maculatur, per aliud ſuum contrarium à turpitudine illa abſoluitur, lauatur, & reſoluitur. Et quæ inter duo contraria collocãtur, per id quod ma-

gis recedunt ab vno, magis appropinquant ad aliud: & è contrario elongati fuerint ab ſiue vt * imperfectione, ſiue vt appropinquãtes ad perfectionẽ et quo magis appropinquãt fini perfectionis perfectius eſt: et quo minus fini perfectionis appropinquat, imperfectius eſt. Ex hoc clarè patet quod M. nequit immediate generari de G. niſi primo ipſum B. tranſeat in G. nec tranſire poteſt in C. niſi per omnia ſua media, quæ ſunt C. D. E. F. primo diſcurrat. Similiter nec G. trãſire poteſt in M. niſi per ſua media, ſcilicet H. I. K. L. primo tranſirit. Nec de M. generari poteſt [Y] niſi primo trãſeat per N. O. P. Q. quę ſua ſunt media. Nec R. reduci pót in Y. niſi primo reducatur in S. deinde in T. poſt in V. & demum in naturam X. Poſt talem graduationem cadit, præcipitatur & proijcitur in Y. Et ſic natura de [G] proximus reſpicit naturam de M. per ſua media ſucceſsiua, quam naturam R. & M. pro-

*al. perfectione.

M. propinquus reſpicit ad natu-
ram de R. quàm naturam de Y.
gradatim diſcurrendo per ſua me-
dia. Non igitur potes per artem
certam immediatè de B. [medici- * R.
nam]componere, niſi prius diſcur
rat in G. & de ipſo tranſeat in M.
quouſque puriſsima illorum ſub-
ſtantia ſucceſsiue per naturale ma-
giſterium noſtrũ fuerit generata.
Et cùm iſte ſit verus curſus naturę,
et ars imitari ſata agit naturã, taliter
quẽadmodũ prę ſcribitur eſt pro-
ſequendũ. Quia natura quæ cõple-
re poteſt per aptitudinem materiæ
ſuæ, nunquã ab extremo decurrit
ad extremum, niſi prius ſucceſsiuis
operationibus tranſeat omne me-
dium. Mediorum igitur natura
conſideranda eſt ab artifice, an-
tequam aliquod magnum attenta-
re prę ſumat, & diligenter curet ni-
hil de ſuis medijs omittere, ſiue ſint
materialia, ſiue practicalia, ſiue mõ
ſtratiua: donec ipſa natura redu-
xerit gradatim ſua media, ad pri-

primum ſuum eſſe, id eſt ſulphur & argentum viuũ, quæ ſunt propria ſpermata metallorum, & eis magis propinquia: cum quib. facias ſpecioſas illas tranſmutationes per quæ omnia imperfecta perficiuntur.

De natura ignium, & quomodo inſtrumentaliter ſe regulari habeant. Cap. 10

EX prædictis colligitur duo fore quorum * qualitatibus expreſsè debet artifex ignem innaturalem ſapiẽter diſponere, & eius vi rescertis & notis operationibus regulare: quæ ſunt ignis naturalis & contra naturam. Innaturalis verò inter vtrunque eſt mediũ. Qui formam huius exemplaris ſeu regulę ſuę menti præſcripſerit, & ipſam diligenter ſeruauerit infallibiliter cognoſcet illorum qualitates. Cõſideret ergo artifex naturales vires & fortitudines lapidum philoſophorum

al. quilibet.

phorum, quæ vires ſunt ignis naturalis, innaturalis & contra naturã quæ & quales ſint ĩ toto curſu naturæ, & qs cuiuslibet fuerit amicus vel inimicus, vt demonſtratiua & infallibili arte per certificationem naturæ eorum, materiam eius prudenter noſcat diſponere, à qua cætera materialia principia *effluunt cum corruptiõe naturali & debilitatione tali, vt extremitas naturalis caloris nõ pereat in aliquo, ſed ipſam per modũ reductionis ad ſuam naturam integram pro confortatione ipſius prudenter in propria [multiplicatione ſuã ſubſtantiam ſublimare, & etiam ſurſum aſcẽdere, ita vt] nihil ſit quòd virtutem rerum naturalium attrahat affectius conſeruato tamẽ priuilegio naturæ, id eſt, caliditate naturali in coruptione ſuæ ſubſtantiæ, quam amor in ipſum ſpirans & omnia viuificans ſcilicet [humidum exiſtẽs vt ſpirituale ſibi generat:] ordinabit artifex ipſũ viribꝰ amoris attra

al. confluunt.

al. multiplicare ſubſtantiã valeat, & etiam ſurſum aſcendendo pariter ſublimare. Vnde cum.

al. huiuſmodi ſpirituale exiſtens ſibi conuenit naturale.

here, præcipue cùm per defectum illius & per corruptionem ab eo fuerit elongatus. Hunc autem modũ reductionis exprimit ars clariſsimæ in regimine tertij principij practicalis, vt ſui amoris exuberantia, cunctis patefacta ſit experientibus viſibiliter. Dicimus vlterius & duo ſunt quib. artifex ſapienter cognoſcere poteſt, quantum calor innaturalis eſt differens vel indifferẽs à calore naturali & contra naturam, in qualibet parte totius magiſterij. Quorũ primũ eſt menſura contrarietatis ipſius ad naturalẽ, vel conformitas eius, ad cõtra naturã quod idem eſt: menſura elongationis ipſius ab illo qui eſt naturalis, & approximationis ad illum qui eſt cõtra naturam. Menſura ignis innaturalis docebit te fili chariſsime huiuſmodi certitudinis ſemitam veritatis. Quia quòd inter duo collocatur contraria, per illud idem quo magis recedit ab vno, appropinquat magis ad aliud & econ-

tra

tra. Et ideo ſiue conſideres innaturale medium vt elongatum à calore naturali, ſiue vt approximatū ad ignem cōtra naturam, cū hoc fiat per debilitationē vnius & cōfortationem alterius, iam tranſcendit potētia ignis innaturalis ſuper naturalē per confortationem illi⁹ & conformitantē vſtiui qui eſt cōtra naturā. Similiter ſi cōſideretur ipſum mediū innaturale, vt appropinquans ſit per confortationē ipſius, ad ignem naturalem, & elongatus ſit ab igne contra naturam, potentia adurens per ſui debilitationem iam deuincitur, quæ eſt contra naturam in medio innaturali, per attractionem ſui ad naturam & cō-formitatem caloris non vrentis propter quod appropinquationē & elongationem illius medij, ſiue ad naturalem ſiue ad contra naturā, ſemper eiſdem ſignis menſura re teneris: quia illis operationibus quibus dictū innaturale mediū recedit à natura vnius, confeſtī accedere

incipit ad naturam alterius, dum tamen natura medij innaturalis & eius operationes ſcilicet confortatio & debilitatio ſint extra latitudinem duorum extremorum antedictorum. Audiat ergo lector huius philoſophiæ, & naturã confortationis & debilitationis cognoſcat non tantùm quid ſint, ſed quot modis valeant exerceri: & quæ & qualis fuerit illa virtus, quę potius eſt confortanda quàm debilitanda, & in quo *lapidum latere ac qua operatione altior habetur noticia de eadem. Nos autem prouidentes tibi in hoc, dicim⁹ quòd calor naturalis eſt illa virtus quæ confortanda eſt potius quàm debilitanda & hoc in propria argenti viui ſubſtantia in quo calor innaturalis diſcernitur. Quid aũt ſit confortatio noſcit ignarus ſatis, & per cõſequens omnes ſophiſtæ decernere queunt: vt pater in eorum proiectionibus ſophiſticationum, quæ non valent exquiſitã operationem perficere.

Quia

Quia in hoc tanquam in generalibus prudens cognitor & ignarus ſophiſta ſatis communicant, præcipue cũ cognoſcere poterit vterq; quòd lapis aut eius virtus tunc confortari dicatur, cùm natura valet eius operationẽ perficere: aut cùm debilitatur, oppoſitum. Quia communis eſt animi conceptus, quòd lapis vel eius virtus non confortari vel debilitari dicitur, niſi reſpectu operationis exercẽdæ per ipsũ. Et in hoc paſſu decipiuntur illi qui principia ignorant demõſtratiua, quibus effectus operationis eius promptitudinaliter agnoſcitur. Vnde cùm in hac exercenda deficit vel proficit, ſolo ſenſu percipi poteſt tã à vulgari quàm ab ignorãte ſophiſta. Et ideo clarè liquet nihil aliud fore neceſſarium in cognitione huius, quàm diſcretione vel prudentia rationis. Audiat ergo cæcus ſophiſta, qui tantum dicit lapidẽ pati debilitatẽ exquiſitæ virtutis, quando operationem eius *alias confortationem.*

non perficit rectè, nec ſe oſtendit plus noſcere de ipſius diſpoſitione ad potentiam ſuam augendam quã merum vulgus, in cuius ore ſatis multiplicatur hoc dictum, & communiter ſonat, q̃ diminutũ eſt *aut perfectum: Ex quo patet quod ipſum non denotatur altiorem habere notitiam de lapidis compoſitione, quã ſi diceretur nõ faciat quòd quæritur.

al. non

Quibus & quantis modis confortari & debilitari poterit lapis & de ſubſtantia virtutis.

Caput XI.

DIcemus quot modis virtus lapidis cõfortari poterit, & q̃bus debilitari. Quia quot modis dicitur oppoſitorum vnum, tot modis dicitur & reliquum, ſicuti notabiliter cognoſcitur per ſcientiam mediorum & extremorum. Debilitatur virtus lapidis in genere duobus

bus modis. Primus eſt, quãdo ſubſtantia argenti viui virtutem ferentis habens in corpore, ab eodem per debilitatem minuitur, ſcilicet ſubiectum caloris naturalis. Quia ſubſtantia hæc, cui virtus caloris ineſt argentum viuum à philoſopho dicitur, & vocatur quãdoque eſſentia corporis vel argenti viui: quia per ipſum lapis habet eſſe in actu, & ſine ipſo non. Duo ergo ſunt ſubiecta virtutis vt patuit ſupra [ſcilicet corporis & ſpiritus. Quia ſubiectũ corporis, ſubiectum naturæ dicitur: & ſubiectũ ſpiritus, fluentis ſubiectum dicitur] Cùm igitur corporis ſubſtantia vel ſpiritus minuitur, neceſſe eſt virtutem debilitari: nam cuncta minuentia, ſunt quæ debilitatem inducunt. Et quæ ad vtilitatem * mediocris ignis innaturalis & artificialis vel communis ignis, quandoque cum humiditate * & frequẽti exercitio, et quãdoq; cum ſiccitatenõ immoderata Et q̃ debilitare dicuntur:

al. ſ. corpus quodeſt ſubiectum innatæ & ſpiritus, quod eſt ſubiectum fluentis.

al. pducunt ſunt colores mediocres ignis innatus ralis.

Hæc non aderãt ī alio

vſque

vſque ad totius rei corruptionem, quæ immoderatæ ſunt ſiccitatis & excellentis calidatis extremorum. Et ſimiliter cætera alia vniuerſaliter quæ ſuperflue * igniunt corpora. Ex quibus patere poteſt cuilibet intuenti, quòd per oppoſitum ea confortant, quæ non ſolum augent ſulphuris ſubſtantiam, ſed etiam ſpirituum, ſiue per ſe, vt alimentum quod corpus ſumit ab argento viuo per virtutem [elementatiuam tranſſubſtantiari valeat in corpus nouum] ſiue per accidens, vt excercitia ſupradicta moderata. Fili moderati vſus rerum innaturalium ſuo modo confortant virtutem in omnibus rebus mũdi, & illam multiplicant, vt in lapide noſtro, qui ſecreta naturalia * dirigit, vt oculis proprijs vidimus & manibus tetigimus, & certis approbauimus experimentis. Hæc omnia prædicta intelligas de rebus quæ ſeparant vel approximant ad generandum, vel ad calorem naturalem augmen-

al. inanium

al. vigitatiuã in reductione vel ſubſtantiam quam ſpiritꝰ aſſumũt, & ſpirituant per virtutẽ elementatiuam vt ſubſtantiari valeant in corpus nouum.

* *al. detegit.*

augmentandum per confortationem, vel ad temperamentum Elixiris per* naturam fixionis. Secundo modo debilitatatur virtus, quãdo ſubiectũ eius alteratur in qualitatibus, tranſeundo de naturali qualitate in innaturalem. Propter quod iſte ſecundus modus accidit ſuper corporibus lapſis à vero temperamento reperitur etiam primus in naturaliter temperatis, velut in auro: vel in temperatis artificialiter, vt in Elixiri perfecto. Virtus igitur corporis ſecũdo modo debilitatur, quando ſpiritus vel corpus deſcendunt à naturali diſpoſitione ipſorum. Per quod apparet q̃ iſte ſecũdus modus poteſt eſſe multiplex. Quia quot modis poteſt corpus vel ſpiritus naturaliter alterari, tot modis debilitatur virtus lapidis. Cuius ratio eſt, quia virtus nõ viget niſi per ſubſtantiam horum duorum ſufficienter & naturaliter diſpoſitam: & ideo debilitabit virtutem per oppoſitum, quicquid diſpo-

al. naturalẽ fixionem.

diſponet innaturaliter, & q̃cquid ad diſpoſitionem naturalem reducit, confortabit eandem. Conſtat autem quod corpus, ſulphur aut medicina, innaturaliter diſponi poſsint per malitiã complexionis, compoſitionis & ſolutionis continuitatis. Et ideo in Mercurio crudo confortabitur virtus per calefaciens digerens, excoquens materias crudas & reincrudatas per frigiditatẽ. Propter quod terra metallica, aut [argentum viuum, vel ſulphur] q̃ debilitatem digeſtionis patitur, propter defectum caloris naturalis à ſiccitate: & ipſum confortant magis res humidæ ad naturam *illorũ approximatæ. Et amara & põtica debilitant: qa groſſa & terreſtria ſicca & contra naturã calidiſsima, ſimiliter ĩ terra in cui⁹ cõtentiua caloris naturalis vel ſpiritus debilitatur, propter innaralem caliditatẽ. Aqua Mercurij illam cõfortat & ipſum retinet. Cætera verò calida ſumpta in primo redu-

al. argenti viui vel ſulphuris.

al. illius.

reductionis gradu debilitant amplius. Nec minus ſumpta in ſecundo gradu adhuc debilitant, niſi prius per ſecundam reductionem preparationis ſublime cum aqua dicti Mercurij cõfortetur prima. Si verò per leuitatem innaturalem, inſcienter debilitas virtutis orta eſt in terra vel lapide: habitua te ipſũ ad cognitionẽ erroris, ipſum corrigendo exaſperatiuis & abſterſiuis, puta aqua Mercurij. Quod verò debilitatur propter extenſas exaſperationes recedit ad amaritudinem, & confortando dulceſcit cum vltimis confortatiuis, vt oleo * lampadis & igne. Spiritus verò tot modis alterari poſſũt, quot ſunt qualitates quæ ad temperamentum ſiue ad perfectionem eorum requiruntur. Harum qualitatum quædam ſunt tangibiles, vt ſunt omnes qualitates complexionales: quædam ſunt viſibiles qualitates, vt limoſitas vel claritas. Quædam complexiones carnis,

al. lapidis.

vt

vt groſsities & ſubtilitas: & quædam olfactiuæ, vt aromatitas, fœtiditas, & inſipidorum inolfactibilitas. Spiritus verò metallici natura liter diſponũtur odoribus prædictis, licet eorum ſuauitas ſapida cũ ſubtilitate vehementer confortet. Poſſunt tamẽ ſpiritus * egredi temperamentum qualitatum in quolibet corpore: & in quantum ex parte ſpirituum debilitatur virtus corporis, per oppoſita reſtitui ei poteſt temperamentum, & virtus cõfortabitur. Pari modo debilitant cuncta illa quæ obſcurant, per ingroſſationem rerum elementatarum. Præcipimus igitur tibi benè * rectificare elementa antequã cõiungantur, vt in eorum terminatione colorem fuſcum obtineant, ſed illum potius qui eſt extremitas corporis terminati calore naturali, proprium habentis fulgorem, tanquam incorporatũ colori, cùm condenſatur in corpus. Cauſa autem quare perſpicuè nitet & fulget,

al. ingredi

al. purificare.

get, eſt qa dēſitas eis nata eſt in ſubtiliatione retinēs lumen quòd pronitatis eius eſt in præparatione recipere, ſicuti potentia propriū actū recipit. Vnde talis nitor & fulgor ſemper conſtat ex aquis ſubtiliter terminatis & condenſatis in metallis. Et quantò plus argentum viuū aqueum in metallis ſubtilius fuerit purius & denſius, tantò plus illud erit nitidius, fulgentius & ſplendidius: quemadmodum natura cuilibet in auro, quod generauit, demonſtrare non ceſſat. Ex quo patet quòd illa quæ illuminant cōfortāt & ſubtiliant calorem innaturalē, groſsitiem ipſam corrigunt. Similiter quoque ex parte ſpirituum debilitant, quecunquæ ſic eos inficiunt vt auferant puritatem & ſuauitatem ſulphuris & fragrantiæ ipſius: quia per illam puritatem in qua ſuauitas fragrantiæ lapidis naturaliter *funditur, debiliſsimum corporis exiſtit: & ideo virtutem confortat quicquid puritatē eis reſti-

al. fū datur delectamentum

tuit, non ſolum per ablutionem, ſed etiam per admixtionem vaporum & fermentorum aquæ & aëris Mercurialis non fixorem, & puritatis ſubſtantiæ cuiuſque informatoris, conformem puritatē habentis puritati eorum, vt aurum & argentum, quæ ſunt illuminantia ſpiritus, proprio ſplendore, aut purificantia puritate propria, vt eſt aqua Mercurij. Ex præmiſsis patet quòd cui corruptionē vel debilitatem virtutis ignorat, ſimiliter ipſius multiplicationem quæ fit per confortationem neceſſario penitus ignorabit, non ſolum in lapide, ſed in humanis corporibus. ô Medice ſi habes memoriam ad recolendum, & intellectum ad intelligēdum, voluntatem ad diligendum, aures ad audiendum, oculos ad videndum, os ad loquendum, aut legendum, applica ſenſus tuos, vt recoles, intelligas, diligas, audias, videas, perlegas & retineas. Quia cùm hæc ars de vero ſit gradi-

uali &

uali, & inueſtiganda ex ſecretis naturæ, ſine quibus inſtrumẽtalis directio integrari non valet totius medicinæ fundamentaliter, artem illam ſub certis ſuis principijs plenariè comprehendetis. Dilectus à Deo eſt, cui hoc donum artis largitur per gratiam, & intelligentiã ipſam reducere ſcienti ad medicinam quotidianam & neceſſariam. Quia huius ſcientiæ principia generalia ſunt, & reducibilia ſimilitudine & effigie ad principia medicinæ reſpectu corporum humanorum paſſibilium, quibus applicari debet medicina. Sed hæc pauci obſeruant & intelligunt, cùm artis principia ignorent ſupradicta. Cauſa igitur tenacis cupiditatis & lucri, abſque dictis pricipijs, ad magiſterium huius artis nitũtur introire: & propter fallaciam ſuæ operationis, fallacem credunt eſſe ſcientiam, & contemptibilem dicunt eandem. Hanc igitur theoricam intellige, & ſecundum illam operarij

incipias: quia cum illa errores tuos corriges cùm fueris in opere, quos ſine illa corrigere non potes. Non diſtet à te teſtamentum, quia cauernas huius theoricæ apperit & reuelat cũ certis ſuis notis operationib⁹. Corrigitur habeas ad practicam illius.

De diuiſione huius magiſterij. *Caput XII.*

MAgiſterium hoc in quatuor diuiditur partes, ſecundum quod ſunt quatuor principia practicalia. Prima pars oſtendit modum graciliãdi groſſum per liquefactionẽ elementationẽ, diſolutionẽ & lapidis ſeparationem in quatuor elementa. Secunda pars oſtẽdit modũ alleuiandi ponderoſum p diſtillationes, calcinationes, rarefactiones coudenſationes, inhumationes, congelationes, ſolutiones &, animationes, quæ ſunt elementorum * præparationes. Ter-

al. ſeparationes.

tia

tia pars oſtendit modum *viuificandi à ſpiritu, & lapidis nutrimẽtum, per imbibitiones, decoctiones, aſſationes, inhumationes ac lapidis ſublimationes. Quarta pars oſtendit modum dulcificandi amarũ, & maturandi crudum, per reductiones, impinguatiões, inhumationes, fomentationes, animationes, fixationes, etincærationes. Si igitur groſsũ gracile facis per diſſolutionem, & póderoſum leue facis per leuigationem ſiue rarefactionem, et aſperum lene per reductionem, amarum verò dulcè facis per maturationem, poſt hæc & volatilium fixationem, completum habebis magiſterium.

al. lenificandi aſperum.

Narratio per conctuſionem principiorum. Cap. XIII

CVm igitur conſtet quemadmodum ſupra dictum eſt, artem eſſe inchoandam à certis ſuis & determinatis principijs, eſt ad illa propterea recurrendum, tanquam

plenitudinis practicæ effectiua. Sed quia practicalia principia ſecundi generis & regiminis perfici non valent * ſicuti nec medium abſque ſuis extremis quibus ipſum integrari oportet, myſtico igitur & aperto ſermone ex illis declarando, refert philoſophus, alterum ab altero nullo modo differre à practica artificiali & proceſſu, qui breuiter ſucceſſiuè formabuntur: & primo de practicali principio ſiue regimine primo, quod eſt diſſolutio, eſt dicendum cũ ſuis quatuor principijs primis materialib⁹, & de eius principio demõſtratiuo, quod eſt nigredo, ſine qua artificium feliciter inchoari non poterit.

al. veluti per.

De primo practicali principio, & quomodo per primam ſublimationem depuratur Mercurius cum Sale communi præparato & vitriolo: & in hac aqua infunde Mercurium &c.

Caput XIIII.

Depura-

Depuratio Mercurij per primam ſublimationem, eſt vt ſumas partem vnam de D. & dimidiam partem C. & diſtilla aquã per illum modum quem natura requirit, vt explicauimus in noſtro teſtamento, in capitulo quod incipit Tu in virtute de A. &c. Et infunde in tali aqua Mercurium ſcilicet teſtamentarium. Deinde ſepara totam aquam per ſublimationem. Poſtea ſublima ipſum, donec ſit albiſsimus vt criſtallum. Speramus autẽ in Domino noſtro Ieſu Chriſto quòd adhuc ſublimabitur ad maiora et res magis altas p ſublimes gradus præparationum, cum additione rei* tingentis ipſum, & eius anima exaltabitur ĩ gloria. Oportet enim matrem quæ prius generat filium inhumari in ventre filij et ab eo generari.

al. agentis & pficietis ſeipſum.

De conuerſatione elementorum & de prima coniunctione ſpiritus cum corpore & eius exuperatione.

Cap. XV.

CVM tribus ergo vncijs talis Mercurij, mitte tantũdem purissimi Solis in aqua sua liquefacti, & super infũde duas libras aut tres, quod melius est, prædictę aquæ Mercurij, à qua Mercurius ipse separatus fuit & rectificatus: & mox cooperios curcurbitæ cũ suo cooperculo vitreo, sine alia obstructione, donec motus eius cessauerit. *deest in alio.* De hinc * obstrue iuncturam cum cæra cõmuni calefacta, & stet trib⁹ diebus & noctib. in balneo tepido. Deinde separa aquam per distillationem in dicto balneo, cũ igne æqualiter continuato de facta serratura. Cùm autem distillare cessaueris, tunc in fundo videbis corpus nigrum fusum, ad modum picis nigræ fusæ, vel olei subnigri. Si verò corpus quod cum Mercurio coniunctum est, fuerit Lunare ad albũ nondum erit nigrum, donec tota terra Solis cum terra Lunæ fuerit coiuncta: quinimo in eius principio est ad modũ salis albi cum viſco

sitate

sitate sua, qui est ad modum olei subnigri: cuius humiditas per *aquã separari nequiunt, rationib: in nostro testamento expressis, in capitulo de animatione elementorum, & alibi de rarefactione eorũdem. Supra ergò humorem illum per ignem siccum, collocando vas super cineres, & humiditatem illam recipiendo ad partem, quæ aër est, cùm animatus sit maioris caloris quàm aqua. Vide fili quid facias in hoc passu, & caue ne materia nimio calore rubeat in principio, & comburantur tincturæ: quia nunquam poterunt separari tincturæ in commodum artificis, nisi per aquam & ignem paulatiuẽ, ita vt semper ignis tincturæ occultetur in ventre aquę ne oculis videatur, Si verò vlterius corpꝰ calcinaueris sine humore rubificabitur, & proprietas sulphuris aduretur: cùm nõ habeat retinaculum quod ipsum in ventre suo *deportet, & à combustione defendat. Defende igitur ipsum à combustio-

al. separatur peraquã

al. retineat

ne, imponendo cum eo de humore ſuo, antequam veniat rubedo, & appropria ei ignē ſerratura, extrahendo humidum, paulatim & paulatim deſiccādo materiam: quia ſic ipſa patitur & corpus corrumpitur: & conſidera qualiter materia ſemper mutabitur de colore in colorem, in iſta putrefactione ſcilicet in viriditate quod eſt vnum ex peregrinis ſignis dependētibus à primo principio ad album. In rubeum verò nigredo apparebit poſt citrinitatem. Quia cùm corpus euacuatur à ſuis humidis ſpiritibus, ita patitur vt de colore in colorem tranſmutetur. Defende ergo ipſum ſemper à combuſtione, ne calor naturalis ſuffocetur in aliquo, & proprietas aduretur Mercurij: videlicet vt quantum diſſolutio tollerare poterit, tantum aſſando decoquatur, & non plus: quia ſtatim rubificaretur, & quantum corpus aſſando defecerit in humiditate, in tantum imbibendo erit diſſoluendum. Hoc enim

al. Signo demonſtratiuo.

nim facit natura, deperdita recuperare cupiens, ſicuti expreſsè id notauimus in theorica noſtri teſtamenti, & ad plenum per modum practicæ demonſtrabimus inferius. Cùm ergo videris corpus ſiccum, ſi ad album ſub colore viridi, ſi ad rubeum ſub colore nigro, ſubtrahe ignem, & permitte infrigidari: quo infrigidato infunde aquam ſuper terram ſiccam, & ſtatim pone in balneo ad diſtillandum, aquam per ignem æqualiter benè cõtinuatum recipiendo. Qua diſtillata videbis in fundo perpaſsione vacui quòd corpus patiebatur per calcinationem in ſua rarefactione, aquam attractam in aërem. Separa illud iterum per cineres euacuando & rarefaciendo corpus à ſpiritu cum calcinatione iam dicta modo philoſophico, & ſemper aërem cum aëre pone ad partem in phiola vitrea benè ſigillata.

De

De documento reiterationis.
Caput XVI.

FIli has omnes operationes vice poſt vicem tribus vicibus iterabis vel quatuor, ſi volueris, quia aqua per tales operationes elementatur, et de propria ſubſtantia corporis in ipſa defenditur, & corpus per minima corrũpatur, & ĩ aqua proprietas eius augmentatur, vt poſt in naturam ſui per attractionem conuertatur Reitera igitur prædictas contitiones naturales, imbibitiones & decoctiões, & eris in linea ſecretæ diſſolutionis.

Linea ſecreta diſſolutionis.

De vnione & elementatione ſecunda, & primo de diſtinctione literarum Alphabeticarum.
Cap. XVII.

PEr hanc diſtinctionem literarũ referre volumus, quod V. ſignificat calorem furni ſecreti, & omnes ſuas proprietates: quæ ſunt at-

Furnus ſecretus.

*attenuatio, animatio, inſpiratio, ſimplex viuificatio, inhumatio, ſpiritus & corporis cõiunctio ſine diuiſione. Et per X. ſignificare volumus ignem ſiccum cinerum, tam de ferratura quàm de carbonibus, & cæteras ſuas proprietates: quæ ſunt mortificatio, calcinatio rarefactio, retẽtio ſpiritꝰ & ſeparatio. Per Y. ſignificare volumꝰ calorẽ balnei, & omnes ſuas proprietates: quę ſunt elementatio, rarefactio, viuificatio, ablutio, diſtillatio, animaſio, & ſpirituum ſeparatio. Per Z. nullam aliam operationem intelligere volumus, niſi liquoris ſeparationem, & totius corporis liquefacti ſubſtantiam. Harum literarum ſignificationes cum omnibus ſuis proprietatibus corde tenus te ſcire oportet: quia aliter benè ſecundum curſum naturæ operari & practicare non poteris, nec proprietates illius operationis diſponere benè ſcies, niſi per potentiam literarum illarum cognitam, ac earũdem ſignificationem

al. attractatio.

Ignis ſiccus cinerum.

nem quam designant. Cognoscere igitur oportet artificem firmiter hanc potentiam, secundũ exigentiam naturæ: vt illa prægnita vires eius ad illius perfectionem in qualibet sua operatione prudẽter noscat dirigere.

De rarefactione & eius subtiliatione.

Caput XVIII.

RArefactio huius aquæ fit per binam distillationem in balneo per se & sine corpore. Distilla ergò eam bis cum igne lentissimo benè continuato, feces verò quas facies in qualibet distillatione collige & pone cùm terra supra calcinata.

De condensatione spiritus & rarefactione corporis.
Cap. XVIIII.

Cum

Cum opus inceptum cotinuare volueris, & operationes ſupradictas iam compleueris, ſume corpus in illa decoctione vltima ſuperius facta, quã aſſationem appellamus philoſophicam. Et infũde ibi quartam partem aquæ primæ rarefactæ, vt præmittitur: & cum coopertorio claude & cæra & pone ad digerendũ in V. per tres dies. Dehinc cautè ſepara quod liquefactum eſt in aqua per Z. in alia cucurbita benè munda, in illa ſcilicet in qua extitit aqua rarefacta: & illam ſimiliter cum ſuo coopertorio proprio claude, & cæra obtura, & illud ſerua in digeſtione de V.

De euacuatione corporis per ſpirituum extractionem. Cap. XX

Poſtea ſume corpus quod ſuperius remanſit, & primo ſepara per Y. quod eſt aquæ, frigidius in natura, ne ipſa natura calida aërea con-

confundatur quæ per expulſionem extrahitur fortiorem.

De diſtillatione & aeris animatirne ac corporis mortificatione. Cap. XXI.

CVm verò illius ceſſauerit diſtillatio, pone ipsũ ad X. cautè cõtinuado & quod de eo ĩ natura aeris diſtillauerit, hoc recolligas, & cũ alio aere ad partẽ reponas: & caue ne ignis corpus igniat, de principijs demmonſtratiuis recolendo, quibu. practica dirigitur, Quia omnes colores ſunt laudabiles. dempta rubedine, donec in fine fueris poſt incinerationem. Caueas ergò ne corpus rubeat ante alios colores per ignem alienum.

De inhumatione, viuificatione, & liquefactione corporis mortificati. Cap. 22

LIquefactio corporis eſt continuare

nuare partes comminutas & calidiores per calcinationem in vnum, cum humiditatis beneficio. Postea sume aquæ residuum primæ rarefactæ: & de ea super terram infunde tertiam partem, ita quod tertia illa pars natet vel superemineat vno bono digito super corpus. Deinde penitus cum suo cooperaculo & cæra obstruatur os vasis, & per triduum permittatur in digestione furni secreti.

De separatione corporis viuificati à non viuificato.

Caput XXIII.

POstmodum quod liquefactum est de corpore in aquã, separetur cautè per Z. ĩ vase[æneo] in quo aliũ separasti liquorem: & caue ne aqua siue liquor turbetur per feces, ratione declinationis vasis. Quo separato, & obturato cũ tota sui materia reponatur mox in digestione *deest in alio*

V. & conſeruetur ibidem, donec ſuæ ſeparationis aduenerit tempus.

De diſtillatione aquei quod remanſit in corpore per Y.
Caput XXIIII.

SIcuti iam ſuperius dictum eſt in capitulo proximo, ita ſimiliter in iſto dici poterit, nec plus minus te habere coneris.

De diſtillatione aêris & mortificatione terræ per calcinationem.
Caput XXV.

deeſt in alio EOdem modo procedes ad aërem huiuſmodi ſeparandam per cineres, & corpus [ſiccum] mortificandum, vt dictum eſt ſupra in capitulo. Cum verò illius ceſſauerit &c.

De inhumatione & viuificatione corporis per V.
Caput XXVI

SVme corpus contritum vel aſſatum, & in eo mediam partem aquæ quæ remãſit de alijs inhumationibus [in fundo,] ita quòd vno digito ſuperemineat abſolutè. Demum procede ſicuti diximus in capitulo. Liquefactio &c. & alijs quæ per V. formaliter implentur. Talibus imbibitionibus corpora mollificantur poſt eorum cõtritionem. Cõtere ergo corpus ſolo igne, illud ſcilicet quod liquefactum remanſit. Deinde mollifica, & eius partes ſubtilia, vt corpus & ſpiritus ad inuicẽ copulentur: quia quæ imbibuntur, per aquam mollificantur: et quanto plus teres, tãto plus mollificabis: & quanto plus mollificas, tanto plus partes groſſas ſubtilias, quouſq; ab inuicem diuidantur, & domentur. Quia ſpirtus tunc impaſtãtur vel liquefiunt cũ corpore: et illa q̃ impaſtantur ex toto ſoluũtur. Et impaſtatio vel liquefactio fit cum minima & ſubtili contritione, incæratione, & aſſatione corporis cum

redundat, & deeſt in alio.

ſpiritib⁹. Quia natura p cõtritiones, & aſſatiões partes ligatas diuidit cũ viſcoſitate aquæ, quæ eſt in corporibus, & ab eis reſoluitur per minima. Vnde corpora ſoluta ad naturam ſpirit⁹ ſunt redacta, licet magis ſunt fixa. Hic autem ſpiritus, eſt participans duabus extremitatibus in natura, tanquam in ſe extrema retinens ſpiritualitatem ſcilicet & corporalitatem, fixationem & volatilitatẽ: & ideò ſi aliquo modo partes illius inſpiſſentur per ignem vlterius ſe corrũpi nõ permittit, nec p ingreſſum furioſæ flammæ in illud, vlterius permittit ſe in fumum eleuari, qa rarefactionem ſui non ſuffert, propter denſitatem & carentiam aduſtionis, quæ per ſulphuritatem quã non habet perficitur. Et ideo cùm figitur, tinctura eſt rubedinis tingens perfectiſsimè, nec recedit à cõmixto, ſicut nec aqua mixta aquæ.
Quia natura naturæ lætatur, cùm ſponſus ſponſæ copulatur. Prætera cùm ipſum ſit totum in natura aëreum

aëreum, aut remanet totum in igne, aut totum cum sua substantia recedit in fumum, cum sit incombustile & aëreum, quod perfectiõis est signum. Signum perfectio solutionis corporis est eleuatio totius substantiæ in fumum. Ideò in terra sulphurea ipsum miscueris calefactum, superius ascendet & sublimabitur. Et si istam sublimationem reiteras cum continuatione philosophica super terram suam, nimium durabitur, decoquetur et inspissabitur, ac gradatim in sulphur album & rubeum congelabitur. Dissolue ergò corpora, & quod quæris inuenies. * Quia cùm in toto partes non dissoluuntur, nõ est quod subtiliari poterit, nisi illas mollifices. [Ideò cùm in reiteratione solutionis laboras, purio res partes segregas ab impuris: quia subiecta semper est turpitudini pars illa, quæ cum suo toto non conuenit.] Separa ergo quæ grauiora sunt naturæ, vt illis abiectis, opus cum leuioribus perficias, per eundem il-

Homogenitũ.

al. Quæ verò partes nõ dissoluuntur nõ habent vnde subtiliari possint nisi &c.

al. Ex quo patet q̃ indiges vt in solutiõe lapidis cum reiteratione laboris suas partes purio res ab impuris segreges, nam omnia semp̃ est illa pars cũ cõuenit toto sui. Separata ergo &c.

lum modum quem diximus ſupra in capitulo. Poſt modum &c. & in capitulis ſimilibus, cum illis procedere non dubites: quia idem ſemper eſt in modo procedendi. Ordinem igitur quem obſeruari mandauimus in capitulo, Sicut: & alijs capitulis ſimiliter quæ explẽtur per Y. Et quemadmodum operatio fit in capitulis formatis per X. ita etiã in præſenti faciendum eſt, nec plus nec minus, practicam tuam dirigẽdo cum principijs demonſtratiuis, cauendo ſolum ne corpus rubificetur. Et eadem practica quæ formata eſtĩ capitulis per V. eadem in iſto obſeruare teneris, infundendo reſiduum totius aquæ, quæ remanſit ex cæteris inhumationibus, obturando ſemper vas cum cæra & opertorio vitrio, & demum totum ponendo in digeſtione de V. & cũ hoc habebis rotam primam finitam de conuerſione elemẽtorum ad inuicem. Et operationes iſtæ ſunt contritiones, aſſationes, imbibitiones deco-

decoctiões, inhumationes, viuificationes, ſolutiones, congelationes, ſublimationes, ſeparationes, fixationes, reductiones, generationes & corruptiones, quas philoſophi non ſub completa ſermonis ſerie, ſed ſub tegumento expreſſerunt & ſubelati prouidentia, & totius naturæ fabricam, in duas naturales & extremas operationes, velut omnium limites incluſerunt: quæ ſunt condenſatio & rarefactio. * Et rotatio huius rotæ in ſumma eſt, quando nobilioris actiuitatis ſeu virtutis fuerit materia, & eius ſubſtãtia nobilior & ſubtilior, tãto habilior erit ad ſuſceptionẽ formę. Et oppoſitũ, quãto materia cõpactior fuerit et terreſtrior, et à ſublimi natura remotior, tanto ad ſuſceptionẽ * formarũ ꝓcul dubio erit debilior. Vnde principium diſtinctionis, diuiſionis, & alienationis in rebus generabilib. * mineraliũ, ſemper erit materia: cũ ipſa cauſa ſit indiuiduatiõis rerũ. Et ſic patet

al. Fili hanc rotã notare facies ītegrã & tãto nobilioris actiuitatis erit materia, quãto eius ſubſtãtia nobilor & c. al. impreſſionẽ formalitũ al. & mineralionis

tet quod diuiſio ſpeciei, fit per indiui dua, & ſecundū materiam, & non ſecundum formam, * licet propria ſibi ſemper appareat ſecundum genus ſuum, mediante operatione naturæ. Et hoc ideo, quia forma * accidentalis ſemper indiget forma ſubſtātiali, vt ipſa ſit cauſa formæ accidentalis. Ideo ſecundum exigentiā formæ, quæ imprimenda eſt materiæ oportet primo illam diſponere et prę̄parare, per ſubtiliationē et depurationem & ſimplicitatem, antequam fiat medicina & ignis.

al. licet propriā ſibi ſemper appropri et formā ſecundū genus &c.

al. actualis.

De auiſamento artificialiter per doctrinam. Caput XXVII

SI verò aliquid de corpore arido & groſſo adhuc reſtituerit ad viuificandum * in lympha, aqua deficiente, nondum eſt conuerſionis elementorum rota perfecta: quæ niſi perficiatur, ſtructura ſeu machina huius principij penitus deſtruetur. Quia nullum agens, accedens ad ſimilitudi-

al. lympham aquæ definite.

militudinem formę corporeę naturalis perficit materiam, niſi totā eā reddat homogeneā; & hoc per figuram primæ rotæ conuerſionis elementorum ad inuicē, ſicuti ad plenum declarauimus in noſtro teſtamento, & hic quoque

De modo perficiendi rotam imperfectam Cap. XXVIII.

SVme ergò fili chariſsime cū intrinſecorum principiorum cognitione, per memoriam, intellectū & voluntatem, corpus liquefactum animatum & viuificatum, quod poſuiſti in digeſtione de V. & remoto cooperatorio, protinꝰ ſuperponatur alembicus, & lutetur cum cæra iunctura eius, & ſepara ab eo aquā per Y. vſque ad mediam ſui partem.

De diſtillatione aquæ quæ remanſit cum corpore.

Caput. XXVIIII.

MOdo expedit euacuare corpus, quod in via permanſit ſuæ perfectionis à ſuis ſpiritibus, vt calcinetur, & mortificetur, ad hoc vt maiorem valeat in ſe recuperare raritatem, per quã maiorem attrahat humiditatem: cùm rariora humiditatem attrahant maiorem, vſque ad profundum corporis alterati. Propter quod ſume illud, et ipſum tracta in operatione, per modum dictum in capitulis formatis per V.

De diſtillatione aëris & mortificatione corporis.
Caput XXX.

IN digeſtione huius operis particulariter te habeas fili, ſicuti dictum eſt in capitulis ſupradictis, formatis per X. & neque magis facias vel minus, cauendo ne tincturæ comburantur. Per talem contritionem & aſſationem, diuidũtur partes ligatæ viſcoſitate aquæ quæ in corporibus eſt.

De inhu-

De inhumatione & viuificatione corporis per V.

Caput XXXI.

TAli verò ordine perficiat̃ practica capituli huius, veluti in cæteris capitulis formatis per V. fit *in alio non conuersio*: & sic per talem conuer- *rat.*
sionem corpora mortua ad naturam viuam spiritus sunt reducta: & quia mixta sunt, nunquam vnum separatur sine alio. Fili si aliquam partem corporis adhuc videris per hoc practicale principium circulariter non rotatam, vel in lympham conuersam, aut sub homogeniorũ genere non contentam, sume, mox partem illam, & sine terrore confidenter pone in vna parua chemia cũ suo alembico, cuius fundus lutatus sit luto forti & tenui. Deide eã colloca in suo furnello: postea applica sibi ignem trium candelarũ vel quatuor lichyniorũ, ita vt flamma cuiuslibet immediate hinc & inde tãgat fundum cucurbitæ vel cheniæ.

Talem

Talem ignem fili continua prope vas, donec tali calore corpus videris liquefactum, quod infra tres horas vel saltem quatuor efficietur: & recipe sudorem quem mittet in receptaculum, quamuis sit insensibilis quantum ad oculum: & hunc sudorem sume & pone seorsum ad vsum. Statim cùm videris corpus liquefactum subtrahe ignem, & permitte vas infrigidari: cùm autem senserit se aëre frigido circundatum, remissione caloris mox congelabitur ad modum fere & sulphuris [philosophorum, vel sulphuris fusi] habẽtis colorem cineris quasi nigri. Et hoc est proprium sulphuris liquari calore, & congelari in frigido. Hoc est sulphur fili: & hic coluber, & draco deuorans caudam suam, Leo rugiens, & gladius acutus scindens omnia mortificans & confringens, ac se ipsum refugẽs. Sume ergo ex eo nebulam quam peperit tenebrosam, & infunde super eã de aqua separata ab eo p Y. ita vt superemineat digitis

in alio nõ erat.

gitis puatuor vel quobus ſaltem: qa in ictu oculi in aquam conuertetur puriſsimam. Talibus autem cautelis obſeruatis, perficitur rota de conuerſione elementorum ad inuicem, quę vna eſt ex quatuor figuris, quib. figura in magiſterio completur magnæ circulationis, quam tradidim⁹ in noſtro Teſtamento.

De effectu primi regiminis.
Caput XXXII.

FIli effectus & intentio huius regiminis eſt, vt vires argenti viui dominentur ſuper vires ſulphuris, & vires vnius patiantur à viribus alterius, & illas in ſui naturam conuertat. Quia cùm effectualiter argentum viuum depurare volumus, per virtutem depurati ſulphuris vtiliter neceſſario congelare oportet, vt in hoc prius imitemur naturam, ſcilicet vt virtutes ſulphuris intrent ſubſtantiã argenti viui, antequam ſulphur argentũ viuum tranſmutare

mutare valeat: & in hoc ars imitatur naturam. Hoc autem memoriter teneas in cellula mẽtis tuæ quòd neceſſario oportet, vt corpus quod eſt principale conuertẽs, primo conuertatur * in ſpiritum conuertibilem, vt poſt illud conuertibile * in illius ſubſtantiam congeletur ſulphuris. Et ideo recordamur nos dixiſſe in noſtro teſtamento, quòd nullum argentũ viuum promptius conuertitur in ſubſtantiam ſulphuris, quàm illud in quo ſulphuris qualitates p diſſolutionem ſunt ſufficienter introductæ: nec vllum ſulphur promptius congelat argẽtum viuum, quàm illud in cuius naturæ ſubſtantia, ipſum argentum viuum exiſtit per artis ingenium tam conuerſum. Quia tunc natura naturam complectitur propriam, & amicabilius magis gaudet in ea quã extranea. In omni trãſmutatione elementorum ſemper talis paſsio precedit trãſmutationem ſubſtantiæ, quod ſcilicet virtus argenti

al. conuertibile.

al. in ſulphuris ſubſtantiam conuertatur & congeletur.

genti viui transmutantis, in toto obtineat partes sulphuris transmutati, ita vt in ipso *ante sui transmutationem cõmisceatur per minima in proprium sulphur non vrens album vel rubeum: & illud argentum viuum propriam habebit materiã. Et sic lapis suauiter cum magno ingenio à terra ascendit in cœlum: & iterum descendit ĩ terram, quia terra nutrix eius est, & portat illũ ventus in ventre suo, hoc est sulphur portatur in argento viuo. Cognoscenda igitur erit passio, quæ præcedere debet transmutationem argenti viui, & eius operationẽ: quia huiusmodi operatio fit quotiescũque virtus argenti viui per ingenium naturæ & artis, leuat̃ super virtutem sulphuris, cum certo determinato modo operandi. *mutatione.*

De penultima practica, quæ est de putrefactione elementorũ ad inuicem conuersorum, & in vnũ coniunctorum.

Caput XXXII.

Inten-

INtentio verò fili, quã in hac parte habere debes, est vt lapidem dissolutum accipias, & illum in secreto furno collocare non deseras [vt stet ibi per quatuor dies]. Hoc enĩ fit ideo vt adustiones & *martyrizationes quas corpus in supradictis passum està suis liquidis substãtijs animatis tollantur per animationem & facilem decoctionem, & totum illud quod tollitur in argẽtũ redeat viuum. Quia elemẽta sulphurea mixta cum aqueis argẽti viui, per minima iam cõuersa alterantur, pariter & ad inuicem corrumpuntur. Talis corruptio argenti viui nostri solennis, est generatio quæ haberi neqt nisi post putrefactionẽ, quæ est mater omniũ. Quia per operationẽ istam, corpus naturaliter in argento viuo putrefit, & eius qualitates sulphureæ humectãtur, & in aerem cõuertuntur. Partes igitur ipsius digestæ in mercuriũ rediguntur* & in illud salsuginosũ ꝙ omni naturę est condimentũ, & ab inde post naturaliter

vt ibi putrefiat per dies quadraginta al. assationes

al. & ab illo salsuginoso ꝙ est omniũ naturæ cõdimẽtum notabiliter separãtur

raliter ſeparetur, & ī dulciferū trāſ- *ſeparantur*
feratur. Ex permixtione rerum in *& ab hinc in*
putrefactione huiuſmodi, reſultat *dulcificum*
quædam vis, quam quintum appel- *conuerterun*
lamus ſpiritum, cum ſexta virtute *tur.*
ſua operatiua, q̄ eſt cauſa connectionis elementorum & introductionis rei petitæ in illis. Sciant ergo omnes artifices huius artis, ſpecies perfectas trāſmutari non poſſe, nec artifex trāſmutationem facere poteſt, niſi primo corpora reducere ſciat in primam eorū materiam. Qualia ſi cōuertere ſciuerit artfex, tunc indiuidua eorum de facili trāſmutare ſciet operatione philoſophica in aliam formam, quam prius non habuerant: nō tamen ſpecies indi- *al. primæ ma*
uiduorum tranſmutant, cùm vici- *teriæ*
niores ſint cauſæ, * & prima mate- *al. quæ eſt.*
ria omnium corporum, * & pura *al. generan-*
elementalis eſſentia in corruptibilis *tium & cor-*
qa omnium * generabiliū &corru- *rūpētium*
ptibilium eſt eadem materia prima *al. Quaprop-*
& ideo ingenita & incorruptibilis, *ter ſpecies a-*
* quæ per ſpecies accedētalibus ſen- *ctionibus ſen-*
ſibilibus *ſibilibus*

ſibilibus nunquã ſubmittuntur, nec per conſequens corruptionem patiuntur ſed bene indiuidua, quæ ſunt ex prima & propria materia generi metallico illius proxima, et ſpecierum conſeruatiua quæ à primordiali materia dependent, in proximis materijs naturæ, quæ actionibus ſenſibilibus ſunt ſubmiſſæ: Et ideo * talis materiæ indiuiduorum naturaliter generabilia ſunt & corruptibilia. Hic eſt quòd plurimi antiquorum aſſerent primordialem materiam nullam habere formam: & plures alij dixerint illam eſſe ens purum in potentia, nihilominus eſſe agens quoddam vniuerſale [in natura] quo vniformiter ſuas ſubſtantias congregat ad corrumpendum illas & generandum. Quamobrem nullatenus eſt intelligendũ, niſi per ſenſum anagogicum ſiue analogicum ad vniuerſalem formam, quæ velut ſpirans cum re quinta participat. Sed quanquam ab agente vniuerſali inducatur

al. taliũ materiarum indiuidua.

nõ erat in al.

ducatur forma ſimplex in actu in metallis naturaliter, & hoc ex potentia materiæ ſimplicis, & formæ ſimplicis: eductio tamen illius multiplicationis vel augmenti in corporib. metallicis, ſicut in animalium fit corporibus & plantarum, per ſe euenire non poteſt, donec prius corpora ſolida & per totum homogenea in tenuiſsimã materiam germinatam ab agente vniuerſali clarè prius proceſſu artis ſomaliter tranſmutentur: quia tunc reſultabit corpus ſimplex generabile & corruptibile per viam naturæ. Corpus ſimplex dicimus ad differentiam corpus ſolidi, in cuius forma ipſum erat, priuſquam corrũperetur: quod tamen nullo modo ita poteſt corrumpi, quin ſub aliqua materiali remaneat forma. Et ideo ſoluta prima forma corporis, & per elementationem in Mercurium conuerſa, forma eius corrupta, mox introducitur alia noua forma in ſulphur: quę quidem

forma corrupta in Mercurio eſt in colore ſubnigra, in odore fœtida, & in tactu ſubtilis & diſcõtinuata. In tali autem materia ſimplici inſunt quatuor elementa compoſita, ſeparabilia & reſolubilia in aqua Mercurij poſt putrefactionem. Decoque ergo complete in igne leui, ne comburentur elemẽta, & priuentur effectu, quod accidit cum cõburuntur ante putrefactionem completam: quia ex illorum coniunctione ad inuicem certa generantur mixta, ſcilicet ſulphur, & omnium medicinarũ medicina. Effectus verò huius putrefactionis eſt corruptio & naturalis caloris, ab innaturali caliditate. Quia ĩnaturalis caliditas in materia metalli ĩ qua applicata moram cõtrahit, & ĩ ſua actione prævalet, ſecundum menſurã illã quæ Geometrica vocatur medietas ſemper putrefactionem in liquidis facit ſubſtãtijs, et hoc ſine reſolutiõe humiditatis naturalis ipſius metalli, imo ipſo

ipſo in ſubſtantia ſine cõſumptione manente. Sed corrumpit innaturalis calor naturales qualitates, & mutat conditionem, quæ ſubſtantiæ metalli conuenit: quod tamen facere nõ valeret quamdiu ſtaret humiditas calore naturali informata. Et ideo oportet vt prius corrumpat calorem naturalem ſub cõſeruatione illius. Sed quia lator eius eſt ſpiritus, neceſſario decet vt conditionem eius corrumpat. Propter quòd dicimus neceſſarium eſſe vt calor innaturalis corrumpat argentum viuum & humiditatem naturalẽ ſulphuris, vt ipsũ ab eo reſolnant. Et cũ ipſam informare volueris iungatur cũ humiditate & ſiccate, à quibus informationem recipiat quæ argento viuo contrariatur, & naturali humido ſulphuris.

De vltima practica primi regiminis quæ eſt de diuiſione elemẽtorum ad inuicem connexorum & primo de aqua.

Caput XXXIIII.

SVmatur ergo in Dei nomine cõ poſitum ſuperius putrefactum & per alembicum diſtilla primo totam aquam in balneo mariæ, continuando ignem lentum cum æquali informatione, donec virtute illius, ſubtiliores partes lapidis ad naturam ſimplicis aqueitatis tantum ſine calore approximantes fuerint diſtillatæ, vt nihil amplius per calorem illũ diſtillari valeat. Cauſa autem quarè ſeparamus elementa, eſt vt ad plenũ quodlibet per ſe ſecundum exigentiam ſuæ naturæ præparetur, & lapis magis ſubtilietur, vt ratione ſuæ ſubtilitatis poſtea firmius coniungatur. Diuide ergò ipſa per primum regimen, & poſtea illa per ſecundum regimen rectifica.

De ſeparatione aeris & mortificatione terræ.

Caput XXXV.

Fili

Filli aër ſimplex cum ſuo igne ſimplici diſtilletur per cineres, quia maiorem ignitionem ſuſtinent, & in tua practica patebit illos ſimplicem ſuſtinere igneitatem. Et hoc ideo: quia expedit calores & groſſiores partes terreas per ignitionem ſimplicem eluari ſuperius. Sume ergo diſtillatorium cum materia tota, & colloca ſuper cineres, & diſtilla aërem ad partē cum igne continuato de ſerratura bene compoſito, donec pro iſta vice totum aerem receperis cum igne per mixtum, & in viſceribus aeris ignem occultatum. Illud autem quòd reſidet in fundo combuſtum, eſt ignis ſeparandus à terra ſicca & nigra.

De ihumatione & corporis viuificatiõe.
Caput XXXVI.

CVm autem aer ſeparatus ſit à corpore per diſtillationes cineris, & corpus per calcinatio-

nem mortuorũ extiterit, et vas rationabiliter fuerit infrigidatum, infunde ſtatim ſuper ipſũ tantũ de aqua ſua prima, vt quatuor ſuperemineat digitis, cũ omnibus ſubſtãtijs aëreis quas ſuperius recollegiſti & mox claude vas cũ ſuo cooperto rio, & in calore febrili ſignificato p V. dimitte per ſex horas fermẽtare.

De ſeparatione corporis lymphati
non erat. ** mortuo per Z.*

Cap. XXXVII.

ABhinc verò ſepara aquã cautè cum igne ſoluto per literam Z. In alia cucurbita munda ſumma cautela, cauendo ne aliquid de ſuis fecibus ratione beneficij Z. * ſepa-
-lconturbe- res.
tur.

De ſeparatione aquæ ſecundæ aeris &
al.flamma. *ignis in * ſubſtantia.*

Cap. XXXVIII.

Accipe

Accipe ergo materiã liquidã per Z. ſeparatã, & quemadmodũ per diſtillationem in balneo ſeparaſti aquam primam, ita etiam per leuem ignem ad partem recipe hanc aquam ſecundam: quia cum iſta aqua ſecunda rectificabitur ignis & ipſum in aérem ſine attractione cõuertet. Cùm verò per aquam totaliter fuerit diſtillata hæc aqua ſecũda, in fundo aer & ignis ad modum ſubſtantiæ oleaginoſæ fortiter viſcoſæ remanebunt, quam ſeorſum recunde: quia talis ignis eſt à terra ſeparatio pro diſſolutione prima, quam diſſolutionem merito laquefactionem nuncupamus. Quia duo elementorum ſunt lapidea, ſcilicet ignis & terra in ſiccitate concordantia, quæ tali ordine ſunt ſeparãda vt aer ignis nõ cõfundatur aêreo terreo in rectificationibus ſuis. Et ideò cum calidiores partes lapidis ad naturam ignis approximantes per aquam naturaliter citius reſolui valeant vt in aërem couertantur

poſtea, illas prius per Z. vt corpus lapideum ſeparare expedit, & ſic terra cum terra dabit ſuam humiditatem, et ignis cũ igne, et quilibet per ſe aeritatẽ ſuam præſtabit in rectificationibus ſuis. Conſidera fili quã pulchrum vtile ſit myſterium elementorum ſaparatio, ac Leonis venatio, beneficio & ingenio diſcretionis humanæ ſub conſeruatione proprietatis illius, ab igne [ſeparare] cuius ſignum eſt cùm in vtero venti deportatur, nec rubeſcit in commodum aliquod donec ſit cõpletum. Aër igitur ad album, & aer & ignis extrahuntur ad rubeum, in quibus eſt maior tinctura ex duabus ſubſtantijs lapideis ſiccis. In ablutione igitur ignis * qui deſcendit ex illo, eſt oleum rubeum, licet in oculis noſtris videatur albũ. * Quod verò exit à terra, oleum album eſt precioſiſsimum. Vide ergo & intellige primum principium * quartum completum.

non erat.

al. quod aſcẽdit.

al. quod oleũ pretioſiſimũ.

al: quatuor conuertentiũ & eſt cõpletum.

DE

De secundo principio practicali cum suis secundi generis materialibus principijs: & primo de aqua, & signis demostratiuis, quod est abluere.

Caput XXXVIIII.

ABlutio aquæ fit distillando eam septies per se sine aliquo additamento vice post vicem, cum inhumatiõe fimi interpositа. Distilla ergo eam septies per V. & omnes suas proprietates, & erit optimè à suis feculentijs terreis deuisa. Hæc autem est aqua vitæ, Lac virginis, sanguis reincrudatus, menstruum dealbatum, nutrimentum infantis, cibus cordis, aqua nariũm, venenũ viuentium, cibus mortuorum, & argentum viuum philosophorũ à sua feculẽtia terrea per sublimationem depuratum, secũdum ac principale pricipium materiale secũdi generis in magisterio nostro cõfortatiuum ad creandum lapidẽ latonis vel aeris, qui terra dicitur, & principiũ materi-

materiale ſecundi generis primum, ac caput draconis ſolutiuum, & medium; tinctũrarum, coniunctionẽ faciens, vel matrimonium inter corpus & ſpiritum. Vnde paganus philoſophus inquit. Qui argentum viuum à corporibus extractum taliter commiſcere nouerit, & corporibus amicari, ſciet vnum ex ſecretis maximum, & viam principalem perfectionis. Nullus autem commiſcere ipſum corporibus poterit, ſine cognitione huius magiſterij. Propterea philoſophi dicũt, Nemo vtetur ipſo ſine magiſterio: quia cùm non poſsit mutari ipsũ ſine perfecta adminiſtratione alterationis naturæ illius expedit ipſum neceſſario taliter præparari debere vt firmius coniũgatur, & permiſceatur in profundo vſq; ad occultã corporis ſine ſeparatione. Ex quo patet, quod argentum viuum noſtrum, non eſt argentum viuum vulgi, nec præparatum ſublimatione vulgari, ſed potius ex vna vinoſa ſubſtãtia procreatũ

creatũ & vili, ac vna ſola via naturali, ſcilicet magiſterio noſtro. Veruntamen non putes ex illo ſolo opus elicere per aliquod magiſteriũ: quia per ſe nunquam ad vltimã perfectionis partem deueniet. Vnde idem paganus & nos ſimiliter pro certo teſtamur noſtris experientijs manifeſtis, quod cum commixto & cum corpore vel eius terra, ſulphurea perficitur, & ſine illo magiſterium protelatur vſque ad deſperationẽ. Et illud ideo eſt: quia licet ars naturam ſequi ſatagat quantũ poſſibile eſt, tamen in hoc ex toto imitari non poteſt, niſi quadam ſimilitudine, quam ars ſupplet in iſto paſſu ad naturam reducendo, quod natura facere nequit, cùm materiam talem non poſsideat, quæ proprietate ſua, ſuum argentum viuum neceſſario habet indurare, vt ars breuiori & pauciori tempore quam natura operetur: ratione cuius dicimus quod illud quòd ars facit in paucis diebus multiplicibus digeſtio-

digestionibus super terrã sine præiudicio naturę, id calor facit in mineralibus digestiõe simplici in mille annis. Ingenium verò huius breuitatis suppletæ est æqualitas & virtus terræ sulphureę, cuius primo & principalis inuentor est Hermes trimegistus pater Alchymistarum, qui non curauit tanquam cupidus artis eam omittere cælare, sed tanquam principalis in magisterio clara veritate succesforibus suis in posterum reuelando fideliter & clarè eam cõmendando reliquit: cùm apertè dixerit, Nutrix eius est terra, cùm constet in illa esse realiter virtutem lapidis integram: sed non integrabitur, nisi argentum viuum fuerit reductum in eandem. Et ideo subiungit quod cùm à terra ascendit in cœlum, & iterum descenderit in terram, tunc vim recipiet superiorum & inferiorum, scilicet integram virtutem cùm in terram suam versus fuerit. Alij appel-

appellauerunt hanc terram Leonem viridem fortem in prælio. Alij Draconem deuorantem cõgelantem vel mortificantem caudam ſuam, id eſt ſuum argentum viuum. Alij appellauerunt illam locum deſertum: quia depopulata eſt à ſuis ſpiritibus. Alij venenum, quia interficiens eſt. Alij arborem quia fructum eſt gerens. Alij Hyle occultum, quia totius naturæ eſt fundamentum, & ſubiectum omnium elementorum. Præterea non obliuiſcaris fili hanc terram quam ad literam nominauimus, dum per plura & diuerſa opera maximè fluxerit per media & extrema: quia ars ſemper indiget calce id eſt ſua terra propria in qua virtus mineralis poſita eſt, maxime ad Mercurium indurandum. Quamobrem neceſſaria eſt & ceruſa ſcilicet ſulphure & arſenico, vel argento viuo congelato & in ſulphure gelato virtute ſuæ terræ ad indurandum & colorandum

lorandum arte & natura. Et ideo ſubiungit idem paganus, quòd cum ſuo compari in natura & ſubſtãtia propria, id eſt ſulphure, per virtutẽ terræ ſuæ ex ipſomet procreato, fit tinctura, & dat pondus cõpletum vnicuique metallo, & à fœditate ipſum depurat & illuſtrat: vt patet p præparationes & reductiones illius in corpus ſuum, quia tunc ipſum à fœditate ſua abluit, dealbat & perficit cum magiſterio, ſine quo nihil horum præſtat. Talem igitur aquã fili ſepties diſtillatam, aut tale argẽtum viuum ſerua ad partem in vaſe vitreo benè obturato. Illius, verò præfatæ ablutionis ſignũ eſt ſplendor trãſparens & fulgẽs vt criſtalli ſerenitas: aliquando cum fecibus albis ad modum ſalis criſtallini qui poſt ſeptimam diſtillationem in fũdo remanet, & aliquando ſine fecibus [Cuius ſignũ eſt repletio aquæ à ſubſtantia naturali corporis in argentum viuum]: quia tunc aqua ſtare incipit, multum deſiderans termi-

non erat in al.

terminari & in ſulphur congelari, quia phlægma paucum poſsidet. Et cùm in fundo nihil remanere videris, ſignũ eſt quòd paucitas corporis eſt eleuata in aqua multa: & ideo quia porri ſui non potuerunt impleri propter corporis paucitatẽ raritatem patitur affectans potius attrahere quã dimittere. Quapropter tale argentum viuum eſt valde macrum, & ideò non benè fertile donec impinguatur per repletionem ſui in argentum viuum verum. Collige ergò feces quas faciet in ſuis diſtillationibus vice poſt vicẽ, & repone cum terra nigra & alba in prima ſeparatione collecta. Et ſicut feciſti de aqua prima, ita etiã facies de aqua ſecunda, feces ſemper reponendo cum terra ſupradicta.

De extractione & augmentatione aẽris vtriuſque ſexus, & mortificatione ignis & terræ.

Caput XXXX.

Fili in operatione tuæ practicæ & extractione aeris & ignis, poteris simul & semel vice qualibet sine interpellatione temporis ignem & terram quamlibet separatã, per se abluere per calcinationem, & aerem extrahere per distillationem, quousque de animabus nihil remaneat in corporibus sensibiliter. Primo igitur recipe aerem & ignem ad modum substantiæ spissæ liquidæ vel olei viscosi superius reseruatum: Et exinde distilla per cineres totum aerem, summa cautela cauens ne ignis in tincturis igniat. Et cùm aer fuerit distillatus remanebit ignis in fundo inferius siccus, ad nigredinem & rubedinem declinans: quia parua inest nigredo & albedo multa cum colore citrino. Nigredo hæc est in albo, & rubeo in rubeo, quia indiget sulphure rubeo & mundissimo, quemadmodum album indiget sulphure claro & albo. Et qui facis in operatione ad albũ, idem facies in operatione ad rubeũ,

& econtra. Quia hæc medicina vna eſt in eſſentia, & in modo agendi vel practicandi. Sed additamentum in rubeo citrini coloris à mundiſsima perficitur ſubſtantia ſulphuris fixi.

De ablutione ignis & terræ per mortificationem.

Caput XXXXI.

Filii ablutio terræ, fit cum aqua prima rectificata: & ablutio ignis fit cum ſecunda: quamuis error maximus non ſit ſi terra ſimiliter præparetur cum aqua ſecunda, dum tamen ipſa prius benè fuerit rectificata, cùm ſit calidior prima: & ideo in aërem reducitur citius. Si igitur dicta duo elementa lapidea præparare volueris cum aqua ſecunda, accipe illam ac diuide ipſam in duas partes. De vna parte terram & de alia parte ignem inſimul ſeparatum rectifica, aquam terræ cum

terra, & aquam ignis cum igne miſcendo in qualibet præparatione abhinc. Per diſtillationem verò in balneis aquas ſepara. Abhinc quamlibet ſubſtantiam ad partem pone, & non miſceas aquam albam cum rubea, nec rubeam cum alba: quia cum alba albificabis, & cum rubea rubificabis. Veruntamen nõ putes fili hanc aquam in aſpectu eſſe rubeam ſed albam, rubificandi importans potentiam cum in effectu. Et hoc ideo: quia ignis cum natura venerabilis ignis occultatur in ventre aëris non ſit ſubiectum propinquiſsimum retinens tincturam in aſpectu contra ignis pugnam, & manifeſtare nequit eã contra pugnam ignis donec prius in ſulphur bene complectionatum fuerit congelata: quia cum ipſa per minima ſeminatur ſuper terrã foliatam albam, tunc recedit aqua per deſiccationem virtute expulſiua, & coniugali fœdere ſeu amore naturę, remanet anima ligata, quę tinctura eſt in-

est in Leone, in corpore proprio fixo: quod secundum suum retinaculum est manifestatiuum contra pugnam ignis. Cùm ergò aquas per aquas distillaueris, & cum diligentia infrigidari permiseris, colloca mox vasa inter cineres, & distilla inde aërem cum igne de ferratura, albi ad album, & rubei ad rubeum: & cum distillati fuerint seorsum serua. Sume ergò corpora assata, & super ea aquam suam infunde, quã per distillationem in balneo vltimo separasti. Superpone mox alembicum & iuncturas luta cum cæra: deinde colloca vasa in balneis & cum igne æqualiter continuato de ferratura, & distilla aqua ī qua partes lapidis sunt quæ magis ad naturam simplicis aqueitatis approximantur quam aliæ. Et cùm tota aqua fuerit distillata, pone vas seorsum bene sigillatum.

De ſecunda ſeparatione aliarum partiũ ſubtiliatarum, & in aerem deluctarum quæ corpus faciunt inuiſcare & vniformiter continuare.

Cap. XXXXII.

CVm autem ſubſtantia aquea fuerit per alembicum ſeparata, & ſeorſum poſita, vaſa infrigidata colloca inter cineres, & aerem recipe totum, album ad album, & rubeum ad rubeum, cum igne de ſerratura. Quia quod ab igne aſcendit oleum, vt dixmus eſt rubeũ: & quod à terra aſcẽdit oleum eſt album precioſiſsimum.

De aſſatione prima ignis & terræ poſt aeris extraxionem.

Caput XXXXIII.

STatim ergo cum videbis oleum ab vtraque corpore diſtillatum, con-

continua eũdem ignem per ſex horas ſine remotione receptaculi, vt corpora ſuauiter calcinẽtur, digerantur, & ad vltimum ſubtilientur.

Aſſatio non eſt niſi corporum in igne conſeruatio.

AD hoc autem faciendum cum cautela ignis adminiſtrationis ad perfectionem dubium te habere non proponas: quia hæc aſſatio non eſt niſi illorum corporum in igne per nos iam dicto terminato.

De tertia attractione aquæ in aerem conuertendæ.

Caput XXXXIIII.

SIcut iam dictũ eſt in capitulo de ſecunda attractiõe *aquæ, quod incipit. Sume ergo &c. ita etiam intelligas preſens capitulum, ita vt nõ putes ipſam in practica aliqualiter diſcrepare. *nõ erat in alio.*

De tertia ſeparatione aquæ.

Cap. XXXXV.

EOdem modo quo te in practica habueris ſuperius, data in capitulo ſecundę ſeparationis aquę per balneum, pari modo habere coneris in practica capituli præſentis.

De tertia ſeparatione olei vel rerum calidarum.

Cap. XXXXVI.

SItali forma qua in practica capituli. Cùm autem de ſecunda ſeparatione iam excercitatus fueris, teipſum exercueris: clara in ipſa practica indicatur noticia benè exercitata, præſertim cum forma mortui rubei vel albi, ſine humore in altiori cacumine in ſiccum aërem progrediiſſe non videris.

De aſſatione ignis & terræ ſecunda.

Caput XXXXVII.

CVm autem iam dicta practica oleum ſeparatum fuerit à corporibus, terra ſcilicet & igne, cum igne

igne ſicco ſerratura per diſtillatio-
nem, ſuppone ignem de carbonibus
tenuiſsimum, vt acutiori lancea
ſubtilis punctuitatis, duabus aut tri
bus horis corpora per eum calcinē-
tur: ſumma cautela cauens, ne vas
vel materia rubeat, & animæ * ſine *al. ſiue ſpiritu*
ſpiritu fugiant, & tincturæ cōburā-
tur. Quia nullo modo indiges
neceſſario, vt animæ rubeæ per ni-
mium ignem fugiant à corporibus
ſuis * ſiue ſpiritu, alioquin defici- *al. ſine.*
ent per receſſum ſui, & fugient ad
regionem remotam cum combuſti-
one tincturæ. Et hoc ideò eſt, quia
non habet locum proprium, media-
nte quo ſe retinere poterit, hoſpi-
tare vel qeſcere. Vnde retinaculum
eius eſt aqua cū qua extrahitur ani-
ma q̄ eſt, ignis, paulatim et pualatim
cū venatione lenta, ipſam à cōbuſti-
one defendens. Et dicta aqua eſt ſpi
ritus, qui in ventre animam trahit
à corporibus, ſicuti matrix virtutē
formatiuam embrionis. Cùm verò
extrahitur à corporibus, tunc ipſa

hoſpitatur, & remanet in dicto ſpiritu, nullo modo viſui ſe p̃ſentãs: et de ipſa ſpirit⁹ impræg̃natur, cùm ſit locus eius proprius ipſam retinens ne fugiat in fumum ſiccum, vel cõburatur. Et anima ipſa eſt ſulphur, ac virtus formans, & ſigillans ſpecies rerum, ſecundum genus ſuum vt ſemen maſculinum. Et ideo per ablutionem aquę, & deſiccationem ignis, ſemper extrahis oleum à cordibus ſtatuarum: quia anima eſt in ſimilitudine, & ignis occultatus, eum in ventre aquæ deportatus, ex quibus reſultat aer, qui aer eſt tincta aqua, & eius tinctura non eſt ignis, nec ipſe ignis eſt niſi corpus ad vltimum ſubtiliatum, & in ventre aeris iam occultum [Ex quo manifeſtiſsimè conſtat, quòd aer eſt ſpiritus ignem deferens] lapis eſt ignis deportatus in ventre aêris. Si igitur cum tali igne quodlibet argẽ tum viuũ miſcueris, ſtatim ſine ſeparatione erit rubeum in æternum.

Anima eſt ſulphur.

non erat in alio.

Quotieſ-

Quotieſcunque ergò volueris rùbifica ſemper cum igne lapidis, quæ rubificare quæris, & erunt rubea ſemper.

Fili practica per quam doctrina in capitulo. Sume, & capitulo. Sicut, iam patere poteſt in oculis tuis per capitulum præſens iſtas operationes practicæ, facias ſimilare. Nam illo modo quo operatus fueras virtute formæ tibi reuelatæ in capitulo. Ad hoc & capitulo. Eodem modo, ſi practicam huius capituli illis coæquare volueris ex forma proceſſus illius exorta, ſuo fructu non priuaberis.

De ſeparatione quarta olei.

Caput XXXXVIII.

REgimen quale operatus fueris ſeu exercueris per doctrinã capituli. Cũ autẽ, et capituli. Si tali, practicę huius capituli adhærere facias.

De-

De assatione tertia ignis & terræ.

Caput XXXXVIIII.

CVm verò per supradictam artem oleũ à corporibus extraxeris in regimine sicco de serratura statim receptaculo depositò, & alio paruo & nouo vitro cautè supposito, ad thesaurum naturæ recipiendum, ignẽ de carbonibus paulatiuè subiicias, ita vt maiori punctuitate quàm diximus in capitulo. Cùm autem iam, de assatione secunda, augmentetur, iuxta rationem mensurę illius naturæ debite septem horis vel quasi consideres, quousque videris ipsa* olea ab aëris humiditate priuata. Terra verò in vltimis suis calcinationibus maiori indiget igne, informato tam conditionis mensuræ quam ignis naturæ quod sit corpus simplicius terra & magis ligatum cum viscositate sua eò quòd ignis ipse corpus sit simplicius quàm terra ipsa, & ligatum

al. ab humiditate priuata.

gatum magis viſcoſitate ſua, propter partes eius cum humido minimo poſſunt confundi igne. Et ideò nunc elucidatur ratio, quarè ignis non calcinatur cum terra, cũ ipſa groſsioris fuerit ſubſtantiæ & naturæ, tanquam omniũ elementorum ſubiectum. Vide ergo & perſcrutare naturas iſtorum lapidum ſenſu, ratione & experimento, & fortitudinẽ eius: quis, cuius et quãtus ignis & alterius lapidis amicus ſit vel inimicus: & antequã aliquid experimento pertractes, vide quid quarè, vnde, de quo, vbi & quomodo facis: & hoc intelligendo totum cum memoria recordanti, intellectu intelligenti & voluntate diligenti, & frequenti lectura, multiplicatur memoria, perſcrutatione & contemplatione aſsidua. Intellectus per nouem diſtinctiones ad penetrandum cauſas rerum acuitur, dum tamen limites rerum non tranſcedat. Quia ſi fuerit extra lineam naturæ errãs in deuio poſi-

tus

tus dirigat se,& reformabitur cum expermentali semita veritatis. Amoris vinculo veritas gignitur & vehitur indissolubiliter, tam in diuinis quàm in naturalibus, vt ex visibilibus argumentis nobis ex exuberantia illius extitit patefactũ. Calcinare tunc naturam terræ sapienter præcognitam, igne suo fortiter accenso cum reiteratione attractionis, & aquarũ distillatione, ac corporum calcinatione non omittas, donec terra ipsa subalba remaneat ab humiditate vacua, & ipse ignis sit in puluerem redactus, rubeus vt iacintus: cuius signum tunc ostenditur, cum humiditate radicali omnino remanet priuatus. Hæc humiditas radicalis tardius semper separatur à corporibus, eò quòd ipsa magis existit de natura, quam fuerunt aliæ caliditates. Et quia in natura est calidior, ideo in vltimis incærationibus, reperta est prætiosior. Propter quod separa semper illam modicam humiditatẽ ad partem

tem vice post vicem, semper eam in paruo receptaculo recipiendo, in quo obseruari præcipitur, ne tãtus thesaurus deperdatur confusione plurium, cùm ipse sit modicæ quantitatis, cui⁹ vna gutta certissimè potest in mille partibus corporũ * incęrari. Postea quãdo volueris incærare, misce de re calida et humida, magis quã de re frigida & sicca. Sed cũ fixare volueris, misce de re frigida & sicca magis quàm de re calida & humida. Hoc tamẽ intellige post extractionẽ naturæ * naturatæ. Sed quia talis extractio fieri non potest absque elemẽtorũ corruptione, & partiũ separatione, clarũ est ꝙ sine illis magisterium non perficitur. Et ideo oportet te separatiõem elemẽtorum subtiliter facere ꝑ tuo posse, cum præparatione lenta tibi nota: cùm talis separatio, naturarum sit mutatio: & constat quod huius operis ingenio instans erit perfectio. Pone ergo super prædictorũ corporũ calcinatorum substantias

al. incarare.

al. maturatæ

BIBLIOTECA DE CAMILO HONCARLOS

ex

ex quib. adhuc oleum extrahere voluerís, tantum aquæ ſuæ puriſsimæ, quòd quatuor ſuperemineat digitis aut plus, & alembicum ſuper pone & luta. Fili per hoc quod diximus puriſsimæ, indimus rarefactionẽ a quæ Mercurij in aëris leuigationẽ. Et per hoc quòd diximus ſubſtantiam intelligas materiam terreſtrem albam ad modum ſalis vel luminis reſolutã, aut ſicut taliumvel foliorum criſtalli ad albũ: ſed ad rubeum ſubſtantiã adde rubeã quaſi nigram vt ſanguis gelatus. Quia inſtinctus ſiue appetitus naturalis in elementatione prouenit ex rerum ſubtiliatione & rarefactione, vnde cùm nõ diu vacuitatem tollerare valeat natura neceſſe eſt quod ſi set elementũ iam rarefactum ſtatim de alio condenſetur, & illud ad ſe attrahat & cõuertat: vt terra in aerem per aquæ medium, & ignis in aquam per aeris medium. Ex hoc elucidatur capitulum illud teſtamenti quod incipit. Fili impoſsibilitas &c. & alia plura

plura capitula. Quare capitula illa relegas & intelligas. Ab hinc per diſtillationem balnei totam aquam ſepara, & videbis in fundo oleum, corpus in aërem groſſum per media minima iam reductum ſuper Mercurium ſiccum qui indiſſolutus remanſerat. Demum verò ſepara oleum cautè ab aëre, in ſicco igne de ferratura, & ſeorſum ſerua. Poſtremum verò receptaculo depoſito, & alio vitro paruo ſuppoſito [ad recipiẽdum illud quod tardius ſeparatur: quod ad partem ponas] Et ſtatim de carbonibus ignem ſubijcias maiorem quàm in iam dictis aſſationibus ſuppoſitus fuerat, paulatiue tamen ſecundum naturæ exigentiam & rationis mẽſuram, nouem horis illum augmentando, & diligentiam rectam adhibere cognoſcas. Sic autem corpora calcinãtur, aſſantur, & comburuntur, ac omni ſpirituali humiditate priuantur: et hoc cum preparatione lenta, donec ſint in mo-

deeſt in alia

dum pulueris insensibilis, cui non est tactus, nisi leuis fortè. Cùm autem per iam dictam solutionem Mercurius diminutus fuerit à corporibus, Mercurium superadde alium mundum, calidum & rarefactum vt expedit in natura [& in balneo Mariæ iterum distilla, quod frigidi est in natura separãdo, &] repone vt expedit ad coquẽdũ: quia sic continuè faciendum est, donec totum oleum sumas à corporibus, & nihil de eo spiritibus remaneat insolutum, & demũ corpora benè combusta sint, & in tenuissimum puluerem redacta. Quia tunc in eis importãt signum manifestũ, quod non remansit aliquid de anima in corporibus, quod ab artifice sentiri possit in sua opetatione, vel spiritus sublimatione. Cuius manifestius signum demonstratiuum erit, cũ parũ de his laminæ superposueris ignitæ, tunc subtilia & pura si efficaciter erunt appropriata sub nomine spiritus subtilia & pura

non erat i al.

non

non minus erunt quàm appropriata nomine animæ tingentia & lucentia: & etiam tanquam appropriata nomine corporis per media ad extrema, ſubalba, rubea, ſicca, fixa. Et illud ideò eſt, quia in nulla noſtra operatione indigemus aqua, niſi candida, cum anima, ſimplici propinqua: nec oleo indigemus niſi albo, ſubertrino aut croceo: nec igne, niſi rubeo: nec terra niſi pallida & ſubalba cum ſubtili ſubſtantia & fixa. Quia ipſa deſiccat & figit, ſed aqua mundat & abluit. Aër verò & ignis tingunt & fluere faciunt. Propter quod docet philoſophus artificē multā neceſſario habere debere aquā & aerē multum: quia quāta erit multitudo ignis et aquę, tāta erit multitudo olei. Ecce quomodo ex duob. extremis reſultat mediū cōmenſuratiuum in natura. Ex quo patet ignē in aquam reduci non poſſe, niſi prius reducatur in aërem. Vnde per inſtinctū naturæ, vtruſque amor gignitur:

ſimiliter &quanta fuerit multitudo olei, tanta erit multitudo tincturæ. Ecce quomodo aqua reducitur per aerem determinatur ī ignem. Et hoc ideò quia aqua iam attracta fuerat per ignem in aerem, qui cibus eius eſt. Cùm ergo taliter præparaueris elemẽta tũc terra erit habilis ad ſoluendum non in aquam vulgarem, ſed in aquam ſiccam ſulphuream & Mercurialem. Hoc in hac tertia diſſolutione, aqua etiam erit efficax ſubtilitate & rarefactione ad ingrediendum, et oleum in quo portatur ignis eſt ad tingendum ſuperabundans penetratione & acuitate & quanta erit multitudo olei, tanta erit etiam multitudo tincturæ. Quia hoc oleum eſt tinctura, aurum & anima, ac philoſophorum vnguentum, quo totum perficitur magiſterium. Si verò talia elemneta non habueris, certum ſignum demonſtratiuum erit erroris. Errorem ergo tuum corrige, totum inſumũt ponendo ad inhumandum

mandum cõplete, & poſtea redeunt ad ſeparationẽ elementorum: quia propinquior eſt præparatio in ea, quam ſi inciperes in opere nouo: ſubtiliora ſunt iam & quaſi elementata quia omnia in operatione iam cepta. Memoriæ ergo commendes cùm erratum conſtiterit in operatione, ſemper ad ſeparationem elementorum redeundum.

De diſtillatone aquæ, aeris & olei Mercurij Cap. XII.

CVm verò argenti viui humiditas per modum traditum, à corporibus fuerit penitus reſoluta, diſtilla eam per alembicum in balneo Mariæ [ſepties] inhumationi lentiſsimi caloris ſemper interpoſita. Et ſicut feciſti de aqua, ita fac etiã de aere: et ſicuti feciſti de aere fac ita de igne vel oleo. Quia ablutio eorũ eſt eadẽ, ſicuti fuit aquę primæ: quę quidem inhumando & diſtillando pariter fieri poterunt, *nõ erat in al.*

donec aêr & oleum ad criſtallinam perueniant ſerenitatem ſine fecibus. Et licet aer & oleũ feces non habeant, alba tamen ſunt eius ſigna demonſtratiua certa, & gutta ſpiſſior, & aquæ color intenſior, & ſubſtãtia aerea leuior: quod patet per hoc, quia ſi miſcueris ipſum aqua, natabit ſuperius & congelabitur ad modum tenuiſsimæ pelliculę diuerſorũ colorũ apparentis. Si igitur ſolis radio fuerit circũſeptum, criſtallinã etiã tingit laminam ſulphureã tertio in auro puro extinctã: & cum hoc cõpletũ elementorũ ablutio. Ipſa ergo ita abluta in vaſe figillato reſerua, & maximè oleũ ab aere * quia cõſumeretur ipſum oleum, & ipſe aer ꝓpter naturæ ſuę vicinitatẽ. Et quia nihil aut parũ ſaltem diſcrepant in ſimilitudine ad inuicem, ſuper totum ſcribas quod recõrderis ſeorſum ſingulariter, virtutes, nomina & colores, ne vnum accipias pro alio cùm operatus fueris, nec corrumpatur opus.

al. quoniam ipſe aer conſumeret oleũ

Tres

Tres humiditates ſunt ſpecificæ differẽtes ſcilicet aquea, aerea & oleaginoſa.

TRes quippè ſunt humiditates. Prima eſt aqua, caput reſolubilium. Secunda eſt aer, medium inter aquam & oleum. Tertia humiditas eſt oleum ipſum, omnium elementorum cæratiuum, & noſtrum finale ſecretum & vltimum. Prima humiditas ſuparatur per balneum, quia calida eſt. Secũda in ſicco de ſerratura, quia calidior. Tertia in igne de carbonibus ſicco, quia caldiſsima. Et ſi oleum eſt frigidum, aer erit frigidior, aqua erit frigidiſsima. Et ſimilitudinariè hoc etiã intelligas de terris, ſi naturas lapidis effectualiter perſcrutari volueris: quia virtutes naturę denominationes ſemper accipias à ſuis ſubſtãtijs, & ſecundũ quod illarũ ſubiecta earum virtute alterationes accipiunt, ſecundum illud enim diuerſimodè operantur & alterantur: quia

quia per tales alterationes corpora ſemper labuntur de natura in naturam. Et quanto magis natura illorum patitur ad ima, tanto magis gradualiter ſublimatur graduãdo ad virtutes ſuper cœleſtes: & quanto magis ad virtutes permittat cœleſtes, tantò nobiliores & altiores ſunt eius operationes vt ſuperabũdans actionib. proprijs toleratur. Si ſcire vis causã fili quarè terra noſtra magis efficax eſt ad penetrandũ & congelandum argentum viuum quam terra ſophiſtarũ, ſcias quòd hoc eſt, quia ſiccitas terræ noſtræ per digeſtionem caloris complexionalis ſubtilis facta eſt: & ideò magis congelat & ſubtilius penetrat in profundo, non ſolum ſubſtantiam argenti viui, ſed etiam cæterorum corporum quibus applicatur: quam penetrationem frigiditas terræ ſophiſtarum facere non poteſt, quia nec congruit, eò quòd complexionale & non eſt: nec penetrat, quia per calidum virtutes & ſubtilitatẽ

non

non habet, quæ cũ aqua prima peragitur & oleis perficitur. Hanc autem virtutem ſublimiter informatur operatio noſtra in terra noſtra per reductiones in magiſterium.

Tres ſunt terræ philoſophicæ quemadmodum tres ſunt eorum humiditates.

TRes ergò ſunt terræ. Prima eſt ex metallo ſoluta, & illa ſimplex eſt, cum qua mergitur aqua prima. Secunda media eſt magis aërea, quæ ex illis duobus elementis reſultat, cum qua mergitur aqua ſecunda, q̃ ſimplicior eſt. Tertia eſt terra luminoſa fulgẽtiſsima Solis radios in ſe habere cupiẽs: & hęc dicta terra ac ſuis fermentis accedit ad ſubtiliorem gradũ eleuata: quę poſtremò ad perfectionem cum aqua tertia eſt incæranda, & hæc eſt ſimpliciſsima. Prima terra ſupradictis regiminibus præparatur: ſecunda tertio principio, operatiuo mediatur.

Tertia, quarto & vltimo principio cum ſui indulcoratione perficitur. Prima terra calida eſt, ideò aqua adiungitur ſibi prima quia frigidiſſima vt ignis menſtruum. Secunda verò calidior, propterea aqua illi adiungitur ſecunda, quæ frigida eſt vt lactis ferculũ. Tertia eſt calidiſſima, propterea illi aqua appropriatur tertia & propinatur: quia frigidiſsima eſt vt caloris nutritiuum & conſeruatiuum, ac totius rei penetratiuum & perfectiuum. Per oppoſitum igitur patet, ſi vltima terra eſt frigida, prima erit frigidiſsima, quia euacuata eſt à calore naturali, & ſi calor veneni ei adiungatur, in calorem naturalem & proprium cõuertitur. Coniũge ergo extrema extremis, & reſultabunt tibi media quibus nobiliſsima retinẽtur extrema. Ex iam præmiſsis patet, quòd niſi reuerſionem hanc perfectè intellexeris de differentia in differentiam, nihil valebit opus, præſertim cùm ſecundum ſuam qualitatem magis pro-

propriam quodlibet elementum habeat ſuum proprium actum, finem perfectionis reſpicientē. Nec eſt ſolū lapis de calore in frigidum permutandus, ſed etiam de frigido in calidum, gradualiter terminandus. Et cùm hoc perfecimus ſecundum practicale principiū cum materialibus principijs ſecundi generis & ſignis demonſtratiuis.

De tertio principio practicali cum ſuis tertij generis materialibus principijs & demonſtratiuis: quæ ſunt Leuificare & lapidem nutrire.

Cap. XXXXX.

INtentio huius practicalis principij eſt vt argentum viuum à corporibus extractum, per diſſolutionem, ſui ſulphuris vapore per reductionē congeletur, ac in ipſum vertatur & exaltetur, donec vim habeat ſulphuream congelandi Mercurium, aut aliud argentum viuum. Qua ſi primo exaltatus

fuerit

fuerit à terra ſua propria, omnia trahet ad ſe ipſum, & in ſui naturã conuertit: quia ex puriſsima argenti viui & ſui ſulphuris ſubſtantia ſunt, quæ magis naturæ metallorũ cõueniunt, & magis in profundo ſibi naturaliter adhærent. Medicinam igitur noſtram neceſſario creare expedit, antequam illius cõuerſionem perficere poterit. Vnde proprium argenti viui noſtri eſt quod vapore ſui ſulphuris congelatur. Quia omne ſiccum naturaliter ebibit ſuũ humidũ, & illud ad ſe naturali calore cõuertit. Hinc eſt quod vapor ſulphuris argentũ viuum proprie coagulãtis eſt terrea ſubtilis ſui ſubſtantia aerea, decocta & digeſta in mixtionib. ſcilicet prima naturali actiõe caloris ei vnita. Secũda, vt tã naturali quã artificiali coniunctim et diuiſim, diuerſis ſibi ordinatis digeſtiõibus, et artificiali proceſſu vt puta pręparatiõibus ſupradictis. Quia omne quod ſubtilis ſubſtantię eſt & ſimile, citius generatur

ratur & velocius quàm ſpiſſum & ſolidũ. In ſolido enim corpore, nulla fieri poteſt generatio, niſi terminata primo & digeſta fuerit materia: & digeſtio materiæ non fit niſi vſu, hoc eſt frequenti & continua actione calidi naturalis per minima ſuper eam. Vnde iſto modo, & iſta de cauſa, ſolutio fit in lapide noſtro eò quòd ſolutio ipſum lapidem omnino facit eſſe ſubtilẽ. Quia cum materia lapidis, poſtquam diſſoluta eſt, valde vicina ſit lapidi: in qua diſſimilitudine non diſtat in eo potentia ab actu: propter quod etiam citò terminatur ad actum, calore naturali operante, & igne artificiali excitante, vt velox eius efficiatur generatio. Et ideo reuelatur tibi quod cùm lapis nõ ſit niſi in potentia, procul dubio per ſubtilitatem reducitur ad actum. Vnde non indiget niſi ſubtiliatiõe, vt poſtea melius cũ ſpiritibus cõiungatur. Quia quod ſubtilis & raræ ſubſtantiæ eſt, illud cum ſubtili et rarefacto citius con-

Solutionis neceſſitas

coniungitur, & celerius naſcitur quàm illud quod ſpiſſum eſt, durũ & compactum. Multis igitur digeſtionum viribus indiget corpus durum, compactum & ponderoſum, antequam rarum fiat et leue.

Generatio lapidis & medicinæ fit & completur ratione ſimilitudinis & ſubtilitatis partium ad inuicem.

QVapropter relinquitur quòd generatio tam lapidis quã medicinæ fit & cõpletur ratione ſimilitudinis & ſubtilitatis partium ad inuicem. Idcircò omne corpꝰ tranſmutabile, ad hoc vt in quacunque ſpecie tranſmutetur, ad primam materiam illud reduci neceſſe eſt, & primò in argentum viuum: & hoc per diſpoſitionem primam quæ prę cedit illam, quã tranſmutatione facit ſulphur per contrarium. Deinde reducitur in ſulphur per diſpoſitionem ſecundam iam dictam. In hoc enim contrarij fuimus Ariſtoteli quarto Meteororum dicenti, quòd omne corpus

pus paſsibile, reducitur ad ſuam primam materiam per operationes naturæ ſuæ contrarias. Item mundare corpora ſolubilia per ſpoliationem ſulphureitatum internorum accidentalium neceſſe eſt, donec ſint albiſsima vt criſtallus, omni viriditate priuata: quia ſulphureitate remanente in corporibus metallicis eſt impoſsibile ea coniungi cum ſpirítibus.

Et ideo contrarietate remota contrarium induci neceſſe eſt ſulphur purum per ignem materiæ.

ET ideò corpora calcinantur, vt citius ſoluantur: & eadem ſoluuntur vt ab oleagineis ſordicibus et ſulphureis, ac alijs vicijs, ex inſufficienti digeſtione emergentibus, & à fixatione & fuſione recta corpora deferentibus, melius mundentur: & hoc ex ratione eadem, quia remota contrarietate, contrarium induci neceſſe eſt. Alia quidem

quidem eſt cauſa vt ad penetrationem ſint aptiora, videlicet vt ſolutiuæ & Mercuriali humiditati appodeantur. Et ideo fit corporum luminarium combuſtio ex ſola aſperitate naturæ, igne noſtro & proprio ſpiritu, donec innaturalis eorum ſulphureitas deleatur, & multa argenti viui humiditas reſoluatur & ad modum ſquaniæ ferri aut æris combuſti redigantur, & ſicut corpora leuia & ſpõgioſa ſint: quia tunc per ſpõgioſitatem eorũ poſtmodum intrat humidum ſubtiliſsimum per viã reſtaurationis rei deperditæ, & confortationis corporum, vt calore naturali per minima gradualiter congeletur in ſulphur. Vnde paganus iſtud in ſumma efficaciter intellexit cùm dicat in capitulo, qd ſit ſublimatio, in fine: quòd melior modus eſt vt ſumatur ferri, ſtanni vel æris vſti ſubſtantia, propter priuationem humiditatis multæ, illa coagulãtur de facili, aut arſenicum ſolutum in argento viuo

ſi-

ſimul vniuntur. Non enim ſolũ extrahimus ſulphureitatẽ à corporibus, ſed etiam humiditatem illam qua calor naturalis hebetatur, vt maiorem inde per reductionem humiditatem recuperent per minima: quam humiditatem in reſolutione perdiderunt in calce. Quia tunc neceſſe eſt ſpiritibus aquis & calce reſolutis, vehementi commixtione commiſcere per modum reductionis, vt omnium ſubſtantiarum fiat vna res ſtans, penetrans, tingens et permanens.

De inquiſitione cauſæ quarè fiat diſſolutio ſecunda, & quid ſit.

DVabus ergò de cauſis diſſolutionem facimus ſecundam. Prima eſt vt ſpiritus habeamus in ſubtili natura, de propria ſubſtantia corporum, ad modum aquæ claræ. Secunda cauſa eſt, vt corpora habeamus ſpongioſa & leuia de eorum natura, propria humiditate

priuata, in quibus sit calor naturæ operans, penetrans, & congelans suum argentum viuù, & in sulphur conuertens. Quia qui extractum argentum viuum à corporibus non coagulat per sui cõuersionem in sulphur, prium album, nullam viã ad prẽparationẽ elegit rectam. Si ergo in naturalibus sublimationib⁹ fueris exercitatus, nos verum dixisse scies, quod talium secum administratio, quibus conuenire debent sublimanda, prętermittenda nõ est, ac vnire humoris attractione in eorum profundo. Quia oportet vt de propria substantia spirituũ existant, ac rara in substantia aërea sint dispositа, ad resumendam per minima eosdem spiritus præparatos: nec inuenitur aliquid, quod eorũ locum poterit obtinere in magisterio: cùm non reperiatur eiusdem generis spiritus cõmisceri per minima cum ipsis, non potuerunt vnione, naturali vniri: & si nõ permiscerentur vt expedit, tota spirituum substãtia ascẽderet

deret ſine mundatione aliqua, & ſic nullo modo depurata poſt illorum inuenientur aſcẽſionem. Ideo qui argentum viuum noſtrum à re extranea, ſublimare laborat ab eorum natura, ſublimare fruſtra procurat. Et ſi cum calcibus duorum luminariũ ſublimâris, vtiliter ſublimabis, & mundabis cum facilitate, quia *facilis eorum ſublimatio: illud autem extraneum non eſt ei, in quo argentum viuum per magiſterium noſtrum conuertitur, ſcilicet ſulphur album & rubeũ, ex quo creatur argentũ & aurum. Quia ſi ſulphur et Mercuriũ haberẽm de illa materia ſuper terram, de qua aurum & argẽtũ fit ſub terra, benè poterimus aurum & argentum de illis facere cũ pprietate ſuæ naturæ. Nihil ergò conuenit rei niſi quodq; ſpinquum eſt ei ex ſui natura. Vides enim quòd homo non generatur niſi ab homine: nec ab alijs perfectis animalibus, niſi ſimilia. Qua in hoc vnũquodq; generatur, quod ſimile

*al. eſt in illis p generationẽ.

ſibi generatione conſequitur. Venerabili igitur vtimur materia, quoniam non emendatur niſi per reductionem illam in materia ſua, cui alienum nolite introducere nec puluerem, nec aquã, nec vllam rem niſi ſuũ proprium argentum viuum in materia propinquiſsima.

Terra eſſe debet ex duobus corporibus ſcilicet Sole & Luna: & duo elementa ſunt ſicca & lapidea ſcilicet ignis & terra.

CVm fecibus igitur corporalibus in natura maximè conuenientibus ſcilicet Solis & Lunæ, neceſſe eſt Mercurium commiſcere per minima, & quouſque ſulphur fiat decoquere. Reduc ergo aquam ſuper terram ſuam, vt recuperet humiditatem perditam. Generaliter enim terra illa in ſe continet fumũ album ſiccum illum tenuiſsimum, ſubtiliſsimum & inſenſibilem, congelantem argentum viuum, de ſua pro-

propria natura & ſubſtãtia exiſtens. Sed cùm terra ex duobus corporibus eſſe debeat Sole videlicet ac Luna, & duo eorum elemẽta ſicca ſint, dura & lapidea ſcilicet ignis & terra in ſiccitate concordantia, ſimul ſunt præparanda, cùm ſecundum eorum qualitates conueniant in vnam & eandem præparationem. Vt rurſus generaliter vapores fumoſi illorum, dum tertia diſſolutione vniformiter reſoluentur, & in ventre Mercurij deportantur, cum tota natura quinta vtriuſque corporis congelentur & retineãtur: Quia cùm argentum viuum in terra albiſſima conſtringatur virtute prædictorum corporum vtriuſque vaporis propinatur ibi quinta eſſentia, quæ in terris dictorum corporum duorum fuerat à natura infuſa. Et ideo cùm argentum viuum radioſis veſtibus induitur bipartitis, propinquior erit terra ſoliata ad tingendum in ſulphur rubeum, quam ſi ſola alba ſimpliciter fuerit veſtitũ:

præſertim cũ de ſua natura ſimili per talem colligationẽ per minima iam imbibitur maximè etiam quòd argentum viuum continens germen diſſolutum in ſpiritum proprio aſſimuletur quæſito, neceſſe eſt vt attrahatur in locum in quẽ ſemen proijcitur maris, in quo eſt calor naturæ formans & ſigillans: quia ſic vertetur ad naturam venerabilis complexionis loci ipſius genrationis, quando fuit factus coitus materias à ſexus ſi terrarum Solis & Lunæ, & omnium eorũ quæ generationi talium circunſtant. Coniunge ergo groſsiorẽ Solis ſubſtãtiam cum terra Lunæ poſt aeris extractionem, & præpara inſimul propter eorum bonam commixtionem, et ne confundatur præparatio ob defectum confortationis, & vnus alium bene tingat, ac de vtriuſque natura in ſeipſo retineat ne aduratur in pugna ignis: quamobrem ſeparare eos ſaluum eſt & naturæ propinquum.

Quoma-

Quomodo corpora calcinata & totaliter discontinuata præparentur.

EOrum autem præparatio quæ calcinata sunt corpora, non est aliud nisi vt maiorẽ humiditatem naturaliter recuperent, quam in calce perdiderant. Quia cũ corpora sunt calcinata totaliter sunt discontinuata: eò quòd ab aqueo humido ingrossante & continuante naturaliter sunt priuata. Arida igitur cùm sunt et vacua ac naturaliter multum sitiẽtia, humiditate aquea confortari cupientia, proprio congelans calore humiditatem illam quæ in substantia sulphuris est per minima operatione directa virtutem mascu linam in eo infundendo. Qui cum talia corpora formãdi sulphuris gratia sint actiua principia, caliditatem naturalẽ possidẽt ĩ seipsis. Sed quia vlterius propter certa & determinata opera formationis necessarium sit vt argentum viuum penetret partes eius congelationis, cùm

ipſe calor abſque penetratione & motu formaliter congelare cum ne queat, oportuit vt illa caliditas moderata foret: quapropter illam ſuperfluam humiditatem, calorem naturalem hebetantem, à corporibus ſubtraximus, quantum huic fini expediés fuit per ſolutiones et calcinationes ſupradictas. Et qa hæc digeſtio per calidum celebratur & humidum, medicina tamen digeſtiua participare notabilē eſt ſiccitatē quàm humiditatem, ita vt ſiccitas non ſit excellens, ſed tanta ſolùm, quanta moderatę ſufficit ſiccitati. Sed quæritur quarè menſura ſiccitatis plus conuenit medicinæ digeſtiuæ quàm humiditati: vade ad tractatū de intentione Alchymiſtarum, quia ibi de iſta materia & de alijs digeſtionibus ad plenum tractauimus. Quamobrem recapitulare hic ea non intendimus, niſi quantum immediatæ operationi fuerit expeditus.

Quæ

Quæ ſit materia lapidis & quæ requirun-tur ad eius creationem.

MAteria ſiquidem lapidis noſtri vel ſulphuris eſt humor ſeminalis per actum generationis deciſus ex ſingulis partibus vtriuſq; parentis, corporis ſcilicet & Mercurij. Ergò iſta materia in loco cõceptionis diſperſa, vi naturæ attractiua ĩ cellulis id eſt porris matricis terreis recolligitur, & per calorem cum contritione pariter commiſcetur. Et niſi humoris commixtio reincrudati vtriuſque parentis, corporis videlicet & Mercurij fieret, infantis noſtri ſiue ſulphuris noſtri creatio fieri non poteſt: & materia amore redundat humoris ſiue vaporis à corpore procedens, vehementer ſicca eſt & calida: & ideò præ nimia ſiccitate ſe non poſſet vniformiter dilatare ſeu continuare abſq; deperditione ſuæ ſubſtantiæ, & materia etiam ex ſuperabundantia caloris ſulphuris in decoctione cõburetur

reretur, & deſtrueretur ſubſtantia ſulphuris, niſi ex humore Mercurij qualitates contrarias habentis, ex inhumatione reciperet temperamẽtum. Et ſic patet quod per contrarias qualitates reciprocè generetur infantulus noſter. Circa igitur illius lapidis generationem quatuor exiguntur ſcilicet materia conueniens, vt eſt ſulphur & argentum viuum, Locus expediens, id eſt matrix vel terra quæ propriè vas naturæ dicitur formatiuam virtutem lapidis retinens in quo ſi lapide vis naturalis infunditur, eſt etiam virt⁹ formatiua exiens à vaſe per ſpiritum, quantũ ideò appellatur matrix tanquam naturali ſulphuri virtutem conferens & illud paſcens. Tertiũ quod in generatione lapidis exigitur, eſt calor naturalis expediens, in loco generationis exiſtens, per moderatum calorem velut cauſa effiiciens excitatus. Quartum verò quod eſt ſpiritus quintæ eſſentiæ corpori virtutem

Materia.
Locus.

Calor naturalis expediens.

Spiritus 5. eſſentiæ

tutem influens, & in loco generationis regens, vt virtus frigoris mortificatiua non ſuſcipiet virtutem ſpiritus attrahentis in ſe virtutem caloris cœleſtis, ſpiritum ipſum viuificantem. Et ſi ſpiritus deficit in calore, non erit receptiuus caloris viuifici, nec caloris recepti retentiuus vſi caloris recepti nō eſt rētentiuus, nunquam ex eo formabis quęſitum. Sic intelligis quomodo corpus ĩfantis ex maſculo & fœmina procedit in actū, qui actus eſt in eorum materia in potentia. Et ſic patet quòd lapis noſter aſsimilatur creatiōi hominis, cui omnia inſunt. Fili notare debes quod vnū documētū, principiū, doctrina et dēonſtratio, ad aliud: & ſi viā huius inueſtigatiōis ſemel generaliter habueris gratia Dei infundēte ſpiritū intelligētię, ad oēs alias ſciētias ſimiliter peruenire poteris. Conſidera ergo q̄ dico, & perſcrutare in ſtatu gratiæ, quæ in hac operatione ſunt neceſſaria & laude digna.

Recipro-

Reciproca in principijs materialibus primis eſt operatio.

SIcut argentum viuum virtute et proprietate ſua ſulphur deuictũ ad ſe attrahit per conuerſionem illius in argentum viuum: ita ſulphur operatione contraria proprietate ſua argentum viuum deuincere poteſt, & illud conuertere per reductionem eius in ſeipſum. Et hæc reciprocatio fit virtute alterius digeſtionis ſcilicet caloris naturalis. Perfectio enim huius digeſtionis eſt, cũ calor naturalis viuat omnino ſuum ſubiectum vel ſaltem abſolutè vt continet in omnibus alimentis. Ideo patet quod medicina digeſtiua nomine digeſtiuo abſolutè eſt illa quæ caliditatem habet conformem in quantitate & qualitate calori naturali, per quem eundem confortat ad tranſmutationẽ alimenti perficiendum, & maximè *hæc redũdãt* in hac digeſtione prima. [Et hæc medicina, abſoluto nomine digeſtiua

ſtiua dicitur] quia in hac digeſtione, digerens maiorem habet repugnantiam. Et ex his ſcire poteris an terræ corporum debeant coniungi ad inuicem, cùm vna confortetur per aliam, & argentum viuum noſtrum complexionatum ſit alia cõplexione, & alia natura naturatum, quàm argentum viuum vulgi, cuius natura eſt remotiſsima à ſulphure noſtro. Et econuerſo inter ſulphur & argentum viuum noſtrum non eſt differentia, quia in genere complexionis naturaliter conueniunt, licet vnum ſit de ratione humidum & alterum ſiccum. Et nos modum huius naturationis latius dicimus infra in noſtro Teſtamento, vbi de animatione Mercurij adplenum tractauimus. Quia cùm argentum ſit de ſui propria ſubſtantia corporis, neceſſe eſt vt cum eo cõcordet in complectione, eſſentia, qualitate, & natura. Et quia in habentibus ſymbolum, facilior eſt tranſitus ad eſſe, aderit tibi velox ſulphuris

phuris et lapidis generatio. Cũ ergo corpus ſulphureũ ſurſum aſcendere nõ poterit vt ſpiritꝰ, niſi ſpritꝰ fuerit incorporatus cũ eo prius per minima, infunde ergò primam aquam per vices paulatim, hoc eſt vice poſt vicem, per minima conterendo & decoquendo quouſque congeletur: igne tamen taliter informato vt calorem naturalem à quo virtus formans & ſigillans procedit quæ eſt in materia. Cùm aũt aqua fuerit cõgelata, leuiter continuando ignẽ ſiccum materiam calcinat in ſiccitatem moderatam producendo, ad perficiendam digeſtionem ſeqentẽ ponendo ſuperius alembicum vt in tranſmutatione digeſtionis, aqueitatis argenti viui ſequeſtretur, & reſurgat incolume. Sic circulatione cuius medicina filia eſt artificialiter prouenit quod ſulphur per ingenium naturæ digeſtum eſt, & ad plenum præparatum, ad decoctionem poſtea tranſiens per organa Mercurij quorum excoctione artificialiter

tificialiter incrudatum in cauernas corporũ funditur: & tãdem alteratus qui virtute ſulphuris naturalis calidi, cõſtringitur et reuertitur in ſeipſum. Et ad hoc aduertãt præſumptores alũni, qui aſſerũt abſolutè, quòd coctũ reincrudari nõ poteſt. Huius autẽ proceſſus formam practicãdo, multoties te reiterare non tedeat, cõterẽdo & digerẽdo cũ igne naturę, imbibẽdo aqua Mercurij prima, decoquendo et leuiter calcinãdo cum igne excitanti, bene vt expedit informato, donec terra de ſua aqua cõbiberit, quantũ euidẽtiſsimè videre poteris per eius volatilitatem, ſi modicum de ipſa ſuper laminã ignitam fuerit ſuperpoſitũ. Hoc em̃ eſt vnũ de ſignis ſuis luculentiſsimis. Super omnia aũt cauendum eſt vice poſt vicem, ne terram imbibas niſi paulatiuè, hoc eſt per minima de octauo in octauũ diem, cum lõga trituratione in furno ſecreto, taliter vt virtꝰ Mercurij virtutẽ ſulphuris nõ apprehẽdat: qa debiles

biles ſunt in principio ſui nutrimẽ-
ti. Nam ſi virtutes Mercurij, virtu-
tes ſulphuris deuicerint per appoſi-
tionẽ & multam imbibitionẽ aquæ,
debilitatur ſulphur diſſolutione ſui
& fit pelagus conturbationis: & ſic
calor ſpiritus hebetatus & mortifi-
catus remanebit abſque vtilitate.
Et propter hoc tibi notificauimus
confortationem eorum in princi-
pio huius, & etiam in noſtro Teſta-
mento. Errorem ergo tuum corri-
ge, ſi in hoc caſu aliqualiter defece-
ris, quemadmodum dicemus infra
in capitulo de virtutibus & doctri-
na, quibus corrigitur error. Quia
oportet quod in iſta tranſmutatio-
ne vires ſulphuris apprehendant vi-
res Mercurij, vt & illas ad ſe attra-
hant & in ſe conuertant. Quia opor
tet vt ſpiritus reſolutus per reduc-ti-
onem ſui congeletur in corpus, &
cum ipſo fortiter colligetur & com
miſceatur per minima vt inſenſibiles
partes corporum & ſubtiles vnifor
miter cum partib⁹ minimis ſpiritus
humi-

humidi copulentur, & vnum alteri coniugatur. Et cùm hæ partes cõiuguntur nunquam ſeparantur, ſicuti nec aqua mixta aquę. Quia tũc corpora vi ſpiritus attractiua ad ſuam propinquiorem naturam poſt homogeneitatem eorum primam ſunt redacta.

De Metallorum homogenitate.

PRima homogeneitas metallorum eſt ſperma fœmineum metallorum vel metallicum, ſcilicet argentum viuum noſtrum ad opus reductiõis: ſed proxima natura aptum ſcilicet eſt & gelatũ in ſulphur adfixationẽ. Quia ſolutio corporis in ſpiritum eſt cum congelatione ſpiritus in ſulphur: & congelatio ſpiritus in ſulphur, eſt cum diſſolutione corporis in ſpiritum, qui ſpiritus eſt aqua cõgelata. Et ideo corpora ſoluta, ad naturam ſpiritus ſunt redacta, & non differunt niſi quòd magis fixa ſunt ratione cor-

porum quàm ſpiritus volatilis, & ratione ſpirituum magis volatilia ſunt quam fixa corpora. Amorem enim natutæ vterque eorum agit in ſocium ſibi ſimilem. Et ideò qui tranſmutare vult ſpecies metallorum, laborabit in vanum, niſi prius corpora in talem reducat materiam, tunc autem in aliam raducantur, quam prius erant. Quia deſtructa prima forma corruptionis Mercurij, vt infra latius dicetur, immediatè introducitur alia per tranſmutatiouem Mercurij in ſulphur. Sapiens enim & ſtudioſus vtiliter corrũpere poterit corpora, & nouã ſulphuris formã introducere in illis. Quia noſtræ operatiõis intentio non eſt aliud, niſi vt eligatur puriſsima Mercurij ſubſtãtia, ad corpora in ſulphur reſoluenda: quia ex illis tantum cõſiſtit Elixir. Quia forma argenti viui in lapidem ſulphureum tranſmutata, mox alia forma introducitur per conuerſionẽ illius lapidis in Elixir, & hoc cum tẽpora

mento

mento humidi & ſicci, quemadmodum declarabimus in fixatione ſequenti. Ex quo patet quòd non poteſt eſſe tranſitus de extremo in extremum, niſi per medium. In hac arte medium accipimus ſpiritum cõiunctionis medicę inter duas qualitates quæ ſpecie inter ſe diſconueniunt, non autem in genere, niſi ſolum ſecundum maiorem vel minorem diſtantiam vnius ab altero, quam in decoctionibus ſuſcipiunt tam per artem quàm per naturã. Et ideò ſpecies huius medij minorem habẽt ſimilitudinem cum temperamento, & puncto quod æquidiſtat inter extrema, etcũ virtute quæ conſiſtit in medio extremorum. Si intellectus tuus notitiam habet de medio in ſpecie antedicta, conſeruare poteris & reſtituere ſanitatem omnib. corporibus infirmis, et egritudinem eorũ mortificare omninò, ſi educere ſcis mediũ de potentia in actũ. Vnde ſpeciẽ huius medij augere poteris vel minuere, ſi iũgere vel diſiungere no-

ueris flores arboris & frondes per ſolutionem & congelationem, vt tradidimus in noſtro teſtamento de multiplicationibus virtutum, ſeruatis ſuis conditionibus. Ad habendũ ergo et deducendum tale medium de potentia in actum, cõiunge corpus cum ſpiritu, & per illum modum, quem natura requirit, ipſum paulatiuè imbibendo cum aqua Mercurij, ſolo igne cõterẽdo decoctione lenta, vt miſceantur per deſiccationem vnius & diſſolutionem alterius, vt totum vnum fiat.

De fixatione.

CVm hoc tibi reuelatur declaratio dicti Auicennæ præcipientis omnibus electis huius artis, vt inter ſe copora & ſpiritus fiat amor. Et ſtatim pòſt ſubiungit & docet modum faciendi cùm dicit, Niſi corpus fuerit ablutũ & mundatum ab intus & extra, nunquam recipiet ſpiritus fermẽtales, qui ſunt res perfici-

perficientes &deducentes illud cor
pus ad verum temperamentum,[& *deeſt in al.*
altera repetitione iterum & iterum
perficientes] Subiungit altera repe-
titione iterum &c. cum in effectu
idem dicat, fac pacem inter ignem
& aquam, & habebis magiſterium:
hoc eſt vt corpus deducatur in ſim-
plum illud medium aereum, vt ſit
quemadmodum ſpiritus de natura
aeris, participantis naturam aquæ
& ignis, ita vt ratione ſuæ ſimpli-
citatis per ſublimationem quaſi in
terreã aſcendat ſubſtantiam tenu-
iſsimam & aeream, quæ pars aquæ
eſt permanentis. Sed hoc eſt im-
poſsibile, niſi corpus prius bene-
ficio naturæ decoctionis incorpo-
retur cum ſpiritu, & fiat totum *al. enim vere.*
vnum. Tunc * verò viuum aſcen-
dit ſurſum, ſecundum maiores vel
minores decoctiones & imbibitio-
nes quas habuit in ſui diſſolutio-
ne, quia vniformiter eſt congela-
tum cum ſpiritu congelato, illud
quod ſolutum eſt de corpore, nec

minus quàm illud congelatum eſt de ſpiritu, & fortiter colligatum cũ corpore diſſoluto certis & inenodabilibus naturæ vinculis, ita quòd nũquam amplius ab inuicẽ ſeparabuntur. Expedit igitur & neceſſarium eſt, vt quantum ſumma volatilis, ſuperat ſummã fixi, vt cum ea euolet, et attractiõe naturę non fixum ſuperius aſcendat & ſublimetur vt ſpiritꝰ. Quapropter illud quod aſcendit de corpore dicimus eſſe ſolutũ in ſpiritum qui factus eſt ſicut punctus in medio duorũ conueniens melius cum temperamento, tanquã medium duorumextremorũ contrariorũ, ratione ſpeciei, & duorum concordantium ratione generis, quam aliquid aliud. Et ideo dicitur vnũ corpus & vnus ſpiritus, ac vnũ mediũ retinẽs in ſe naturã extremorũ, ſcilcet aquę et ignis, de ratiõe medij naturę inter illa, vt eſt aer. Sic ergò patet artifici q̃ diſſolutio corporis fit cũ cõgelatiõe ſpiritus, id eſt vt, patet aſsentiõe ſublimationis

onis: & fixio ſpiritus fit cùm diſſolutione corporis, vt patet per reductionem eius, quæ fit cùm præcipitatione illius ſuper corpus fixum. Propinquior autem cauſa huius fixionis, eſt mixtio vtriuſque per minima, quemadmodum ſuperius diximus: ita tamen vt ſumma volatilis non ſuperet ſummam fixi corporis, ſed virtus fixi ſuperet ſummam ſpiritus non fixi, ad fixationis intentionem. Ex prædictis ſecretum totum huius artis recollige, & ſimiliter intentionẽm Ariſtotelis qui dicere non tacuit, quòd lapides fugientes ab igne, ſuas virtutes demonſtrare nequiunt, niſi cũ fixis fuerint mundati, id eſt coadunati, & artificioſis gummis artis ſulphuris naturaliter conſtricti. Si hoc ītelligis fili, habere theſaurũ cœli et terrę poteris. Sed opus eſt vt in prīcipio reductiõis huius aquæ, terrã nõ imbibas niſi paulatim, vt gurges nõ mare ſit, ne ſe in diſſolutionem ponat vulgi, & colores ſpi-

ritus ſeu virtutes terræ hebetentur & mortificentur, ſed potius per cõ-fortationem viuificẽtur cum longa trituratione ignea bonæ informationis, vt aqua vnum corpus fiat cum terra: nec ſuſpendas te ab opere donec ſit aqua ſicca & terra alba. Quia exiccatio cum forti trituratione & aſſatione terram facit albam. Nec minus tamen adhuc ipſam imbibere debes paulatiuè, & poſtea calcinare ſuauiter, vt argẽti viui ſequeſtretur aquoſitas, ſub conſeruatione tamen illius, vt ſit vrina infantis, albificans diſſoluens & viuificãs lapidẽ precioſũ. Cuius quidẽ vrinæ virtꝰ ſeu veneni ſublimati, multiplicatur per reſolutionẽ in eadem. Et caue quòd aſſatio lapidis nõ ſit multum fortis, ne corpus ſolutum & ad naturam ſpiritus redactum, ratione ſuæ ſublimitatis & acumine ignis vertatur in fugam & pereat magiſterium. Et cùm naturaliter fuerint exiccati, iterum eius virtutem cõfortando, ipſum imbibe per ingenium

tibi

tibi notum, & poſt decoctionem illudin digeſtione dimitte: & cùm digeſtum fuerit & congelatum, cõforta per virtutem eius ſequeſtrando ſuperfluam vrinam naturalis humidi iam conuerſi per aſſationem naturalem. Hoc enim fit vt virtus ſulphuris promptius ſui acumine cũ informatione notabili, reſiduam humiditatem ſpiritus congelare valeat, & cõgelatum per naturam ſui retinere. Omnes enim iſtas operationes reiterabis ſine tædio, vice poſt vicem, per Mercurij incorporamẽtum, donec terra de aqua ſua biberit, quantum manifeſtabitur per ſignum ſupradictum.

De Sublimatione Mercurij & nutrimẽto per multiplicationem.

ILli operatio huius eſt ſublimatio Mercurij & nutrimentum vel multiplicatio lapidis in ſubſtantia Mercurij: cum qua nutritur, augetur & multiplicatur ſicut res

cæteræ. Quia in nutriendo non mo dicum aſsimulatur puerorum educationibus, quorum virtus digeſtiua vel digerens inualida eſt, nec patitur lac ſugere, niſi per minima, do nec calor naturalis cum virtute ſui multiplicatus ſit in eius ſubſtantia, & virtute valida præmunitus. Et ideò cùm corpus in ſuæ nutritionis principio ſit fragiliſsimæ virtutis, ita vt lac virginis infans epotare ne queat, niſi quantum ſua virtus attrahere valeat de ratione ſui, & corpus de dicto nutrimentali humido ſecundum menſuram ſuæ qualitatis & virtutis ipſius retinere poterit. Et ſi hoc intellexeris, intelliges quarè multa quantitas ſpiritus humidi, congelari non poterit cum parua quantitate ſicci corporis, nec parua quantitate ſpiritus. Sic. Diſſolui multa quantitas corporis diſſecati. Et ſi hoc iterum intellexeris, velociter pondera intelliges naturæ in qualibet imbibitione, quæ quidem à quolibet exercitato mediantibus

antibus ſignis quæ in qualibet deco-ctione demonſtrantur cognita exiſtunt: quorum vera informatione præcipitur, at terram tantum aſſando decoquas, quantum diſſolutio adiecit, & tantum imbibēdo diſſoluas, quantum aſſando deficit omni genere poſt calcinat. omni ergò vice poſt calcinationē terræ ſuperfunde aquam temperatam ſecundum pondus notum, aut ſecundum æſtimationem probabiliter veritati appropinquantem, quantum tibi poſsibile fuerit, non multum neque parum: quia ſi multum fuerit, diſſoluetur corpus non diſſolutione ſolenni ſed potius vulgi, & ſic mortificabitur in conturbatione pelagi, & ſi parum fuerit, comburetur in fauillam & non perficiet qua corpus comburitur & naturalis calor ſuffocabitur, cùm materiā nō habeat, in qua natura ſua & proprietas cōtinuari poterit, & à cōbuſtione defendi. Illud verò quod probabiliter ęſtimationē ponderum

arti-

artificis regulat in approximando veritati, eſt regula artis principiorum demonſtratiuorum, quorum viſibilibus ſignis intellectualis regulatur doctrina: quia incerta probari nequeunt, niſi ex his quæ aliquam habét certitudinem, ex quibus ars ſemper debet procedere, cùm circa ſuam materiam ſint certiora. Et hoc ideo, quia ars eſſe non poteſt, niſi à certis & determinatis principijs inchoet artifex: & regulare ſe debet per ſigna demonſtratiua, quæ ſunt colores in opere apparentes tam ſubſtantiales quam accidentales, licet alumnus artis de accidentalibus non curet, ſed ſolum de ſubſtantialibus coloribus, qui ſunt quatuor: ſcilicet niger, albus, citrinus & rubeus in qualibet decoctione apparentes, ſecundum magis & minus, donec completum ſit magiſterium. Et cùm videris corpus tuum in quantitate, pondere & colore augmentatum, tunc noueris ſubſtantiam Mercu-

Mercurij mediam, quę cauſa eſt albedinis in ſulphur eſſe congelatam, per vniformem mixtionem ſibi vnitam naturaliter cum corpore actione caloris: quia ſic corpus vniformiter de ſubſtãtia ſua vniformiter exuberata augmentatur per minima, & ratione ſpiritualis nutrimenti creſcit, ita vt in parua quantitate corporis ſiue principij ſeminalis ſit magna ſubſtantia & quantitas virtutis ſulpur, qđ eſt medicinarũ principiũ ſeminale, & medicię creſcẽtis & multiplicãtis cauſa ac reſtauratiõe deperdita, cũ exubẽrata humiditate nutritura. Quapter expedit cũ corp⁹ ita naturaliter augmetatur & nutritur per conueniens, humidũ, quod iuxta menſuram vt tũ ſuæ nutritionis ſiue augmentatione maiori imbibas aqua, ſecundum pondera reuelata per artem ad conformitatem principiorũ & quantitatem corporis augmentati, datam. Quia tunc corpus maioris eſt attractionis, & per conſequens

quens ratione ſuarum partium ſpiritualium in corpore aſſatarum & congelatarum, maiores virtutis digerentis exiſtit, & per totum corpus eſſentialiter & naturaliter per minima permixtarum ratione bonæ & perfectæ contritionis vtriuſque, quibus partibus ſpiritualibus nutritur copus, & in purum ſulphur redigitur. Et tum maiori quã prius indigebit alimento quod primo indigetur, imbibatur & nutriatur ſecundum menſuram portionis determinatæ, ad conformitatem principiorum & virtutis vice poſt vicem, & decoquatur igne lento, naturalem calorem excitante, & non excedente, donec ad perfectam peruenieris albedinem. Quia tunc verè calor naturalis ſe viriliter defendit ab omni igne extraneo rationibus in noſtro Teſtamento expreſsis, & infra in cap. fili de abſolutione terræ &c.

De calcinatione imbibitionis vltimæ.

Cum

CVm autem ad finem peruene-ris decoctionis & vltimæ imbibitionis, calcina corpus expellendo humiditatem vrinalem, quãtum dissolutio illius abijciet suauiter & non festinanter, ne corpus dissoluatur in fumum, & magisterium sit deperditum. Hoc autem reiterare te non pigeat multis vicibus, quamuis sit longum, quia tincturam non videbis proficuam donec colorem compleas albedinis permanẽtis, q̃ secundum prĩcipale est demõstratiuũ principiũ. Hic est color qui per ignẽ nõ vt inferius diximus vritur, nec intus nec extra, sed per maiorẽ decoctionẽ ignis, cũ in citrinitatẽ reducitur, q̃ est tertium principale principiũ demõstratiuũ: & demũ per successionem & maioris ignis digestionem, terminatur in rubedinem, quod signum est numeri cõplẽtis, & quarti prĩcipij demõstratiui, quibus alũnus se regulari debet in magisterio. Studeat ergo artifex & prudẽter attẽdat cùm in ope-

in opere fuerit, omnia ſigna demon ſtratiua, quæ in qualibet decoctio- ne apparent: & illa in mente ſua re- condet & ſapienter eorum cauſas inueſtiget: quia dum terra egreditur nigra, imperfecta eſt, & ideo non completa. Quacũque ergo vice poſt vicem paulatim vigora ignem in cal cinatione, donec ex ignis fortitudi- ne terra egrediatur alba: Quia ſicut calor agens in humido primo gene- rat nigredinem: ita agens in ſicco generat albedinem, & ſucceſsiuè in illo albo citrinitatem generat, ſed cum additione rei tingẽtis illud per- ficitur, quæ nota eſt naturæ: & hoc in calcionatione plumbi videtur, ꝙ primò in cinerem nigrum vertitur, poſt in album, deinde in citrinum, & poſt modum in rubeum. Sic eti- am ſulphur habebitur album & ru- beum ex metallorum materia ad ple num depurata, diuerſo tamen mo- do ſicuti declaratum eſt, decocta & digeſta. Ideo ſi dominium humidi in terra fuerit magnum, & parum

in ea

in ea de domino calidi, certissimè ni gredo apparebit ī ea. Et si in ea dominium fuerit calidi temperati, & parū de dominio humidi, ita vt humidum aquę expulsione taliter, mēsurato calore exhalari poterit. Et si ibidem insit etiam parum de dominio frigidi ad hoc vt post exhalationem humidi aquei, tanquam complexionabilis, ratione calidi temperati, retinere valeat spiritus congelatos certissimè apparebit citrinitas, & exinde apparebit rubedo. Quæ actio, licet frigidati conueniat, non tamen conuenit excellenti, sed potius ei qui est complexionalis quæ assistentiam naturæ retinet medicinalis, ne ex ipsa calores fluerent & spiritus in ea fixi.

al. albedo generabit.

Aqua prius terræ iungitur quàm aer & oleum.

CAusa tibi reuelatur in hoc passu, quarè anima non coniungitur cum corpore, nisi spiritu mediante:

ante:& quare primò aqua in terram figitur, antequam aer vel oleum per reductionem configantur * in terram. Intellige intentum naturæ, ſcilicet quod calor in humido agens, primò nigredinem generat & fumum: ſed vincens humiditatem, inducit poſtea ſiccitatem in materia in quam agit: & ſic in illa materia inducta ſiccitate, tranſmutationem facit nouam, & colorem generat nouum in ſubtiliatione ſicci, pulchrum, album ſplendidum & nobiliſsimum. Si igitur terra non fuerit alba, tere eã cum aqua lĩpida, et iterato calcina: qui Azoth, id eſt aqua & ignis, latonem, id eſt terram abluũt, & obſcuritatẽ ab ea auferũt: quia præparatio terrę ſemper fit cũ aqua: et qualis fuerit claritas aquę, talis erit claritas terrę. Et quãtò magis fuerit abluta, tãtò magis erit alba eò quòd humidũ per calidũ cõgelatiuũ, dum rectificatũ fuerit cũ humidum aqueo vrnali magis ſe habet ad albedi-

al. tertiam

albedinem, quàm ſiccum ad nigredinem. Et ideo quando quantitas humidi congelati & ſubtiliati quantitatem obtinebit corporis, albedo magis generatur in materia quàm alius color, ratione ſui proprij humidi depurati: eò quod in humido ſemper eſt natura perſpicui. Et hæc eſt propria materia coloris. Et ideò quantum magis terra noſtra cum tali humido abluitur, tantò magis albificatur: & quantò magis tale humidum depuratur, ſubtiliatur & præparatur, tantò plus colore limpidiore, ſubtiliòri & magis ſereno nobilitatur. Et ſimiliter à cõtrario ſenſu, quãtũ noſtrum nutrimẽtale humidum minus præparatur, & à gradu ſublimationis magis remittitur, tantò plus ꝓportionatur nigredini & cõbuſtioni. Et quantò magis approximatur combuſtioni, dũmodo in ea ſit dominium calidi, tantò magis erit fumus, caligo & denigratio. Perſcrutare hæc ergo fili cha-

risime, & alia quæ dico: et prepara elementa vt sint à sordibus munda,
al. & ab adustione luti. *& à combustione tuta, donec earum sumatur tinctura. Quia si comburantur, effectu & commodo priuãtur. Ex his recolligere potest elementorum præparationem fieri debere arte & eorum coniunctione vt eorum melioretur tinctura ab omni corruptione seruata.

De virtutibus et doctrina quibus corrigitur error per instrumenta propria.

Dicimus autem quòd virtus est primum & particulare operationis principiũ in materia propria. Primum diximus ad differẽtiam argenti viui nostri, quod est proximũ & immediatum operationis principium, vt dissoluens aut congelans. Particulare dixim' ad differentiam corporis coiuncti, quod est vniuersale principium operatiõis sulphuris vt est cõgelans vel dissoluẽs. Ideo non

non volumus quòd ab eſſentia, diſtincta ſint genera virtutum, ſed ſolum ab operationibus proximis, & earum origine quam habent in materia. Quantum verò ad conſiderationem operationū proximarum vnum eſt genus virtutum, ſcilicet naturalium: dicitur verò naturalis, cuius operatione principaliter ſaluatur natura, & perficitur tam ſpecies quàm indiuiduū. Et huius duo ſunt genera: quia quædam ſunt quibus miniſtrantur, & illæ miniſtratiuæ vocantur. Quædam verò ſunt miniſtrātes virtutes naturales, quiminiſtratur generatiua, augmentatiua & nutritiua. Generatiua quidē illa eſt quæ ad hoc operatur vt corpus procreetur ſimile: quod fit dupliciter, vel per longam & ſucceſsiuam operationem, quæ fit per minima: vel per promptam & breuem tranſformationem repentinā quæ fit abſque eo quod ſenſibiliter aut viſibiliter per ſua trāſeat media. Et ſunt huiꝰ generatiuę opera duo.

Primum opus generatiuæ eſt in matrice vel terra quæ vas philoſophiæ dicitur, in quo virtus naturæ diffunditur: & nihil aliud eſt quàm immutare materiam generationis: hoc & eſt ſecundū qualitatē & ſubſtātiam, prout ſulphuris diſpoſitio generandi exhibet, veluti fumoſos vapores ipſius ingroſſare humectando, & argentum viuum deſiccare congelando, & materiam mediam quæ propinqua eſt naturę ſulphuris retinendo. Hāc partem generatiuæ, matutiuam hīc appellare volumus, cuius duæ ſūt differentiæ. Vna eſt principium paſsionis in ſubſtantia, cuius ratione multa & diuerſa procedunt inſtrumenta à materia, vt ſunt colores, & accidentia & ſimilia. Alia verò differentia actiua dicitur, quæ agit motum conſtrictionis & dilatationis in materia Mercuriali, in qua facit ſuā impulſionem & habituationem vel inſpirationem licet quandoq;

iuuari

iuuari poterit per contritionem exteriorem, ſicuti eſt cibus, qui niſi per artificium comminutus fuerit & bene maſticatus, materiam ſui corporis valdè defraudat. Et ideò ex prima inſtitutione naturæ habetur, quod cibus prius perfectè comminuatur dentibus ad hoc deputatis, antequam ad locum digeſtionis tranſmittatur. Et ideo quia conſtrictio exarcetur & dilatatur animali virtute, licet antiqui impropriè eam illi aſsimilauerint.

De ſecundo opere generatiuæ informante.

ALiud quidem opus eſt generatiuæ informare virtute informante: & iſta eſt duplex. Quia vna eſt intrinſeca, & naturaliter eſt in materia innata per naturã, p quã immediate materia trãſmutatur metalli. Alia eſt extrinſeca, & iſta dependet ab artifice, in quãtũ materiã ꝑparat

& diſponit per artificiũ naturæ, ſecundum exigentiam virtutis informatiuæ quæ eſt in materia, Propter quod dicimus quòd Alchymiſta nõ eſt niſi ſimplex adminiſtrator naturæ: quia ipſe non tranſmutat metallum ſed natura; ipſe verò per artificium materiam præparat: & ſic ipſa natura quæ ſagax eſt & ſapiens, artificium peragit. Sufficit igitur artifici ſapienter diſponere & informare materiam extrinſecus, ſecundum vires naturæ cum ipſa ſufficienter per ſe operetur intrinſecus ad ſui perfectionem. Motus ſiquidem ſui ipſius adhærentes ſibi, viæ vni, & ordini vni meliori & certiori modo quæ excogitari poterit, ſicuti patet in incæratione cuiuſlibet generati. Propter quod patet quòd præparamentum eſſe debet in magiſterio philoſophorum. Lentum & tardum vt natura motus prçterire nõ poſſet & ſimiliter. Præparamentum ratione informationis,

qua

qua materia per artificem recipit ab extra, vt interius natura motus eius integret. Quamobrem cõueniens eſt vt virtus caloris excitantis, virtutem caloris naturalis excitati non excedat, alioqui motus non integrabit, ſed ad alia tranſient quæ non ſunt de virte huius naturæ aut informationis, cuius notitiam ſuperius per ſigna dedimus demonſtratiua. Qui autem principia huius artis ignorat, informationem materiæ neceſſario habet ignorare: quarè experimentatorem huius artis ad plenum oportet cognoſcere vires naturæ & illis mediantibus firmiter adhærere principijs iam dictis, maximè cùm ſufficiens ſit natura tibi & ſibi, in omnibus quibus ad ſui perfectionem indiget. Quia ipſa ſagax eſt ſollicita in contritione, continuatione & incæratione ſui corporis, cuius ſollicitudinis non eſt finis. Vnde certum habet tempus ad imprægnãdũ, ad pariẽdum,

ad nutriendũ et operãdum. Cũ terram habueris impregnantẽ, expecta partum: cùm verò terra peperit nutricam, donec omnem ignem tollerare poterit. Tunc de ipso proiectionem facere poteris.

Quid ſit informare & quot ſint informationis opera.

EX his poteſt ſenſus rationabiliter cognoſcere, quòd opus informare nihil aliud eſt quàm debitam & naturalem formam ſulphuri vel lapidi, & poſtea Elixiri & medicinæ tribuere. Cuius virtutis informatiuæ in genere tot ſunt opera, quot ſunt ea quæ ad formationem ſulphuris vel lapidis poſſunt eſſe neceſſaria & ſunt ſex in ſenſu viſus ſi in quantum dependent à virtute formatiua quæ eſt in materia ſeu in ſenſu viſus, ſcilicet figura quæ ſub diuerſis coloribus oſtenditur antequam ad perfectionem perue-

perueniat meatus, vel ſpongioſitas, gracilitas, leuitas, aſperitas & lenitas. Sed in guſtu ſunt duo, ſcilicet amaritudo & dulcedo. In odore duo aut tria ſunt, ſcilicet fœditas, inſipiditas, vel quaſi fragrantiæ vel redolentiæ magnæ. Sed hæc quidem in elixiri, illa verò in lapide noſtro. Neceſſe igitur eſt, licet eliciatur lapis à natura duorum luminarium, antequam de eo elixir fiat perfectum, vlterius digeratur, & ſulphuris falſedines auferantur, quæ à menſtruali ſexu primæ originis in eo conuenerunt: & poſtea fermentis ſuis complete albis vel rubeis decoquatur, quouſque fixum ſit, & liquefactum adminiſtratione incærationis naturalis. Sed opera informationis extrinſecæ, quæ immediate procedunt à notitia practicæ, ſunt tot quot iam diximus, & dicturi ſumus, licet exercitatus poſsit illa ſi intelli-

intelligens est valde abbreuiare, vel etiam elongare. Et nos de illa prima nigredine à paucis cognita, benignum spiritum aggregare affectantes pugnam ignis vincentem [& non superatum] licet sensibus multotiens corporis palpauimus, & oculis propriis vidimus, extractionis tamen ipsius notitiam non habentes quacunque scientiarum vel arte, sentientes nos adhuc aliqua rusticitate suffultos, nullo modo eam plenè comprehẽdere valuimus, donec alis spiritus prophetiæ, spirans à patre luminũ descendit, tanquam suos nullatenus deserens, aut in sibi postulandis deficiẽs, qui nobis in summis vigilantibus tantã claritatem oculis mentis nostrę infulsit, vt illum intus & extra remota figura gratis reuelare dignatus est, insatiabili bonitate nos reficiendo, demonstrans vt ad eam implendam disponeremus corpus ad vnam naturalem decoctionem secretam, quam penitùs ordine retrogrado cũ pungenti lancea, tota

al. aut superatum sed p separantem quẽ licet etc.

tota eius natura protinùs in meram nigredinem visibiliter sit dissoluta: cuius modum expresè tradidimus in præsenti volumine per excerpta, vt de more susscepimus antiquorum, cùm cælare fuerimus coacti loca, in quibus ea poluimus. Nos sacra pandimus illis, qui Dei secreta decenter seruando honorant: cùm solius Dei sit reuelare ea, homo diuinæ maiestati subtrahere nititur, cùm talia soli Deo pertinẽtia vulgat, spiritu prolationis humanæ aut litterarum serie. Propterea operationẽ illam habere nõ poteris, quousque spirituali prius fueris diuinitatis meritis comprobatus. Tradidimus nihilominus practicam certam ex secretis illis extractam, præcepto naturæ opificis: per quam facimus nostram secretam dissolutionem infra nouem dies mediocriter intellectam cùm non fiat transitus à prima ad tertiam, nisi per illam quæ est media inter hanc & illam. Quia hoc se-

cretum

cretum à nemine mortali reuelandum eſt, præterquam ab almo ſpiritu, qui vbi vult ſpirat, inſpiretur. Proinde informatiua ſulphuris vel Elixiris certo linearum concurſu figuram propriam adaptat vt perforata quandoque, quandoque aſpera, & quandoque leuia, tamen cum adiutorio exterioris virtutis intrinſecam informãtis, quæ ab artificis ingenio neceſſe eſt prouenire, præſertim cùm per illam virtutem directum motum acquirat ad formandum quæſitum virtutis informantis & naturaliter informatæ, quæ eſt materia, informans naturaliter informata in materia.

De agmẽtatiua & de exuberatione Mercurij per reſolutionẽ indiuiduorum.

AVgmentatiua eſt illa quæ vel ſulphuris aut lapidis per medicinæ quantitatẽ naturaliter perducit ad illum terminum, ad quem indiuidua peruenire poſſunt. Et in

iſto

iſto paſſu reuelatur exuberatio Mercurij, & ad quid prodeſt, quæ per reſolutionem perficitur indiuiduorum ſub cõſeruatione proprietatis. Qui ergo proprietates indiuiduales ignorat, proprium regimen corporis & eius exuberationis ignorabit. Quia augmẽtatiua proprietas cum ſuis virtutibus indiuiduis exiſtit ſulphuris & argenti viui: & ideo cùm indiuidua ſulphuris p minima ſint cum indiuiduis argenti viui ſoluta, ſcilicet per reductionem illorum in argentum viuum, exuberatur illud proprietatibus permixtis ſub alteratione notabili in ſpeciem & formam argenti viui noſtri. Et cùm tale argentum viuum à proprietate ſui ſulphuris exuberatum, iterum per contrariam ſui operationẽ in lapidem reducitur, proprietas ſulphuris ingreſſa in argentum viuum ratione exuberationis & amore actractionis, cum auxilio proprietatis illi⁹ quę in ſicco ſulphuris, reman-

remanſit aſsiduo vt augmentatiua. Et quàm diu hæc virtus operatur in lapide ſemper deperditio ampli⁹ reſtauratur ex talis argenti viui ſubſtãtia exuberata, quæ ei eſt vt lactis ferculum in infante, & magis propriũ quàm alimentum in animalibus, & ideò ad quantitatem deuenit maiorem. Propter quod amplius virtus paſcitiua fuit appellata. Et illud ideò, quia ſicut paſtus ſatiatiuus ſi lactea quam ſubſtãtia media oratione ſublimata ad conformitatẽ qualitatum ſulphuris, lapidem noſtrum extendit in quibus intuens proprijs oculis videre poteſt manifeſtè in ſuis enutritionibus. Alij autem appellauerunt ipſam virtutem nutritiuam, & hoc quam diu lapis creſcit reſtauratione deperditi. Sed quia cibus ſibi propinatus introducitur veluti paſcens, ideo paſtatum merito nuncupatur: ex ſe tamen ſolũmodo repa rat quantum deperditum eſt in proprium ſulphur vel minus, cuius propria operatio eſt alimentũ ſiue Mercurium

curium exuberatū in ſulphuris ſubſtantiā aſsimulatione perfecta trāſmutare albi vel rubei cum igneitate ſimplici non vrenti: de cuius ſubſtantia aurum vel argentum ſubtus terram fuerat procreatum. Et per hunc actum aſsimulationis ſeruit augmentatiuæ. Et quia hæc deperditio multam ambit latitudinem, & hæc latitudo terminū continet infinitum quod eſt continens in natura creata quantitatis finitæ magnitudinis & augmenti multorum lapidum metallorū ſuper quātitatē finitam. Et terminū terrę magnitudinis & augmenti cunctorum animaliū & vegetabilium eſſet, ideò eiꝰ augmētatio eſt indefinita, ideſt, infinita ſi mundus nunquā ei deficeret. Quia continuè operatur in augmentatione ſui quàm diu ei durare poteſt informatiua virtus exterius data per quemlibet qui fuerit alumnus in arte, verùm poſsibile eſt aurum vel argentum eorum omni perfectione ſecundum magis et

minus, ſecundum quantitatem magnitudinis turris & vltra vidiſſe. Cũ natura oſtendat continuationem partium ad illam quantitatem vel maiorem vel minorem, ratione vni formis proprietatis & ſubſtantiæ argenti viui immortalis, reſpicientis indefinenter naturam metalli & formam. Quarè conſtet ſi perſpicaciter intueris naturæ paruam quantitatem multam amiſiſſe de ſuo, cũ elongata vel ſeparata fuerit à quantitate magna, cum qua amoris conſortio poterat naturali vinculo colligare ſeruatis proprietatib. & magna à maiori & maiora à maxima. Non enim vidimus hominem vel capram continuatos naturali potẽtia, ad quantitatem vel magnitudinem turris præterquã à communioris magnitudinis quantitate, quã indiuiduorũ natura expoſtulat, tũ propter diſsimilitudinem quã propria ſagacitate natura illius generis partibus contribuit, tum quia illa

de

de cauſa illius ſpeciei indiuidua, quę ex parte ſexus fœminei educuntur niſi ſemel cum maſculi ſemine miſcentur in matrice ad generationē non introducuntur vlterius valet naturale principiū aliud quàm miſceri illud quod primo radicali humido exiſtit colligatum.

Cauſa huius eſt, quia materia ſpermatica mulieris pro maiori parte maris & potius remanet paſsiua & in radicale humidum nequit tranſmutari: eò quòd partes non ſunt ſimiles ſicuti ſunt illa quæ per totum vnius ſunt eſſentiæ: quemadmodum ſunt metalla in ſe.

Natura verò vltra quam perfecta, ſpecies requirit per ſolam infuſionem, & ſi abundat in materia, diſsimilitudo propriæ ſpeciei ſequitur, vt monſtrum ſit duorum capitum vel trium: & hoc ratione diſsimilitudinis partium

à partibus differentium. Aut adhuc poteſt exiſtere ratio, quia hoc quod debeat aut valeat maioris quãtitatis eſſe, quàm proprium genus requirat, ratione ſuæ ſpeciei, qua cogitur eſſe, ſub termino certæ magnitudinis & argumenti, cùm videamus manifeſtè illã ſequi formã determinatæ quantitatis vt patet per omnia naturæ generata, & ideò cùm metallorum indiuidua ſunt vnius eſſentiæ, & hæc materialis eſſentia purum eſt argentum viuum hermaphroditum, & naturam in ſe poſsidet vniformẽ. Conſtat quòd pars addita parti & totum ad integram partem vice poſt vicem per minima, abſque diſsimilitudine partium radicalium à partibus radicalibus quinimo ad quantitatẽ maximã, id eſt, indefinitã vniformis ſimilitudinis congelare valeat in ſulphuris ſubſtãtiam. Et hæc eſt ſulphuris illa ſubſtantia media, qua certa & naturali proprietate tenuiſsimus ſpiritus ille retinetur, cùm ſit de natura ſua:

ra ſua: virtute cuius amoris copulæ & infrãgibili preuilegio in rectam ſe fuſionem conſtituit, vnde & ſuper primo paſſu ſi huius redicalitatis obmutuit Paganꝰ dicere in ſumma ſua hebraica quo exercitato & maxime experto in adminiſtratione minima pars ſecum ſufficit, licet cauſam diuerſitatis inter hanc proprietatem & cæterorum generatorum propriè ignorauit explicare, quapropter ipſum hanc habuiſſe ſcientiam per cauſæ notitiam conſtat nullatenus ſed per experientiam laboris & diuturnæ conſiderationis, ad mediatas cauſas vt cõſtat per hoc tãquam referens per demonſtrationem ingenij ſui ſtatim ſubiungit, quod quantò feces fuerint minoris quantitatis tantò maioris exuberantiæ ſublimationi Mercurij neceſſe eſt eſſe. Et hoc ideo, quia ſciuit per cauſam mediatam, tota illius ſubſtantia & totam radicalitatem cõuertendã in complemento quantitati naturæ ſecum

per demonſtrationem circa quã ver ſatur tota experientia huius artis & ſi tu hoc intelligis ſine fallacia po teris operari, tamen conſtat magnam quantitatem citius maiorem recipere quam paruam, oppoſitum verò faciendum ad cautelam expertum & ſollicitum te eſſe oportet vt in parua quantitate fecum, paruũ ſubijcias ignem ad perfectionem ſublimationis illius: & cùm augmẽtatæ fuerint feces ex illo maiorem tunc adhibeas ignem neceſſe eſt. Ad primam igitur formationem lapidis valdè modica quantitas fecum, ſufficiens erit ſeminali principio quod albi ſunt fumi. Sed ad augendum & nutriendũ ipſum principium, exuberare oportet humiditatem nutritiuam, de duobus fumis tenuiſsimis albis, quorum vnus eſt ſenſibilis vt Mercurij, & alius inſenſibilis vt vapor ſulphuris in opere depurati. Qui igitur amator fuerit veritatis, & inquiſitione propria ſublimationem noſtram rectè ſci-

revo-

re voluerit & vtiliter, primo ad naturalium recurrat principia, de gradu in gradum generalem rotam huius artis voluendo, scilicet extremorum et mediorum, donec per girum expletæ fuerint ad plenum reuoluta, & insuper addiscat qualiter primo in lac exuberata substantia menstrui in vasis mamillatibus sit retenta: deinde in substantiam fœtus vehitur, & ad extremũ proprij complementum solenniter in vberibus sublimatur.. Sagax in arte non est qui nutriendo lapidem cum continua succesione lapidis, aquam facere ad partem ignorat, vnde exuberationem Mercurij tempore formationis illius cum exuberata tam substantia conficere debeat. Si hæc intelligis, euidenter tibi patet multiplicationis complementum. Fac ergo ex substantia illius, informatione superius data attenta, ascendere fumum, & erit in vapore sublimatus. Hanc sublimationem vocamus exuberationẽ

al. Etenim sagax in arte non qui nutriendo lapidem cũ continua tẽpori succesiũe ignorat à parte facere debeat exuberationẽ Mercurij tempore formatiõis cũ ex illis creari exuberata substãtia constet euidẽter patere multitudinis cõplementũ Fac ergo &c

ratione bonæ mixtionis & ſubtilis, quam partes vaporabitur mixtę ſuſcipiunt in preſenti eorum decoctione. Sed complementum earum partium exuberatarum ſublimatio eſt, cùm in ſulphuris ſubſtantiam à ſubſtantia aquea fugitiua ſeparata ſunt congelatæ quantum eſt expediens ſulphuris acumini & opus eſt ne per retentionẽ illius in reductione fixionis totam eius ſubſtantiam mediam in proiectione fugitiuam faciat.

Quatuor ſunt naturales virtutes, quæ tribus ſeruiunt prædictis: ſcilicet attractiua, elementatiua, retentiua & expulſiua.

VIrtutes naturales quę prędictis tribus ſeruiunt & miniſtrant ſunt quatuor: videlicet attractiua p quam ſubſtantia lapidis de Mercurio attrahit id quo in artificio indiget, & hoc per virtutem elementatiuam, implere cupiens vacuum. Reten-

tentiua virtus eſt quæ retinet ratione vacui appetentis. Elementatiua potentia et digeſtiua retentũ tranſmutat ab vna diſpoſitione in aliam, vt argentum viuum in ſubſtantiam ſulphuris coagulantis: & poſtea aliud argentum viuum coagulans & hoc ratione vegetatiuitatis vel quaſi: cuius virtus ex igne prouenit occulto in fixa argenti viui ſubſtãtia. Et hic eſt ignis naturæ abſconditæ filijs veritatis reuelatus. Per quem ignem tantùm facere poterũt in vna die, quantùm calor Solis in mineris efficit in mille annis: quia ſicut glutinum vituli vel agni ſua proprietate lac coagulat in caſeum, ita iſte ignis per abſconditam virtutem naturæ congelat Mercurium per magiſterium. Expulſiua eſt illa per quam natura expellit quod ei non conuenit. In hoc paſſu attenti & ſolliciti ſint huius artis & totius medicinæ artifices, vt quæcunque facienda præparent ad volitum & beneplacitum naturæ, cum ipſa ſit

ſufficiens attrahere quòd ſuæ naturæ eſt cõueniens, & alienum reijcere, vt auxiliatrix principalis in fine ſuæ perfectionis. Scire etiam te oportet in complementa tuæ correctionis erroris, quòd virtutes prædictæ, quantum ad originem quam ab elementis elementatis contrahunt dupliciter differunt. Quia quædam illarum ſunt innatæ, & quædam influentes. Innatę virtutes illę ſunt, q̃ prò priè ſunt elementorũ lapidis elemẽtatorũ. Dicitur autem innata virtꝰ vniuſcuiuſque elementi, pro tanto quia non inhæret illi ex influẽtia alterius elementi, vt poſt illorum diuiſionem per effectum patet in quo oſtẽditur propriam virtutem minimè non adhærere, niſi ex proprijs & intrinſecis generationi ſui principijs. Influentes autem dicuntur virtutes quæ ab aliquo alio elemento elemẽtato, vel à pluribus eorum deriuantur. Ex quo clarè tibi patere poterit quòd vnum quodq; elementum elementatum, lapidis innata vir

tute

tute tantũ regitur, vel virtute innata & influente ſimul. Sicut in reductionibus coniũctionum, iam alteratorum mixibilium propriè demonſtratur autem ſufficere artiſtæ huius magiſterij, nec oberit auferre aliud quod illa elementa elementata ſolũ ab innatis reguntur virtutibus, quæ à prîncipijs deſcenderunt ſenſibilibus, ad quorum meatus nondum venerunt. Sed ab innatis & influenti bus reguntur virtutibus, quę aliquo meatu ſenſibili emanationes recipiunt ab illis.

Quibus inſtrumentis prædictæ virtutes operationes ſuas perficiant.

NEceſſario ſcire habet artifex in magiſterio & cognoſcere qui bus inſtrumentis præfatę virtutes operationes ſuas perficiant in elemen tis elementatis, ad hoc vt peccata operationem rectè corrigere valeat, & etiam perfectiones conſeruare. Illa ergo inſtrumenta quibus innatæ

innatæ virtutes operationes ſuas producunt, & in elementis elemẽtatis perficiunt, ſunt compoſitio & complexio: vnde omnis vis & virtus localem motum exercens per ſe, vtitur compoſitione immediatè. Et licet non inſit talis virtus localem motum exercens, tamen in ea virtus eſt motum exercens immobilem ſecundum locum. Et licet primò & principaliter inſit ibi motus immobilis, tamen eſt ſecundum locum. Secundo modo & poſterius, motus ineſt ei quidem in attractione alimenti. Quia ſicuti probatũ eſt in libris de animalibus, nutrimẽtum mouetur ad partes eius quod nutritur, ſicuti locatum mouetur ad locũ. Sed hæc attractio cibi quãtum ad locũ ad quem alimẽtũ attrahitur, eſt vis terræ, quæ eſt in concauo ſuo aëre plena, exuberatũ, ad ſe humorem attrahẽs, licet forma alimẽti per digeſtiuum calorem ei dati, cibum miſceat cũ terra. Etiam vis terrei elemẽti trahit ad ſe alimen-

alimentum & ſicut locus trahit locatum, ſic nutrimentum eius quod nutritur, intra ipſius ſpõgioſitatẽ receptum. Ex quo de neceſsitate oportet, quòd talis virtus vtatur ſecundo, ſiue poſterius compoſitione. Cæteræ autem virtutes vtuntur immediatè complexione: & etiam prædicta, quæ non exercet motum ſecundũ locum: & hoc in quatuor naturalibus miniſtrãtibus certi⁹ artifex experitur. Naturalis vero compoſitio terræ lapidis, quia particeps eſt caliditatis, quantum ſibi ſufficit attrahere poteſt. Quia verò particeps ſiccitatis, quantum ſufficit poteſt retinere. Quia verò humiditatis, expellere: quia verò caliditatis & humiditatis, digerere. Et ſic fit quòd vna qualitas, qualis eſt in ſulphure ex diuerſis qualitatibus quatuor elemẽtorũ compoſita, fit prĩcipiũ vnum operationum diuerſarum: videlicet in compoſitiõe Elixiris. Cui quidẽ qualitati ſiue principio, calor etiã naturalis et ſpiri-

ſpiritus fluentes inſtrumẽtaliter ſeruiunt. Quamuis tamen etiam in lapide formato, non ſit niſi vna qualitas actualis, vel in Elixire compoſito, vel adhuc in terra depopulata, videlicet complexio qua omnes naturales virtutes eius, ſuas operationes perficiunt. Veruntamẽ quiſque ſagax artifex, in hoc magiſterio, quatuor eſſe determinatas, cõſiderare debet. Non quia ſic terra lapidis, vel ipſe lapis aut medicina realiter informetur, ſcilicet determinatè cum vna qualitas inſtrumẽtalis in terra, vel ſulphure, vel Elixiri, ex diuerſis inſimul mixtis componi ſit neceſſe, vt ſit proprium inſtrumentum cum quo perficiuntur actiones. Sed quia ſic exigit forma practicalis in opere practicandi, vt ſciat artis alumnus, quòd labilitas vel lapſus cuiuſcunque virtutis naturalis, ſiue in terra, ſiue in lapide ſiue in elixire, qualitatibus determinatè alterãtibus pprijs, rectè corrigitur. Ita quando peccat retentiua

tiua in actione ſua, tunc determinate ſufficit exiccare, quantùm & quãdo prædictorum quodlibet indiget ſuo loco. Sed cùm retentiua cõfortatur per deſiccationèm & exhalationem humidi, tunc expulſiua debilitatur in ſicco: & cum retentione illius, confortatur in humido, & hoc per aggregationem humoris aquei ſcilicet Mercurij, cuius natura ſufficienter exuberatur cum vapore corporis, de quo exiccatur. Idcircò ſi expulſiua debilitatur in corpore vel lapide, confortabis illam, humectando determinatè cum aqua propria. Si verò digeſtiua in aliquo defecerit, & maximè in vltimis reductionibus, ſuccurrere ei confortãdo eam per modum quem tradidimus in tractatu de intentione Alchymicorum, ſcilicet calefaciendo & humectando cum calore ſpirituali, donec recuperauerit virtutem perfectè digerendi. Similiter peccante attractiua, ſufficit calefacere & moderatè deſicca-

deficcare. Proinde intelligens hoc magisterium atque practicans, debet cum virtutibus lapidis operari cum eis, & non lapis informati ab eis. Ad notitiam verò certitudinis mensuræ virtutum cuiuslibet prædictarum habēdam, generaliter obseruare debet quisque naturalis in magisterio, quòd velocitas atq; frequentia, vel etiam vehemētia cuiuscunque naturalis actionis, eam qualitatem significat in congelatione dominari, per quam actio illa maximè perficitur. Sicut potest certitudinaliter experiri per elemētorum cuiuslibet actionem in aliud. Exemplū velocitas digestionis velut in igne spirituali mediocriter viscose, calidi tati attestatur: & moderatæ humiditati. Fortitudo autem attractionis, caliditati et moderatę siccitati. Proinde priuamus eius subiectum humiditate propria ad mensuram attractionis. Retentio verò attestatur dominio siccitatis. Expulsio humiditatis dominio. Ex his verò patebunt

vtique

vtique rationes, propter quas naturalis artifex notare debet oēs quatuor qualitates complexionales actiuas, vel operatiuas seu effectiuas. Quarum vna est, quia sunt principium actiuum naturaliū operationum in quolibet corpore, tanquam instrumenta virtutis. Alia verò est, quia per se faciūt immutationes vel alterationes in corpore quolibet. Nam siccitas & humiditas, ita benè secundum naturam corpus alterant faciendo impressione in eo, sicut & reliquæ duæ, licet non ita citò aut fortiter. Considerare verò has secū dum quod ad inuicem se habent. In transmutationibus philosophicis, solius est naturalis.

Partus verò terræ fit per viam sublimationis inuentæ. Cùm igitur terra cōceperit et biberit de aqua Mercurij, quantum cognoscere poteris per eius volatilitatem, & spoliationem secum à substantia purissima alba & per iam dictas reductiones mūdaueris à sulphureitate corrum

penti non fixa: protinùs eius materiam ſublima, cum fortiore igne quo poteris, donec aſcendat ad modum albiſsimi pulueris vel foliorum Lunæ aut talchi ſplendidi, cuius maior pars eſt argenti viui quantitas, quàm ſulphuris corporis. Et ideò ſubita ignitione, ſpiritus vnitus per minima, corpora ſecum eleuat in fuga ſulphuris. Cũ autem videris naturam terræ puriſſimam ſurſum eleuatam, & tanquã rem mortuam aludel ſpondilibus adhærere, tunc ſublimationem ſuper eam reitera, ſine fecibus inferius remanentibus: quoniam pars illius fixa cum fecibus adhæreret, & tunc per aliquod ingenium, ab illis ſeparare non poſſet aliquis. Illud verò quod in ſuperficie aludel tam à fecibus, quàm à ſua ſubſtantia media fuerit ſublimatum ad modum ſubtiliſsimi pulueris, aduſtionem cum corruptione inducit: licet pro maiori parte in perforatione vaporis, tempore conceptionis

vel

vel reductionis, ſcilicet in calcinationibus, quod ſubtilius eſt & magis intenſum, à puro vapore euolet altius fuliginoſum, & à fixionis retentionis ſubſtantia ſeparatur: cùm non ſit de argenti viui ſubſtantia, neque de perfectione illius. Reſiduum verò quod ſublimatum eſt à fecibus, eſt pars illa quæ ita in æqualitate conſiſtit, quòd ſimplicem fuſionem ſuper ignem facit ſine aduſtione aliqua, tanquam onus & fundamentum totius magiſterij. Eſt enī ſubtilis ſubſtātia media Mercurij, ex qua noſtra conficitur medicina, quæ ex argenti viui materia ducit originem, & ex illa debet creari immediatè. Cui alienum noli introducere aliquid: niſi illud q̄ ortum ſit ex eo in propinquitate ſuæ naturæ. Et in iſto paſſu realiter oſtenditur doctrinæ filio, quod materia de qua componimus medicinam, non eſt argentum viuum in natura ſua cum iam mutatum ſit in ſulphur. Nec in tota ſua ſubſtantia,

cùm iam partes extremæ terræ & aquæ fuerint ſeparatæ ab illa media ſubſtantia. Imò eſt lapis benedictus & ſpiritus participans duabus extremitatibus. Veruntamẽ quãuis lapis ſi factus ſit de ſua ſubſtantia media, vocatur ſimpliciter argentũ viuum, quia ſuũ ſulphur illuminat, et ab aduſtione cõſeruat, quod eſt ſibi proprium ſignum velut cauſa perfectionis. Fac ergò agnitionem inter clarum & limpidum eius, quoniam illud quod immediatè aſcendit ſuper fecibus, adhærens aſcenſione menſurata, vocatur cinis à cinere extractus, vel à concauo illius ſublimatus & honoratus. Quod verò remanet in parte inferiori ſcilicet in fundo aludelli, eſt inferior cinis, vituperatus, damnatus, fex, ſcoria & nigredo obſcura, qua nullatenus indiges in magiſterio. Collige ergò cautè quod in medio ſublimatum inuenieris, ne fugiat in fumum: quoniam illud eſt approbatum, quæſitum, bonum, melius, optimum, terra alba folia-

foliata, coagulans vt coagulũ agni congulanti, cinis cinerum, lapis & Mercurius, arſenicũ & ſulphur, album, & ſal naturæ proximum, ac infans generatus & natus & alumẽ noſtrũ, & genus, & prima & proxima materia metallorum, & primum ſubiectum in quo ſua elementa propria eiuſdem ſcilicet natura naturata, humida & temperãta quæ debet reduci atq; figi in & cum igne ſuo, per modum nutrimenti, donec fluat cum ſuo fermento ſicut cæra ſine fumo, & omnem patiatur ignẽ. Operare ergò cum eo ad argentũ, & citò incipias magiſterium ne inueteraſcat ſine commixtione, quoniam aſſumere eum non debes niſi recenter poſt partum cum ſanguine ſuo, vt natura venerabilis quę ex labilitatis violẽtia fuit debilitata, laſſata, & à ſuo temperamento diſtracta vel elongata, confortetur cum ſuis fermentis albis, quouſq; ad melius ſit temperamẽtum propinquũ. Cuius ſignum erit tunc quãdo flu-

et per minimum ignem, ſcilicet ante argenti viui fugã: & inſuper augmẽtatum remãſerit ad vltimũ ſtans & penetrans, profundans, tingens & perſeuerans.

Cùm autem ad Elixir rubeum, naturalem ignem dico viſibilem, in colore ſuo habere volueris pro ſulphure rubeo, hoc facias per tertiã coniunctionem, tertiam prægnationem, & tertium partum. Fac ergò maſculum aſcendere ſupra mulierem candidam, vt generet filium ſibi ſimilẽ. Naturaliter enim deſiderat pater multiplicare ſpeciem ſuam in filium, vt naturam quam non poteſt ſeruare in ſe cuſtodiat in ſua prole. Et ideò ad generationem illius oportet quòd tranſfundat de ſua propria ſubſtantia. Huius verò pater eſt Sol, & Luna mater ad eorum primam ſimplicem materiam reducta. Argentum quoque viuũ in cuius naturã ſunt reducta, & mediũ gignens naturam cõiunctionis illorum: quia cum argentum viuũ

cum

cum argento viuo coniungitur, nunquam amplius ſeparantur, ſicut nec aqua mixta aquæ. Coniunge ergò ſperma maſculinum, ſcilicet ſulphur rubeum abſconſum & ſolutum in aqua, cum ſpermate fœminino ſuperius collecto ad modũ ſulphuris albi, per modum contritionis, imbibitionis, & lentæ decoctionis, donec in aquam rubeã diſſoluatur, & totum fiat vnum veriſsimæ mixtionis. Cùmque verò diſſolutum fuerit & vnum quidem factum, per modũ reductionis congeletur. Coagulatum, iterum ſolue in aquam, & iterato cõgela in lapidem per modũ ſuperius oſtenſum. Tertiò verò ipſum in aquã diſſolue & decoque, donec totũ fiat rubeũ. Fili non enim ſubtiliat, qui non coniungit per minima. Nec ille qui deſiccat priuſquam imbibat, nequit coniungere per minima. Imbibe ergò totum & deſicca, & fiat puluis tenuiſsimus ſcilicet ſolutus, non in aquam nubis,

ſed in aquam ſanguinis & mercu-
rialem. Deinde adminiſtra ſibi ig-
nem fortiſsimum, vt ſeparetur ſub-
ſtãtia alba non tincta, & reſiduum
deauretur, tingatur, digeratur, co
quatur, & rubificetur. Quod verò
in ſimilitudinem pulueris ſubtiliſsi-
mi aſcenderit ſurſum, eſt ſulphur
ſublimatum albiſsimum. Quod au-
tem in fundo manet deorſum, eſt
ſulphur fixum, rubificatum cum ig-
ne lapidis, quod prius videri non
poterat, cum quo artifices faciunt
elixir ad aurum. Nam illud argen-
tum viuum conuertit per artificium
in veriſsimum aurum, & in iſto paſ-
ſu manifeſtam philoſophos verum
dixiſſe, quòd ignari & ruſtici te-
nent pro impoſsibili. Et nos ſi-
militer obuiati fuimus hoc abſo-
lutè non credere longæuis tempo-
ribus, donec in fine vidimus &
manualiter probauimus, ſcilicet
quòd vnus eſt lapis, vna medi-
cina, vna natura, vna diſpoſi-
tio, vnum opus, ac vnum vas ad
album

album & ad rubeum ſulphur, ſimul & ſemel faciendum. Quanquam omnes huius artis inueſtigatores videntes prædictam albedinem in vaſe apparentem, aſtare credant in illa rubedinem occultantem ſeſe eſſe. Non enim oportet te fili, ſi totum ſulphur album in rubeum conuertere volueris, albidinem prædictam extrahere per ſublimationē à rubedine, ſed ſolùm coquere cum igne lapidis, donec totum fuerit rubeū atque fixū, & nihil de eo in ſulphur album valeat ſublimari, quod erit ſignum completæ decoctionis. Caueas tamen in modo faciendi & intelligendi effectum facientis ſcilicet ignis rubificātis. Nam ſecus quod virtus ignis lapidis exiſtens in ſemine Solis, vincit virtutem aeris puri ſulphuris albi in ſemine Lunæ, ſulphur album purum erit ſimile Soli in rubedine & etiā in pōdere. Sic enim pater generat ſuū filiū in ſpermate mulieris, ita vt per filium ſpiret ſpiritū, quo

tingimus tinctura inſeparabili, cùm amor ſit vtriuſque atque nexus, qui per filium ſuum ſulphur rubeum à parte procedit, ad omne imperfectum, perficiendum vt puta in Solificum verum. Et ex hoc tibi reuelatur, quòd perfectio circularis relucet in magiſterio cum complemẽto lapidis: quo mediãte per ſequẽtem operationem facimus Elixir completum.

DE

DE QVARTO ET VLTIMO PRACTICALI PRINCIPIO: IN QVO DETERminatur de potentia ſecũdæ reductionis aquæ quæ traditur cum intentione figendi, & corporis abluendi, vt totum ſit fermentum.

Incipit Quartum practicale principium.

Cap. XXXXIIII.

INtentio huius quarti & vltimi practicalis principij, eſt figere album ſulphur & rubeum, ſuper corpus fixum: vt ſcilicet album ſulphur figatur ſuper argentum, & ſulphur rubeum ſuper aurum. Quoniam qui argentum viuum à corporibus extractum & in ſulpur conuerſum, non coagulat in ſulpur album fixum ignem patiens, per additionem vnius cum argento viuo nullam certè viam exigit ad albedinem.

nem. Et qui ipſum argentum viuum in ſulphur album mutatum, non coagulat in ſulphur rubeum fixum ignem patiens, pro certo nullam viã exigit ad rubedinem. Fili cauere debes cùm fueris in coniunctione iſta: quia ſine fermẽto, nunquam exibit Sol neque Luna. Et illud ideo, quia locus certus & determinatus generat locatum certum et determinatum, per proprietates ſuas. Quamobrem reuelamus tibi, quòd natura omnium conplexionalorum, ſiue plantæ fuerint, ſiue animalia, ſiue mineralia, vergit ad naturam complexiõis loci generationis ipſorum. Coniunge ergò ſulphur cũ corpore, de quo fuit præparatum ab initio, vt generet ſibi ſimile & fiat Elixir totum quod couiungis cum eo quod ſuæ naturæ eſt, alienum verò reſpuit igni exponens. Cùm igitur coniunxeris eum cũ ſuo corpore, nunquam deſinet ipſũ ſulphur in aliud agere, donec totum conuertat. Nã ſicut humidum per primã reductionem indura-

Locus matrix.

induratur, commiſcendo vaporabi liter cum vapore terreo & prefocatur, vt fiat ſulphur ſimile terræ, quæ eſt matrix ſua vel nutrix, ſic & illud ſulphur per ſecundam reductionem illius, in propriam materiam metalli conuertitur, & in naturam fermẽti, per proprietatem ſui additamenti liberè permutatur. Primò quando volueris fermentare, miſce ſulphur cum corpore, vt totum ſit fermentum. Quoniam fermentum redigit ſulphur noſtrum ad ſuam naturam, colorem & ſaporem per omnẽ modum. Non tamen putes hanc coniunctionem, primam fermentationem me dixiſſe, ſed quandã: in quãtum reducit lapidem ad appropriamentum temperamenti cuiuſdam, & corpus ſimpliciatur ac præparatur ad modum pulueris calcinati, ſoluti & indurati atq; fixi, ad reſumendum fermentum propriũ quod dicimus oleum. Sit autem fermẽtum ad album, album: & ad rubeum, rubeum. Si verò poſueris vel præparaueris

ueris corpus argenti, cum ſulphure auri: reducetur in naturam argenti, ſed non ad illius colorem, & econtra, & erit turbatio naturarum in magiſterio. Caueas ergò tibi ne ponas fermentum vel corpus vnius ſulphuris, cum ſulphure alterius. Quia fermentum auri, nihil niſi ſuum ſulphur rubeum in aurum conuertit. Nec fermentum argenti, niſi ſulphur ſuum album, in argentum. Quia illud nunquam poteſt figere, quod naturaliter fixum non eſt, nec fuit. Hoc igitur erit proprium ſulphuris ferculum in hoc regimine. Ipſum enim modo indiget nutiiri, maiori & fortiori cibo. Quapropter in ſui fixione adminiſtratur ei de corpore fixo in cibū, quem ſua virtute potenter digerit, ſubtiliat & ad naturam ſublimem conuertit, & ſeipſum attractiõe illius in fermẽtum naturaliter, & per minima, in verum temperamentum conſtituit, in forma pulueris ſicci. Quod patet, quia ſi modicum

dicum ſulphuris proijciatur ſuper multum corporis, ita tamen vt ſuper illud habeat potentiã, cõuertet ipſum citò in puluerem, cuius color erit ſicut color corporis ſuper quod proijcitur ſpiritus. Fili non eſt autem hoc corpus fermentum, licet fuerit argenti puriſsimi ſubſtantia, ſed eſt in genere participãs cum eo, qa exiuit ex eo, & iterũ per minima, ſeruata ſui medij natura, reducetur in illud. Animæ eñ ſunt fermenta, olea, vnguenta, aurum & argentum noſtrũ. Igitur appropria corpus fermenti ante fermentationem, ſcilicet antequàm anime coniungantur cum eo. Quia certũ eſt quod anima non coniungitur niſi in ſpiritu: nec ſpiritus cum corpore, niſi prius fuerit ſubtile & ſimplex ad modum ſpiritus. Vnde verſus.

Corpus ſubtile anima.

Hæc res eſt actu, dum fit puluis ſine tactu.
Simplex, corroſus, ſubtilis, erit pretioſus.

Et

ET illud ideo, quia cùm ſit ſubtile vt ſpiritus, amplectitur ſpiritum & retinet animam. Ergo fiat de corpore puluis calcinatus, ſolutus, induratus, dealbatus & illuminatus: vt ſit ſpiritus cum quo anima præcipuè coniungetur. Niſi enim corp⁹ perfectè ſimplicietur per ablutionem & illuminetur, non poterit ſpiritum fermẽtalem retinere, quin in fugam cõſtituat ſe. Nã ſimplicia groſsis & groſſa ſimplicibus nunquam benè cõueniunt. In quãtum ergo corpus tuum alleuias ipſum ſublimendo cum mixtiõe ſublimati ſpiritus, erit fixioris retentionis animarum, & tardioris fugę. Nec minus toties lucraberis in proiectione 100. partes Vt ſi primò cõuertit 100 ſecundò conuertit 1000. tertiò 10000. quartò 100000. quintò 1000000. & ſic ꝓſequẽdo multiplicationem per millia infinita. Quia quãtò magis huius operis reiteratione regimen aſsiduatur ſuper medicinã, tantò meliùs digeritur, vnitur

vnitur, & figitur, & perfectius operatur. Perſeuera ergo fili, & videbis mirabilia, qualia Deus poſuit ſua bonitate in natura. Si quis diſcendi horum gratia, aliquo fortunio aſtans in opere fuerit ſagax & prouidens, quàm plurima, imò multa & maxima videndo, dupliciter poterit adipiſci. Multa enim ſigna poſſunt videri in opere, qualia prouidens ſecretè debet in mente ſua retinere & recõdere, & aſsiduè cauſas eorum proprie inueſtigare, ſi veritatis amator cupit exiſtere, & verus effugator mũdanorum vtentium fallacijs, ac fugiens: & inſuper redarguens quotidiana opera ſophiſtarum, per ea quæ videbit aut viſus fuerit vel perceptus clara notitia in magiſterio. Si verò ſtultus adfuerit & quia à ſapientia refugit, nihil mũdi videre poterit, cœca mẽte & ſpiritu conſiderationis obnubilato & denigrato, quòd valeat: nec de ferculo exuberãtiſsimæ refectionis aſſaporare vel ſolo odoratu

ſentire. Cum per illud pateat, tributorem omnium bonorum tanquam à grano ſummæ veritatis eiectio, vt indignus ſuis demeritis, præſens donum noluiſſe largiri.

De modo præparationis ſecũdi ferculi vel fermẽti cũ ſulphure, & cõgelatiõe Mercurij & illuminatione v elablutione ac fixatione totius compoſiti per reductionem illius in calcem.

Caput LV.

Felli nos appellamus corpus Lunare ad album, ſicut eſt creatũ à natura, propriè fermentum, ratione ſuæ naturæ temperatæ. Et vocamus ſulphur noſtrum, venenum peſtiferum, ratione labilitatis ſuæ & elongationis ſuæ à temperamento: propter quod omnia corrodit & comedit, cum cauda propria quæ eſt aqua. Cùm ergò volumus ipſum reducere ad temperamentum, coniungimus eum cum

cum corpore temperato, vt per con fortationem illius, deducatur ad tẽperamentum, & quod corpus administret sibi de suo temperamento, vt totum fiat fermentum. Nam sulphur multum elongatum est seu distractum à temperamento, ratione ignis participantis cum illo, qui est contra naturam. Et ideò ignorantes indigentiam naturæ, putauerũt hòc fermentum præparari debere cum nouo menstruo in quo est ignis contra naturam, non videntes perditionem temperamenti à quo corpus recedit per ignem vrentem, qui est contra naturam: nec præmeditantes virtutes & potentias ignis naturalis existentis in sulphure iam creato sine ignitione adurente, qua corpus fermenti promptius sub cõseruatione naturæ temperatæ transmutatur modicã reincrudatione in calcẽ sicut spiritus, vt sit proprium & appropriatum ad resumendum suam naturam fermentalem scilicet animam, & vltra quã nunc perdidit

in præſenti calce, ac per talis attractionis temperamentum, totum in naturam fermenti conuertatur. Fili corpus fermenti modicum reincrudatur per ſulphur noſtrum, ſcilicet in quantum adhuc ſe ſentit de igne non naturali: & decoquitur argentum viuum, in quantum eſt magis participans cum igne naturali, & mortificat ipſum coagulando, & in ſuæ rectitudinis naturam conuertit, Non tamen reincrudatur fermentum tantum, quantum ſi foret coniunctum (quod abſit) cum igne qui eſt contra naturam: cum calor naturalis potius operetur in ipſo ſeipſum confortando, quàm innaturalis. Si verò fermentum præparetur cum tali menſtruo nouo, ſcilicet ſimile illi cum quo corpus primum fuit ab initio cõiunctum pro ſulphure creando: tunc oporteret ipſum tranſire per tantam reincrudationem, per quantam & lapis, & per conſequens per tantas digeſtiones & depuratiões. Et inſuper oporteret

Fermẽti ratio.

Menſtruum

teret ipſum tantum amittere de natura ſua confortanti & confortatiua per labilitatem ſui à vero temperamento, ratione principij, ſcilicet noui menſtrui remoti ab omni temperamento, nec vnquam approximanti ad illud in toto vel in parte, niſi hoc fuerit per naturam remiſſiſsimo modo: vt patet per ſuam venenoſitatem, & qualitatem non confractam ſimplicis elementi ignei adurẽtis, & potientis virtutes temperatas, niſi paulatiuè confortetur per confracta menſtrua, vt patet in ſulphure noſtro. Et ſic ſi fermentum tantum amiſiſſet de natura ſua ſicut & lapis, non poſſet eundem confortare, quinimo ipſummet indigeret tali confortatione ſicut & ſulphur, ratione ſimilis labilitatis à temperamento. Et ſic non eſſet fermentum nomine aut virtute, cùm non aſſumpſerit fermenti præparatorium, nec per conſequens debilitatum valeret confortare, nec facere quod expedit

Meſtruũ ab omni temperamento remoto tum.

proprietati boni fermenti, cùm non ſit præparatum rebus appropriatis, quibus ꝑparari debet appropriate. Fili aduerte in hac lectione regali, quoniam res cum quibus teneris fermentum præparare ſcientificè, ſunt illæ quæ tam in parte deductæ, quã in parte vlterius deducendæ ſunt, ad viam temperamẽti, & tenent de natura temperata in radice ſuæ naturæ, vt ſulphur noſtrum & argẽtum viuum noſtrum iam per artificium noſtrum creata. Illa quidem ſunt principia materialia appropriata, et propria præparatoria noſtri regalis fermenti & coniunctoria, vt ipſum fermentum reducant eo per confortationem, ſcilicet exuberãtiſsimam refectionem ad temperamentum & naturam ſui. Attende tu veritatis amator & comprehẽſibilis ad ea quæ dixi, quibus euidenter cognoſcere pòtes, quòd fermentũ ſcilicet corp⁹ inquãtum intelligitur pro fermento, nunquam præparatur niſi cum igne naturali & aqua Mercurij mediocri-

diocriter cocti & ſublimati, vt ipſe ignis digerendo materiam metalli iuxta vires & propoſitum ſuæ naturæ, deducatur ad temperamentum perfectum, & hoc per humidum ſibi connaturale, quod fermento radicalius ineſt. Item & in præparatione fermenti ante vltimam ſui fermentationem apponimus Mercurium vulgi, non tamen ſolemni præparatione pręparatum ſcilicet in lac virgineum, ſed prout exiſtit in natura ſua per ſolam, qualem poſtea dicemus, ſublimationem ad hoc vt reducat corpus fermenti in ſimplicitatem, & ſit medium coniungẽdi tincturas. Inter ſulphur & fermentum, cùm ſit radix & fermentum omnium liquabilium quæ non liquantur niſi per ipſum: & ideò à natura illius liquabilia fugere nequeunt, & hoc cùm ſit congelatum atque fixum in calcem, ſubmergatur in oleo ſuo, quod in iam dicta ſui fixione poſt aquæ ſublimationem recipiendum eſt, cum intentio-

tione reſtituendi ſibi quouſque fluat & ſit fixum. Propter hoc enim amalgamari debet corpus fermenti cum ſpiritu, id eſt argentum viuum, vt ſubtilietur, donec fiat vnũ corpus molliſsimum, ad inſtar argenti viui ſpiſsi non currentis, velut paſta metallina in effigie. Hoc enim erit ſecũdum ferculum, cum quo habet nutriri ſulphur, donec valeat tollerare omnem ignem. Idcircò ad hoc faciendum per iam dictam intẽtionem, incipe noſtrum fermentationis magiſterium & compoſitionem Elixiris cum ſulphure & argento viuo noſtro: ita vt tria põdera Lunæ puræ in folijs tenuiſsimis, aut limatæ, ſumantur: & cum duplo ſui ponderis de Mercurio albo vulgari præparato vniformiter miſceatur, totum terẽdo in ſimul in mortario vitreo fortiter cuius piſtellus ſit ex eodem, quouſque Mercurius totum combiberit argẽtum: ita quòd nullo modo ſentiãtur de eodẽ, ſed fiat amalgama. Pòſt cum aceto diſtillato & ſale

ſale communi præparato & trito, fortiter abluatur, fricando ſine timore cũ iã dicto piſtello, donec videris acetũ de in exire clarũ atq; purũ: & ſemp auferatur q̃ ex eo ad partem ſeparatur de nigredine in lauatione. Cùm autẽ acetũ clarum exierit, ablue cõpoſitum ſeparando ſalẽ cum aqua dulci per alembicũ diſtillata, & illud ad ignem deſicca.

De coniunctione ſulphuris cum fermento.

Caput XXXXXVI.

POſtmodum verò coniunge illi vnum põdus ſupradicti ſulphuris congelati & ſublimati ad album, ſcilicet quartam partem totius cõpoſiti, & tere inſimul totum in mortario vitreo, vt ſulphur miſceatur cum compoſito, & fiat quaſi corpus vnum in effigie. Hoc enim eſt quod facit viſibiliter animas à corporibus reſoluere.

De *reductione aquæ ſupra compoſitum.* *Caput LVII.*

ILlud ergò imbibe per minima cũ aqua ſua alba in vaſe philoſophiæ, vt in corpus virtutes ſulphuris confortentur: nam in paucis horis fiet totum paſta.

De prima ſublimatione huius maſſæ. *Caput LVIII.*

DEinde mitte totum ad ſublimandum, in principio ſubtus faciendo ignem lentum donec receperis aquam, & poſtea aërẽ. Quoniam quæ ſubleuantur & euolant aquæ & aëris per rationem ſibi nomina appropriant. Et quod grauius & ſtabilius ad ima reſidet, per ipſius ponderoſitatem ſibi nomen terræ vſurpat, quæ cum fermento ſublimantur. Vigora igitur ignem paulatim de carbonibus, donec ſubl̃imetur quicquid ex ipſo fuerit volatiuum & permitte infrigidari.

De

De ſecunda incœratione.
Cap. LVIIII.

CVm autem fuerit infrigidatũ extrahe opus: & quod ad ad latera vaſis ſuperius eleuatum videris, cũ alia parte aquę ſuæ repones ſuper feces ſuas, cum contritione, imbibitione, & aſſatione, quouſque fiat vt paſta: & remitte ad ſublimandum, primò recipiens aquã, & poſtea oleum in ſublimatione ſorti. Has aũt aquas pone ad partem, & olea ſimiliter per ſe.

De tertia incœratione rei incœrandæ cum aqua prædicta.
Caput LX.

POſtmodum verò iterato qnod ſublimatum fuerit cum altera parte ſuæ aquæ, reduc ſuper feces terendo vt prædixi, imbibẽdo et aſſando quouſque fit ſicut paſta, & corpus cum ſpiritibus fit commixtum: & iterũ mitte ad ſublimandũ vt ſupra dictum eſt, recipiẽdo aquã

&

& oleum. Hoc autē reitera quouſque de aqua ad duplum ſulphuris fuerit perfectè rotata.

De quarta incæratione per viam reductionis congelationis & ſubtiliationis.

Cap. XXXXXXI.

ADhuc verò ſumat quod ſublimatum eſt ad latera ſublimatorij: & cum vna parte aquæ ſuæ, quæ exinde extitit diſtillata cōiunge cum fecibus, & hoc per modū reductionis, donec aqua cōgeletur. Deinde vigora ignem paulatim donec benè deſiccetur: & poſtea ſupereleuetur ex illo quicquid fuerit volatile. Ordinē huius capituli te reiterare nō tædeat, conterēdo, imbibēdo aſsādo, et ſublimādo, ac ſemper ignē vigorando, donec ad ſulphuris duplum cum terra figatur de aqua iam rotata cum viſcoſitate fermenti, & nihil penitùs ſublimetur ab ipſa terra.

ra. Et ſemper repone quod ſuperius aſcendit ſuper id quod inferius remanet fixum, quouſque per talem præcipitationis modum figatur deorſum. Verùm nullum ſulphur promptius argentum viuum congelat, quàm ſuum proprium: in cuius ſubſtantia ipſummet argentum viuum extitit, tam natura quã artis ingenio iã conuerſum. Et ideo cum ſit fixum, id eſt, habeat naturã fixãdi, & coagulans coagulũ quod naturaliter coagulat ſuum Mercurium, & hoc per frequentem reiterationẽ ſublimationis ſuper ipſum quouſq; ſit fixum & in terream ſubſtantiã iam mutatũ. Tunc eñ eſt aptũ vt per ſucceſsiuã illi⁹ iterata vice ſublimationem, fuſionem metallicam præbeat, velut cõſequenter dicemus. Nam pro certò maxima & firma vnio fit inter ſiccum & humidum, per iſtas tales operationes, quę ferè ſimiles ſunt illis, quas natura in opere mixtionis ſuæ facit, vt poſtea humi-

humiditas nõ valeat relinquere ter-
ram ſuam, imò eam protegat & ab
aduſtiõe defendat, quia eſt de natu-
ra ſua, & cũ hoc benè mixta: ita qđ
minimũ terrei ſulphurati, eſt cũ hoc
minimo aquei argẽti viui, & ecõtra.
Et plurimũ vni⁹ cum plurimo alte-
rius. Sic quòd neutrum à ſuis parti-
bus homogeneis in poſterum ſepara
tur, nec vlterius permittat ſe corrũ-
pi, cum per ingreſsionẽ furioſę flam
mæ, ſe in fumum vlterius non patia-
tur eleuari propter partes conden-
ſas per ignem inſpiſſatas cõpoſitiõis
fortiſsimæ & vniformis naturæ, ac
aduſtionis carentiam: & hoc totum
per ſulphuritatem quam habet non
corrumpentẽ perficitur. Argentum
ergò viuum in regimine fixionis cũ
primo per ignem incipit conuerti,
ad ſpeciem efficitur glanduloſum,
ratione ſulphuris penetrantis vbiq;
ſuam ſubſtantiam: & poſtea incipit
cruſtari paulatim et inſpiſſari, & de-
inde conuerti ſulphuris virtute de-
gerentis ipſum, taliter quòd non fi-
nit

nit eum in toto diffluere, ſed quaſi per globulos conſtare: eò quòd iam in eo vapor ſulpuhris depurati apprehendit ſubtile, & tanquã glutiendo ligatum tenet humidum, & terminat ipſum in tantũ quod nõ permittit eum adhærere alij quàm ſibi, cum ſit de natura ſua. Et ideò cùm humidum ſit vbique extra ſeipſum cõſtrictum & terminatum, & illud humidũ educat ſuũ propriũ ſiccum terreum, conſtringens eum vt ſulphureum in vẽtre ſuo, neceſſe eſt illud per calorem fluére, & fluxũ currere in plana ſuperficie, donec frigido cogente redire humorem ad interiora congelatur cõſtãti terreo prædicto. Ex quibus patet non eſſe niſi vnum lapidem, qui argentũ viuum habet neceſſariò congelare.

De vltima fermentatione lapidis cum noſtro fermento, quæ fit per tertiam reductionem atris ſuperius rotati.

Caput LXII.

Fili

Filii hoc fermentum eſt vltimum cõfortamẽtum lapidis, & cibus regalis, in quo inſunt virtutes cœleſtes & elementales, quibus confortantur illæ quæ in vaſis naturæ artificialiter preparati exiſtũt vel remanſerunt, in ſui radicabilitate. Nam cum virtutes ſulphuris & argenti viui ſubtilibus circulationum ingenijs, confectorum quæ inſunt eorum medicinæ radicabiliter, elementales & cœleſtes confortantur per illas ſcilicet virtutes, quæ in prę ſenti regali ferculo in actu ſpiritualium elementorum exiſtunt, vt res quinta: & hoc ad proportionem mixtionis metalli ſuperius poſiti in fixionis principio, & etiam lapidis, per quem argentum viuum intẽditur notabiliter effici. Tũc pro certo videbis naturam illi⁹ mirabiliter operari cum omnibus ſuis inſtrumentis, ſcilicet quando virtutes ſupradictæ in vnum, per artis ingenium fuerint circulatione vltima coniunctæ.

De

De circulatione vltima, cur fuit inuenta.

Caput LXIII

CIrculatio ista fuit inuenta post alios circulos circulatos, vt lapis noster (in quo ceteri circuli sũt rotati frigidi elementaliter: qui ingressionem propterea non habet in corpore ex priuatione suæ naturæ liquefacientis ipsum, ad alterationem cum incæratione facienda in radice naturæ lapidis fusibilis) mollificetur cum humiditate iam dicta, quæ super omnes humiditates est expectans ignem quousquæ fluat, & ingressionem habat. Fili antequã hoc volueris attentare, oportet te primò de necessitate rectè & formaliter intelligere, quales circulos & quomodo elementa ac qualia & quando debeant per instinctũ naturæ, eosdem circulariter circulare, & quibus & quantis modis, & quot circuli generaliter existunt. Vltimum tamen

ad ſatisfaciendum reſponſioni vltimæ quæſtionis per modum informationis ſcilicet documentalis artifici traditæ: Dicimus quod licet plures circuli extiterint, quatuor videlicet in minori numero comparatione plurium ad duos, tantùm habendo reſpectum ad ſiccum & humidum, quæ poſtea reducuntur vniuerſaliter in vnum. Ex quo eleganter dixerunt philoſophi, quòd opus magnum non eſt niſi ſolutio & congelatio, ſed iſta fiunt per viam circulorum, ignorantia quorum plures magnates in literatura fuerunt decepti in magiſterio, credẽtes notabiliter cum confidentia eorum ſcientię, formam intelligere dictorum, & circulandi modum, ex quibus nos fore vnum letaliter vulneratum non cælare intendimus.
Cum ſola præſumptione & temeritate, ſcientiæ alterius naturam firmiter intelligere credebamus, idem vllo modo nec intellexeramus, donec tempus adfuit, in quo ſpiritus non

non immediatè ſed mediatè per M. Arnoldum de Villanoua, qui immediatè ſua largitate immenſa reficienter inſpirauit in nobis. Etenim multifariè multisque modis rotarum circulationibus, circulauimus, reſumendo vegetatiuum exemplar, cuius opus nuſquam abſolutè patuit minerale, donec proprijs gubernatoribus nouiter pullulauit, quibus natura vera conſtringitur ſub conſeruatione ac ſucceſsiua confortatione virtutũ illius in magiſterio. Circa quod loqui pro nũc, aſtrictus vinculis tibi non audeo cũ lingua propria vt ſolebã fauorabiliter in hoc paſſu, quanquam reuelãdi licentiã acceptauerimꝰ, dono cõſtrictus ſolito videlicet alienatæ linguæ. Et ideò quia natura generalis naturę particularis admixtos poſſidet circulos, et diuerſos multifariè .i. diuerſimodè occultãtes ambitibus ad indefinitas virtutũ pbationes oſtendẽdas, expedit cũctis inquiſitoribus veritatis, & incumbit maximè

practicantibus tam prudenter illos circulos exquisitè cognoscere, ne de ignotis incautè considerantes, per ipsos sicut & nos lethaliter vulnerentur. Ad quorum cognitionem vti recolui arte demonstratiua & infallibili, vt per certitudinem cognoscantur qui & quales sunt, tantummodo in cursu, naturæ mineralis circumamictæ generali prædicta, ne uagans animus per opinionum nebulas, incidat in errorem aut pereat in conflictu. Nam semper in agilibus cognitio sterilis reperitur tunc, quando non sequitur rectum opus. Quapropter nos ad tantum vlterius recoluisse meminimus extẽdere veram artem per vnum capitulum, sub totius secreti comprehensione, quod tibi prestabimus mutuo tantum, in fine nostri Compendij, sub restitutione coram iudice generali quo mox ad practicę assiduationem cogimur, & ob hoc cupimus excitari.

De

De modo fermentationis rerum cæran-darum per viam confortamenti, & naturæ ſpiritus.

Cap. LXIIII.

DIcimus ergò quòd modus cærationis eſt, vt totiens ſuper lapidem reiteratur partis humidæ reſeruatæ ſùblimatio, donec in ipſum cum humiditate propria, ſcilicet radicaliter manente atque fixa, quæ nunquam deſeruit ſuũ corpus mixtione circulata, fuſionẽ rectam prę-ſtet. Nec putes hanc humiditatem eſſe primam, ſicut erat cum tota ſui ſubſtantia craſſa, ſpiſſa & indigeſta vt oleum vel adeps pinguoſus, quoniam faceret lapidem cremabilem ſeu combuſtibilem. Nec ita parum fore ſecũdam, quia phlegmatica eſt, nec generat vel augere poteſt, quantum eſt de natura ſui, niſi ſolum humectat lapidis partes illas vaporabiliter, in ſuis digeſtionibus deferendo, ne & ſubſtãtiam mediam in to-

to faciat fugitiuam, cùm de ſui proprietate non ſit ſuſtinere ignitionem neque fuſionem, quin contingat ex toto recedere cũ tota ſubſtantia ſupradicta. Sed tertiam radicalem fore propoſito conferendam à primæ tamen viſceribus eradicatam, ſcilicet & extractam cum magiſterio. Et hæc eſt illa ſecunda vnctuoſitas quæ erat intrîſeca, multum ſubtilis, non cremabilis, continens admixtum ſcilicet ſubtile terreum, deductum ad actum igneum vel aëreum fortiter digeſtum, quod retinetur in radicibus rei taliter, quod amplius per ignem nullo modo poteſt euelli, ſeu in flammam defici. Quinimò ignem mirabiliter patitur & nõ crematur. Ideò ſi mixta fuerit toti ſubſtãtia lapidis ipſius, ignẽ ſuperabit, nec vnquã ſuperabitur ab eo, niſi per iteratã deſtructionẽ ſuę ſubſtãtię cum natura ſua. Ex quo tibi præcipitur, quòd cũ iſta humiditate ſcilicet permanẽte, quę ſimiliter ex argẽto viuo ſumpſit

pſit originem, noſtrum imbibas lapidem quoniam per illam partes eius cõſtãt clariſsimæ, vt patet, quãdo poſt illius perfectam mundationẽ ab omni recorrumpẽte, & maximè ab humoribꝰ duob. ſuperfluis, ſcilicet pinguinoſo aduſtibili, et phlegmatico euaporabili redigitur ĩ propriam ſulphuris ſubſtantiã nõ vrentem: & ſine illa nunquam emendatur, nutritur, augetur nec multiplicatur.

De modo practicandi & indulcorandi lapidem cũ humiditate nota.
Caput LXV.

IN modo enĩ faciendi lapidis huius indulcorationẽ, eſt ordo tripartitus, & etiã bipartitus. Quia aut per reiterationẽ, ſolutionũ, coagulationum, aut ſublimationum, vel ex vtroque fixio & recta fuſio perficitur. Ille verò qui per regimẽ ſolutionũ, efficietur ſine ignitiõe, ad inſtar naturæ, rectè dirigitur ſine vaſis

periculo fractionis. Qui autem per ſublimationis regimẽ intẽditur gubernari, tunc prudẽtia artificis nuſquã debet omittere periculũ proteſtari. Quamobrẽ ratione modi præcipitatiõis, citius figitur, ſed tardius funditur. In cuius cõplemẽtum recurrendo ad primũ ſcilicet ordinem, regimẽ tertiũ ex vtroque mixtum, ſcilicet cũ ignitione & ſine ignitione ſagaciter eſt inuẽtum. Idcir cò ſumatur lapis, & terendo illum imbibe in ſuo vaſe, imbibitione per minima ſcilicet per vices, factas etiam ad modum roris cum vna et dimidia parte ſui. Poſtea decoque cũ igne leui donec pars illa fuerit in lapidis ſubſtãtiam cõgelata. Poſtmodum vigora ignẽ de carbõibus paulatim & paulatim, donec ſublimeẽ ex eo quicquid reſolutũ fuerit, tam de aqua ſulphuris ſicca, quã argenti viui humida.

De ſecunda roratione ad indulcorandum ſeu mollificandum.

Caput LXVI

Tunc

TVnc iterum quod ſublimatū extiterit, reduc ſuper feces ſuas terendo & imbibendo cum dicto ſpiritu, qui magis in humiditate exuberanter abuńdat: & hoc iterata imbibitione rorida, decoctione, ſublimatione & congelatione, & ſublimatione cum ignibus ſuis ſucceſsiuis, & diligenter continuatis, ſi cum moderamine notæ ignitioni quā natura exigit, & hoc per hoc qđ in ſequenti capite dicit. Fortè donec per continuam ſublimationum reiterationem ſpirituū non flammabilium ſuper illas & cō tinuum motum, totum figatur deorſum.

De vltimis digeſtionibus opteticis.
Caput LXVII

CVm autem fixum fuerit ſecundum proportionem ignis ſibi appropriati cum moderatione, tūc ſub eo ignem facias fortem, benè continuatum per diem naturalem.

Secundo verò die naturali, fortiorem: ſed & tertio die naturali, fortiſsimum, prout eſt ignis fuſionis vel quaſi. Per primum verò continuatur materia, & ſpiritus domatur, ac partes illius digeruntur, et ab humido primæ originis emendantur. Nec minus quoque per ſiccum diffunditur, & eorum malitia confringitur, ac crudum decoquitur, vt ignem fortiorem ſcilicet ſecundum valeat tollerare, per quem aër manifeſtabitur actu in materia fluente. Sed per tertiũ recipit medicina potentiam ad actum, quem agere debet. Nam oportet materiam metalli, à ſuo phlegmate fortiter depurare, & crudum coquere per ignem opteticum. Non quòd intelligas ſecundum naturam animalium corporum ſeu plantarum, cùm ſint humidioris naturæ, quàm materia metallorum: vt patet ex hoc, quòd natura mineralium, quàm plurimum ſicca reperitur, ratione cuius eſt de ſui proprietate tollerare ignẽ. Propter

pter quod debes intelligere hoc fieri in arte, ſecundum rationem ſubiectorum, quemadmodum natura exterius manifeſtat: digeratur ergò medicina, vt humidum terminetur in ea, & ſit fixum, vt ſtet: ne ſepare tur à metallo dum ingreſſum in eo fuerit cum alteratione. Verũ oportet ſicut dictum eſt, vt radicalis humor imbibaſ à ſuiſmet partibus rei, ex quibus maiores virtutes, vt puta confortatiuæ, tam elementales quã cœleſtes eſſentialiter & corporaliter, rerum conſtant. Cuius exempli gratia certificamus nos vidiſſe argentum viuum fixum, ac fluens in veram fuſionem metallicam, & feciſſe cum magiſterio, ſine additione vlla rei extraneæ. Sic igitur talis decoctio optetica, optimam facit cõmixtionem in medicina noſtra, ſicut euidenter apparet in elixationibus eius. Quia cùm aër proſequatur aquam, tunc auis fuga detentæ, immediatè perit.

Do

De vltimo confortamento poſt fixionem perfectam.

Caput LXVIII.

HOc autem confortamentum per modũ vltimæ incæratio-nis ſupplemus medicinæ quãdoque, & quãdoq; nõ. Cuius cauſa eſt quia cũ ignis opteticus ſibi ad vltimũ ſuę fixionis præbeatur, aut eſt in gradu fixo, vt abſolutè poſſet ignem opteticum tollerare, aut non. Si eſt in gradu fixo cum tota ſui humiditate, nec aliquid de illo poſsit amittere, quin inſit ibi iuxta pondus dictum: tunc nulla recta fuſione anticipabit per aliquod diminutũ, nec per conſequens eſt vltima incæratione incæranda. Si verò ad conformitatem vel æqualitatem fixionis dictę, iuxta menſuram ignis optetici, nondum aduenire cõtigerit: aut hoc erit ratione malæ informationis ignis, quæ nimia feſtinatione neceſſe eſt cuenire, aut macritudine ſpiritus, ĩ quo phlegma domi-

dominatur, ſuperat virtutes humidi radicalis, propter defectum exuberationis. Per primam verò natura eradicata ſuos ſpiritus reſumere nequiuit in confortando ſeipſam: quia feſtinata motus retentionis gradatim proprios complere nō potuit. Et ideò ſpiritꝰ theſaurisantes de neceſsitate fugere decuit defectu retentiuæ alienis motibus occupatæ, videlicet in conſeruādo illos quos aſſumſperat cōtra ignem præliando, cum de more naturæ fuerit conſeruare in ſpecie indiuidua ſua. Per ſecundam verò, nec potuit natura ſuperfluum in ſui alimentum conuertere quod nunquā fuit de natura ſua. Et ideò cum loco ſpiritus velut verus cibus, credat humidum phlegmaticū aſſumere, ratione minimi ſaporis illius ſcilicet ſpiritꝰ quē in ſe continet: non tamē ī radice naturę ſuę ipsū poteſt amicabiliter colligere, quī ſuperfluum recedere habet p igné opteticū. Et quod eſt deteriꝰ, cū maiori parte

ſubſtan-

ſubſtantiæ mediæ, cedit & deficit, niſi adhibeatur ignis adminiſtrationalis, quæ augmentando ei ſecundũ exigentiam ſui tollerabilitatis, ex illo ſuperfluã humiditatem tollat, cũ conſeruatione illius ĩ igne proprio. Cùm verò contigerit defici, porosam reddet medicinam duriſsimæ fuſionis: cuius cauſa eſt defectus humiditatis naturalis, quam radicitùs natura appetit colligare, ad ſua indiuidua protegenda contra ignis pugnam. Et ideò fuit inuentus ſuccurſus ſupplendo & corrigendo erroris prædictos per vltimum confortamentum: vt quod de non fixo recedit igne optetico, per incærationem infra ſcriptã naturaliter reſtauretur, donec fluat virtute non fixi quod fixum eſt, & ingreſsum habet incomplementũ ſuæ naturæ.

De modo faciendi vltimam incærationem.

Caput LXVIIII.

Suma-

SVmatur ergò de lamina criſtallina, quam in fundo vaſis fixam reperies, quantum volueris: & illã incrucibulo tenui ſuper leuem ignem incæratione vltima cæra cum aëre ſuo albo prædicto, guttando ſuper ipſam guttam poſt guttã cum ſagacitate & prouidentia diligenter reſpiciendo donec fundatur ſicut cæra ſine fumo. Tunc de illa aliquid ſume, & ſuper laminam ignitam pone. Si verò conſpexeris eam velociſsimè reſoluere quaſi cæra, tunc ſatis eſt cærata in radice naturæ ſuæ. Si autem adhuc non videris certiſsimæ liquefactionis ſignũ reitera ſuper eam cærationem dicta, donec fundatur ſicut cæra ſine fumo. Deinde fac proiectionem per illum modum per quem medicina requirit, & explicauimus in noſtro Teſtamento. Quoniam Elixir eſt completum, & inappreciabile precium, ac theſaurus incomparabilis conuertens omne in infinitum Lunificum verum.

De compoſitione Elixiris rubei ad rubeũ, per traditionẽ generalis doctrinæ.

Caput LXX.

CVm ergò volueris facere Elixir ad rubeum, doctrinam faciendi Elixir ad album reſumes in exemplum. Nam hic modum faciendi repetere non oportet niſi ſolum pro quolibet elemento albo, elementum apponas rubeum. Quoniam in Elixire ad rubeum apponitur ignis vlterius, qui totum rubificat. Et eſt vltimum ſecretum in natura, & ſublimatur vt ſpiritus. Pondera verò elmentorum ſunt, quòd apponas duo pondera terræ, & tria aquæ, de aëre totidem, & vnum pondus & dimidium de ſulphure rubeo. Primò enim ponas terram, quia participat cum fermento. Secundò ponas aquam quia eſt medium inter terram & aerem. Tertiò ponas aerem, quia eſt inter aquam et ignẽ. Quartò ponas ignem ſcilicet ignis per aërẽ figitur vt aqua per terrã.

De

De forma circulorum & totius secreti, per quod reuelatur totius operis intentio.

Caput LXXI.

TOtum autem ſecretum & modus operandi, in rotatione elementorum conſiſtit. Verùm niſi circulum naturæ ꝑpriè prius perfectè cognoueris, illorum circulationis notitiam intelligere non poteris. Quoniam ignorantia teget te tenebroſo velamine formam rotandi ad inſtar naturæ, & circulandi modū. Vides ergò quòd natura non attrahit niſi modicum, nec conuertit: & hoc ſecūdum Mercurij quantitatē. Quod ergò magis attractum eſt in profunditate naturæ, ſeparatur tardius. Et ideò quod grauius ſeparatur de humido, ſēper illud educit de re, ſcilicet de materia Mercuriali in natura ſua alterata per rotā præſentem. Et quod eductum eſt in illo vel de illo humido, eſt ſiccum ſubtiliſsimum ligatū cum humido, ita quod

neutrum dimittit reliquum in di-
ſtillationibus ſucceſsiuis. Et tũcto
tum illud dicitur vapor, in quem
ſiccum ſulphureum eſt conuerſum,
quia tunc in illo vapore elementa
ſunt benè mixta. Cum verò taliter e-
lementa ſicca rotata ſunt in humi-
dum, per plures circulationes toti-
us humidi, tunc primò ſeparatis ex-
inde elementis, pòſt per alias circu-
lationes, quæ per modum fiunt re-
ductionis elementa humida rotan-
tur in ſiccum. Et quantò magis iſtæ
duæ rotæ reiterantur, tantò magis
depurantur terra vel lapis à ſulphu-
re immundo terreo ſibi extraneo,
ꝙ de macula originali prouenit.
Et intellige benè quod tinctura mẽ
ſtrui ſeparatur à ſuo terreo groſſo
feculento per diſtillationes lentas,
& in aqua Mercurij deportatur.
Caue ergò, ne opus rubeſcat ante ni
gredinem, & tinctura cõcremetur,
quæ in ventre Mercurij debet de-
portari & abſcondi. Quoniam
Mercurius eſt terra ſua propria ſub
tilis

tilis valde, in qua ignis tã Solis, quã menſtrui retinetur. Recorderis ergò quando vidiſti ignem in Mercurio, & feces erant nigræ. Ex quo patet, quòd nunquam opus nigreſcit, donec à terra extrahitur tinctura per ſuaues diſtillationes, & in ventre Mercurij deportetur. Et iſte ignis eſt illa proprietas Mercurij, quã debes totis tuis viribus à cõbuſtione conſeruare, ſcilicet tinctura vitrioli (alias ſulphuris) cum qua debet Mercurius ſublimari, quoniam eſt primus maſculus eius. Et eſt additamentum tincturæ noſtræ, quod eſt additio magna in virtute & poteſtate: quoniam coniũcta eſt cum tinctura Solis. Præterea ſi à vitriolo & ſale ſcis extrahere proprietatem Mercurij, & ſibi amicare per coniũctionem, quæ fit per ſublimationes lentas, non ignorabis vnum de ſecretis naturæ maximum, & veram perfectionem principalem.

De primordialibus coniunctionibus ſecretis trium generum tam ſimpliciter, quam compoſitiuè, Solis, Lunæ & Mercurij.

Caput LXXII.

Diſſolue ergò primò Solem puriſsimum in aqua ſua feruẽti, poſtea ſepara flegma, & remanebit Sol inferius cum ſubſtantia ſalis a quæ. Poſtea diſſolue Mercurium in aqua ſua, & pòſt congela: & iterum diſſolue in aqua ſua diſtillata, & ſeparando iterum aquam per balneum congela. Et ſemper oleum extrahe per cineres, & pone ad partẽ in qualibet diſtillatione. Hanc autem diſſolutionem & congelationẽ tribus aut quatuor vicibus reitera aut plus: & vltimò congela. Deinde in funde aquam ſuam primam ſuper Solem congelatum, & mox diſſoluetur in aquam rubeam vel citrinam. Congela ipſum in balneo Mariæ, r eietra hoc tribus vicibus ſicut de Mercurio feciſti tamen non extra

extrahes aérem ex illo, quia non dat tempus eſt: & vltimò ſoluatur. Hãc verò diſſolutionem totum infunde ſuper Mercurium calcinatũ & ſiccum, & diſſoluetur totum in aquã turbidam, nigram, colore ſubrubeam. Diſtilla & rediſtilla, vt totum elementetur. Et poſt iſtum paſſum recorderis de ſigno terræ putrefactæ & combuſtę, quod vidiſti ſuper vitrum per ignem candelę exſpiratis ſuis ſpiritibus, quod eſt ſignum putrefactionis. Putrefac totum in ſimul, ſine diſtillatione per tempus ſuum. Deinde ſepara elementa, & proſequere magiſterium. Tu non obliuiſcaris ponere etiam aquam Mercurij, cùm fueris in elementatione, vt totum animetur & elementetur.

De ſecunda coniunctione eiusdem cum Mercurio & Luna.

Caput LXXIII.

SVmatur Luna & Mercurius, & quilibet eorum in aqua ſua diſſoluatur ad partem. Pòſt coniunge aquas, & diſtilla aquam, & inuenies argentum ad modum ſalis precioſiſsimi. Accipe illud ſal & liquefac in igne trium candelarum. Deinde infunde aquam deſuper, & diſſoluetur in aquam albam. Illam aquam infunde ſuper Solem congelatum poſt eius primam diſtillationē. Et poſtea procede, vt ſuprà.

Alia coniunctio per aliam præparationē Mercurij. Et nota, quòd in hac præparatione includitur ſublimatio Mercurij vſque ad reuiuificationem, qua indiges in omnibus principijs & fermētatione: vt ſuprà dictum eſt.

Caput LXXIIII.

ACcipe Mercurium & ſublimā cū vitriolo & ſale aſſato: pòſt pro-

proijce eum in aqua vegetabili in ymine, & posito coopertorio decoque per diem naturalem : pòst super pone alembicum & distilla aquam totam . Deinde vigora ignem , & sublimabitur viuus : Illud viuum sume & ablue cum aceto distillato , sed magis valet cum aqua vegetabili simili primæ , & non misceas aliud cum illa ablutione . Pòst terge cum panno lineo mundo . Insuper festina ad aliam præparationem , videlicet quòd in aqua sua dissoluas ipsum : post distilla & redistilla per viam elementationis. Pòst putrefac per mensem philosophorum . Deinde separa elementa & de aqua & de terra , & sume substantiam mediam per sublimationem : & de illa fac coniunctionem cum corporibus, sicut volueris , præparatis . Nam multæ sunt viæ coniunctionum & separationum ad vnum finem & ad vnum effectum, quas videre

poteris per totam latitudinem magisterij. Et secundum istas, quas tibi dedimus, multas alias ad libitum facere potes, dum tamen intelligas magisterium.

Explicit Codicillus M. Raymundi Lulli Maioricani.